

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU
NAD FINANČNÍM TRHEM

2012

ZPRÁVA O VÝKONU DOHLEDU NAD
FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

ISBN 978-80-87225-46-2

ÚVOD	5
VYJÁDŘENÍ VÝBORU PRO FINANČNÍ TRH	6
A. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012	9
1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012	10
1.1 Stav regulace v oblasti finančního trhu	10
1.2 Změny zákonů	10
1.3 Vyhlášky a opatření ČNB	11
1.4 Vydaná úřední sdělení	12
1.5 Připravované změny v regulaci finančního trhu	13
2. VÝVOJ REGULACE EU V ROCE 2012	16
2.1 Směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích (CRD IV, CRR)	16
2.2 Směrnice o ozdravení a restrukturalizaci úvěrových institucí a obchodníků s cennými papíry (BRRD)	16
2.3 Směrnice a nařízení o trzích finančních nástrojů (MiFID 2, MiFIR)	16
2.4 Směrnice Omnibus II	17
2.5 Posun účinnosti směrnice Solventnost II	17
2.6 Nařízení o OTC derivátech, ústředních protistranách a registrech obchodních údajů (EMIR)	17
2.7 Nařízení o zlepšení vypořádání cenných papírů v EU a o centrálních depozitářích cenných papírů	17
2.8 Nařízení a směrnice o obchodování zasvěcených osob a manipulacích s trhem	18
2.9 Revize směrnice o transparentnosti	18
2.10 Nařízení o sdělení klíčových informací (PRIPs)	18
2.11 Novela směrnice o standardních fondech kolektivního investování (UCITS)	18
2.12 Směrnice o zprostředkování v pojišťovnictví (IMD 2)	19
3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012	20
3.1 Licenční, schvalovací a povolovací činnost	20
3.2 Notifikace (v režimu jednotné licence)	27
3.3 Registrační činnost zastoupení bank a finančních institucí	28
3.4 Dohled na dálku	28
3.5 Kontroly na místě	33
3.6 Sankční činnost	39
3.7 Monitorování subjektů finančního trhu v likvidaci	40
3.8 Centrální registr úvěrů	40
4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE	42
4.1 Přehled podání spotřebitelů	42
4.2 Právní a metodická činnost	43
5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	44
5.1 Nové uspořádání dohledu nad finančním trhem v EU	44
5.2 Spolupráce v rámci evropských orgánů dohledu nad finančním trhem	44
5.3 Spolupráce v rámci struktur Evropské rady pro systémová rizika (ESRB)	47
5.4 Spolupráce v rámci struktur Evropské centrální banky (ECB)	48
5.5 Spolupráce ve vztahu k radě EU a jejím strukturám	48
5.6 Spolupráce v rámci ostatních mezinárodních institucí a asociací	49
5.7 Spolupráce s partnerskými orgány dohledu	50

B. VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2012	51
1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2012	52
2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ	54
2.1 Struktura bankovního sektoru	54
2.2 Činnost bankovního sektoru	57
2.3 Rizika bankovního podnikání	65
2.4 Kapitálová přiměřenost	69
2.5 Hospodářské výsledky bankovního sektoru	71
2.6 Vývoj v sektoru družstevních záložen	75
3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU	78
3.1 Obchodníci s cennými papíry	78
3.2 Kolektivní investování	80
3.3 Penzijní fondy	82
3.4 Regulované trhy	85
4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU	87
4.1 Subjekty pojistného trhu a jejich vlastnická struktura	87
4.2 Vývoj předepsaného pojistného	89
4.3 Vývoj nákladů na pojistná plnění	91
4.4 Aktiva pojišťoven	92
4.5 Pasiva pojišťoven	94
4.6 Výsledky hospodaření pojišťoven	95
SEZNAM ZKRATEK	98
C. PŘÍLOHY	102

Zprávu o výkonu dohledu nad finančním trhem vypracovává Česká národní banka od roku 2006¹, kdy jí novelou zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, vznikla nová zákonná povinnost předkládat tuto Zprávu za každý uplynulý kalendářní rok a nejpozději do 30. června roku následujícího Zprávu doručit Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci.

V souladu s požadavkem výše zmíněného zákona byla tato Zpráva předem předložena Výboru pro finanční trh, který využil svého práva a připojil k ní vyjádření uvedené dále.

Předkládaná Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2012 se skládá ze dvou částí.

Část A informuje o přímém výkonu dohledu nad finančním trhem, změnách v právních předpisech regulujících finanční trh, o zavádění nových přístupů ke zvýšení stability a transparentnosti finančního trhu, o subjektech na finančním trhu ČR, licenčních a sankčních řízeních a o mezinárodní spolupráci ČNB v oblasti dohledu.

Část B popisuje vývoj jednotlivých sektorů finančního trhu, nad nimiž vykonává dohled ČNB, tj. úvěrových institucí, pojišťoven, penzijních fondů a kapitálového trhu v daném roce.

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem slouží rovněž k informování veřejnosti o spektru aktivit ČNB v oblasti výkonu dohledu nad tuzemským finančním trhem a o stavu a vývoji tuzemského finančního trhu v roce 2012.

Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2012 bude, stejně jako jednotlivé Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za roky 2006–2011, společně s dalšími informacemi týkajícími se finančního trhu, uveřejněna v českém a anglickém jazyce na webových stránkách ČNB.

Zpráva byla projednána a schválena bankovní radou České národní banky dne 13. června 2013.

¹ Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za léta 2006 až 2011 jsou zveřejněné na webových stránkách ČNB [www.cnb.cz/cs/Dohled/Souhrnné informace o finančním sektoru/Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem](http://www.cnb.cz/cs/Dohled/Souhrnné_informace_o_finančním_sektoru/Zprávy_o_výkonu_dohledu_nad_finančním_trhem).

VÝBOR PRO FINANČNÍ TRH

Výbor pro finanční trh (Výbor) vznikl na základě zákona č. 57/2006 Sb., kterým došlo ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice do České národní banky (ČNB), jako poradní orgán bankovní rady ČNB pro oblast dohledu nad finančním trhem. Projednává koncepční otázky související s regulací a dohledem nad finančním trhem a vyjadřuje se též k významným trendům ve vývoji finančního sektoru, jež mají regulační aspekt. Výbor neřeší záležitosti týkající se konkrétních subjektů na finančním trhu.

Složení Výboru prošlo v roce 2012 dílčí změnou. Předsedou Výboru byl Luděk Niedermayer, který v průběhu roku nahradil Tomáše Síkoru, dalšími členy byli Petr Marsa a Petr Koblíček (předsedu a dva členy volí Rozpočtový výbor Poslanecké sněmovny z kandidátů navržených profesními organizacemi sdružujícími účastníky finančního trhu).

Členem výboru je dále finanční arbitr České republiky, kterým byla v roce 2012 Monika Nedelková, a také dva zástupci Ministerstva financí – v průběhu roku jimi byli Dušan Hradil a Radek Urban.

ČNB ve Výboru zastupuje Vladimír Tomšík.

Členové Výboru vykonávají svoji funkci osobně a bezplatně.

S ohledem na své složení, zahrnující reprezentanty soukromého i veřejného sektoru, představuje Výbor nezávislé odborné fórum, které poskytuje ČNB zpětnou vazbu, názory, doporučení či podněty k záležitostem týkajícím se výkonu její funkce orgánu dohledu nad tuzemským finančním trhem.

Většinu projednávaných materiálů mohou jeho členové dle svého uvážení a odpovědnosti konzultovat s profesními asociacemi sdružujícími účastníky finančního trhu. V roce 2012 se Výbor sešel čtyřikrát, a to v těchto termínech: 30. ledna, 28. května, 8. října a 12. prosince.

Výbor je pravidelně informován ČNB o hlavních aktivitách v oblasti dohledu nad finančním trhem (na základě §45c odst. 3 zákona o České národní bance) a dále se Výbor vyjadřuje ke Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem.

V minulém roce se Výbor mj. zabýval analýzou procesu licencování ve vybraných sektorech finančního trhu a následně i analýzou procesu schvalování vedoucích osob regulovaných subjektů finančního trhu a procesu registrace pojišťovnic a investičních zprostředkovatelů. Diskutována byla též politika vynucování a sankcionování na finančním trhu.

I v průběhu roku 2012 byli členové Výboru pravidelně informováni vedením ČNB o aktuální situaci na českém finančním trhu v kontextu nedávné finanční krize a opatřeních přijímaných v rámci dohledu ČNB nad finančním trhem. V této souvislosti Výbor také diskutoval nové regulační koncepce na evropské úrovni a jejich důsledky na domácí finanční trh.

Dalšími zajímavými tématy, kterými se Výbor zabýval, byla problematika bankovní unie a zpráva Liikanenovy skupiny. Členové VFT se též seznámili s probíhající přípravou zákona o investičních společnostech a investičních fondech.

Vyjádření Výboru pro finanční trh ke zprávě ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2012

Výbor pro finanční trh se vyjadřuje ke zprávě ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem za předchozí rok. Poté je zpráva schválena bankovní radou ČNB a předložena Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě k informaci.

Bankovní sektor v roce 2012 byl zdravý, dobře kapitálově vybavený, i nadále pokračoval v generování zisku. Sektor disponuje dostatečnými zdroji a s likviditou nebyly zaznamenány žádné problémy. V roce 2012 procházela ekonomika v České republice obdobím recese, která se v průběhu roku postupně mírně prohlubovala. Za celý sledovaný rok byl vykázán její reálný pokles o 1,2 % HDP. Hlavní příčinou nepříznivého ekonomického vývoje byla klesající domácí poptávka jak domácností po zboží a službách pro konečnou spotřebu, tak investorů po fixním kapitálu. Jedinou složkou poptávky, která měla po celý loňský rok pozitivní vliv na vývoj HDP, byl zahraniční obchod. Ani zahraniční obchod však již nebyl schopen, přes zvyšující se aktivní saldo, vývoj domácí poptávky kompenzovat. Česká národní banka reagovala na vývoj ekonomického prostředí a jeho prognózy do budoucna tak, že v průběhu roku 2012 celkem třikrát snížila základní úrokové sazby.

Výbor pro finanční trh s vědomím, že konečné znění Zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem za rok 2012 musí ještě schválit bankovní rada ČNB, bere návrh této zprávy na vědomí a neuplatňuje vůči jejímu obsahu žádné výhrady.

V Praze dne 22. května 2013

Za Výbor pro finanční trh

RNDr. Luděk Niedermayer
předseda

ČÁST A

DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

1.1 STAV REGULACE V OBLASTI FINANČNÍHO TRHU

Česká národní banka (ČNB) se v průběhu roku 2012 podílela na implementaci rychle se měnících pravidel Evropské unie (EU) v oblasti finančního trhu a na úpravách regulatorního rámce v České republice (ČR). Činnost ČNB zahrnovala spolupráci především s Ministerstvem financí ČR (MF), ale i dalšími orgány státní správy, na přípravě nových zákonů. ČNB zpracovala a vydala řadu vyhlášek a výkladových a metodických stanovisek k aplikaci regulatorních požadavků účastníky finančního trhu.

1.2 ZMĚNY ZÁKONŮ

ČNB se podílí na přípravě zákonů v oblasti finančního trhu, kde primární odpovědnost nese MF, především na základě Dohody o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů, týkajících se finančního trhu, uzavřené mezi ČNB a MF v květnu 2006². Současně je ČNB oficiálním připomínkovým místem k návrhům těchto zákonů v rámci legislativního procesu.

V roce 2012 byly za aktivního zapojení ČNB připraveny v ČR následující zákony upravující podnikání finančních institucí a dalších osob podléhajících regulaci a dohledu.

Novela zákona o dluhopisech

Novela zákona o dluhopisech liberalizuje režim vydávání dluhopisů. Pravomoci ČNB ve vztahu k dluhopisům jsou nově upraveny obdobně jako u akcií a zahrnují dohled nad veřejným nabízením dluhopisů, ale ne nad emisními podmínkami a dalšími povinnostmi emitentů. Vyhodnocení emisních podmínek a kontrola postupu emitenta je věcí věřitelů. Novela zákona byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 30. května 2012.

Novela zákona o bankách a zákona o družstevních záložnách

Novela zákona obsahuje zejména zpřesnění režimu podnikání poboček bank ze třetích zemí v ČR, zmocnění pro ČNB stanovit podrobnosti jednotlivých obezřetnostních pravidel pro tyto pobočky a dále některé technické úpravy týkající se družstevních záložn (např. povinnost rozhodnout o úhradě ztráty družstevní záložny při každém schvalování závěrky, nedostatkem v činnosti se stane nejen opakované provádění nevýhodných obchodů, ale i provedení jen jednoho nevýhodného obchodu). Novela zákona byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 19. července 2012.

Novela zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření

Zákon o důchodovém spoření a zákon o doplňkovém penzijním spoření, jako součást důchodové reformy, byly novelizovány tzv. technickou novelou, která nově upravila zejména okruh distributorů penzijních produktů a jejich registraci a odstranila první identifikované nedostatky původního znění zákonů. Novela zákonů byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 7. září 2012.

Novela zákona o stavebním spoření

Novela zákona zavádí produktové pojetí stavebního spoření, v rámci kterého se umožňuje stavebním spořitelnám získat univerzální bankovní licenci a současně univerzálním bankám umožňuje získat povolení k provozování stavebního spoření. Tyto změny jsou významné z hlediska omezení vzniku likviditního rizika v sektoru stavebních spořitelen daného vysokým objemem vkladů po tzv. vázací době. Dále se novelou upravuje účelové vázání státního příspěvku a upřesňují se některé otázky dozoru MF. Návrh novely zákona o stavebním spoření byl předložen Parlamentu ČR dne 2. května 2012.

² Viz http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/postaveni_cnb/download/dohoda_CNB_MF.pdf

Novela zákona o České národní bance

V části dohledu nad finančním trhem se návrh novely týká úkolů ČNB v oblasti makroobezřetnostní politiky, možnosti vydávat doporučení, upozornění nebo varování pro veřejnost či jednotlivé osoby, obecné pravomoci ukládat opatření k nápravě v případě porušení kteréhokoli sektorového předpisu a změn v rámcové úpravě výkaznictví. Návrh také vylučuje nahlížení do kontrolního spisu a ve všech sektorech umožňuje v rozkladovém řízení i změnu rozhodnutí (nejen zrušení). Návrh novely byl předložen Parlamentu ČR dne 11. října 2012.

Zákon o směnářské činnosti

Nový zákon o směnářské činnosti zahrnuje právní úpravu poskytování směnářských služeb. Směnárník je podroben novým regulatorním a dohledovým požadavkům, např. pokud jde o kurzovní lístek, předsmulovní informační povinnosti a vydání dokladu o provedení směnářského obchodu. ČNB v zákoně o směnářské činnosti mj. prosadila povinnost směnárny vyhlásit jediný základní kurz pro nákup a prodej s tím, že případné jiné směnné kurzy mohou být prezentovány jen formou slevy oproti kurzu v kurzovním lístku. Návrh zákona o směnářské činnosti byl předložen Parlamentu ČR dne 5. listopadu 2012.

Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích

Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích upravuje nově kategorie zprostředkovatelů, způsob jejich registrace, zpřísňuje požadavky na jejich odbornou způsobilost a pravidla jednání se zákazníky. Stejně povinnosti by měla plnit i pojišťovna při přímé distribuci. Novela zákona má posílit ochranu spotřebitele pojistných produktů, zlepšit podmínky pro výkon dohledu a zvýšit transparentnost zprostředkování na pojistném trhu. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích byla předložena Parlamentu ČR dne 21. listopadu 2012.

Novela zákona o finančních konglomerátech

Novela zákona o finančních konglomerátech transponuje změny provedené ve směrnici 2011/89/EU o finančních konglomerátech (FICOD I). Záměrem implementace je zajistit soulad mezi cíli doplňkového dohledu nad finančními konglomeráty a skupinovým dohledem v rámci jednotlivých sektorů finančního trhu, především z oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Návrh novely zákona o finančních konglomerátech byl předložen Parlamentu ČR dne 3. ledna 2013.

Nový zákon o investičních společnostech a investičních fondech

Zákon o investičních společnostech a fondech zahrnuje transpozici směrnice 2011/61/EU o správcích alternativních investičních fondů do českého právního řádu. Zákon rovněž obsahuje celkovou revizi dosavadní úpravy kolektivního investování, mění stávající terminologii a rozšiřuje druhy investičních fondů. Vláda ČR schválila návrh nového zákona o investičních společnostech a investičních fondech dne 20. prosince 2012.

1.3 VYHLÁŠKY A OPATŘENÍ ČNB

ČNB je na základě zmocnění, která jsou vymezena v jednotlivých zákonech, oprávněna vydávat prováděcí právní předpisy ve formě vyhlášek.

1.3.1 Vydané vyhlášky a opatření

V roce 2012 dokončila ČNB legislativní práce na vyhláškách souvisejících zejména s novými zákony v oblasti finančního trhu, které následně vydala zpravidla ke dni účinnosti daného zákona nebo neprodleně poté. V roce 2012 se jednalo o níže uvedené vyhlášky:

- Vyhláška č. 57/2012 Sb., o minimálních náležitostech statutu účastnického fondu a důchodového fondu. Vyhláška upravuje strukturu statutu fondů, jeho minimální náležitosti a změny statutu, které nepodléhají schválení ČNB.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

- Vyhláška č. 58/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky. Novela obsahuje zejména vzory žádostí a jejich příloh pro penzijní společnosti, účastnické fondy a důchodové fondy.
- Vyhláška č. 117/2012 Sb., o podrobnější úpravě činnosti penzijní společnosti, důchodového fondu a účastnického fondu. Vyhláška stanoví požadavky na řídicí a kontrolní systém, pravidla jednání a informační povinnosti penzijní společnosti.
- Vyhláška č. 187/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelnic a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry. Novela vyhlášky snižuje limit pro vyloučení hodnoty expozice vůči zahraniční mateřské nebo sesterské instituci ze 75 % na 50 % (limit 25 % kapitálu na expozice je zachován), doplňuje požadavky na řízení úvěrového rizika a zajištění pro účely tvorby opravných položek a dále povinnost informovat bez zbytečného odkladu o sjednání významné transakce s osobou ze skupiny.
- Vyhláška č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu. Vyhláška upravuje rozsah odborných znalostí a dovedností distributorů penzijních produktů a požadavky na akreditované osoby, které pořádají odborné zkoušky.
- Vyhláška č. 341/2012 Sb., o rozsahu činností depozitáře důchodového fondu a depozitáře účastnického fondu.
- Vyhláška č. 372/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob a o minimální výši finančních zdrojů poskytovaných pobočce zahraniční banky, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 426/2012 Sb., o předkládání informací penzijní společností České národní bance.
- Vyhláška č. 427/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny, ve znění vyhlášky č. 359/2010 Sb.
- Opatření České národní banky č. 1 ze dne 12. listopadu 2012, kterým se mění opatření České národní banky č. 2 ze dne 18. listopadu 2011, o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank České národní bance.
- Opatření České národní banky č. 2 ze dne 21. listopadu 2012, kterým se mění opatření České národní banky č. 1 ze dne 19. října 2010, o předkládání výkazů spořitelnicími a úvěrními družstvy České národní bance, ve znění opatření České národní banky ze dne 21. listopadu 2011.

1.4 VYDANÁ ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ

ČNB vydává úřední sdělení, kterými informuje o skutečnostech důležitých pro účastníky finančního trhu při aplikaci právních předpisů. V roce 2012 se jednalo o tato uvedená úřední sdělení:

- Úřední sdělení ze dne 27. ledna 2012 o ochraně proti zneužívání trhu a transparentci.
- Úřední sdělení ze dne 21. března 2012 o uznání některých odborných zkoušek organizovaných Evropskou asociací finančního plánování Česká republika.

- Úřední sdělení ze dne 28. března 2012 k pravidlům obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry – Informace o odměňování.
- Úřední sdělení ČNB ze dne 2. května 2012 k některým informačním povinnostem při sjednávání a během trvání životního pojištění.
- Úřední sdělení ze dne 27. června 2012 k ověřování dostatečného krytí úvěrových ztrát.

Na webových stránkách ČNB byla uveřejněna tato sdělení:

- Sdělení ČNB ze dne 23. dubna 2012 o vydání obecných pokynů ESMA pro systémy a kontroly v prostředí automatizovaného obchodování.
- Sdělení ČNB ze dne 30. května 2012 o vydání obecných pokynů ESMA k měření rizik a výpočtu otevřené pozice pro určité typy strukturovaných standardních fondů.
- Sdělení ČNB ze dne 20. prosince 2012 o vydání obecných pokynů ESMA k určitým aspektům požadavků směrnice MiFID ohledně vhodnosti (suitability).

ČNB poskytovala účastníkům trhu a veřejnosti informace v podobě stanovisek a odpovědí na dotazy, které uveřejňovala na svých webových stránkách. V roce 2012 byla touto cestou uveřejněna řada výkladových stanovisek v oblasti regulace finančního trhu.

Úplný přehled platných vyhlášek, úředních sdělení ČNB a stanovisek ČNB, týkajících se finančního trhu, je pravidelně aktualizovaný na webové stránce ČNB > Dohled a regulace > Legislativní základna.

1.5 PŘIPRAVOVANÉ ZMĚNY V REGULACI FINANČNÍHO TRHU³

1.5.1 Návrhy zákonů

V roce 2012 probíhala intenzivní příprava řady dalších úprav regulace převážně za účelem transpozice předpisů EU. U těchto předpisů se předpokládá předložení vládě a Parlamentu ČR v roce 2013.

Novela zákona o bankách

ČNB zpracovala soubor připomínek k návrhu novely zákona o bankách v rámci transpozice CRD IV a adaptace na CRR, které MF předložilo ČNB ke konzultaci. Připomínky se týkaly např. ustanovení o kapitálových polštářích, opatření k nápravě, konsolidovaného dohledu, požadavků na řídicí a kontrolní systém, poboček v režimu jednotné licence. MF zpracovalo připomínky, které považovalo za nutné z důvodu řádné implementace CRD IV a adaptace zákona na CRR. Úprava ustanovení o řídicím a kontrolním systému podle mezisektorově harmonizovaného textu dohodnutého v roce 2012 mezi ČNB a MF je odložena se záměrem provést ji při transpozici MiFID 2. Vypořádání některých připomínek ČNB, např. možnost upustit od zahájení řízení o deliktu (zásada oportunity) ve správním trestání, vypuštění požadavku MF stanovit sazby proticyklického kapitálového polštáře vyhláškou ČNB, bude dokončeno v roce 2013.

³ O připravovaných změnách v regulaci souvisejících s návrhy EK (v oblasti kapitálových požadavků, Solventnosti II, trhů finančních nástrojů, krizového řízení apod.) podrobně viz Kap. 2 Vývoj regulace EU v roce 2012.

1. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

Novela zákona o pojišťovnictví

ČNB spolupracovala na přípravě transpozice směrnice 2009/138/ES (Solventnost II) do zákona o pojišťovnictví. V září 2012 předložilo MF do mezirezortního připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákon o pojišťovnictví a některé další zákony. ČNB k návrhu zákona uplatnila řadu připomínek, které se týkaly zejména úpravy řídicího a kontrolního systému (požadavek ČNB na harmonizaci textu s úpravou v ostatních sektorových zákonech), ponechání stávající právní úpravy umožňující ČNB předem odmítnout auditora, který má provést ověření účetní závěrky, požadavku na pravidelné ověřování řídicího a kontrolního systému auditorem a rozsahu aplikace zákona o pojišťovnictví na Exportní garanční a pojišťovací společnost a.s. po implementaci Solventnosti II. Jejich vypořádání se však již neuskutečnilo, protože vláda ČR na žádost MF s ohledem na posun termínu transpozice směrnice Solventnost II odložila termín pro předložení novely zákona vládě ČR.

Novela zákona o auditorech

ČNB zpracovala soubor podnětů k připravované novele zákona o auditorech, který byl projednán se zástupci Komory auditorů a Rady pro veřejný dohled nad auditem a v zásadě podpořen. Návrhy změn směřovaly k opuštění konceptu výboru pro audit jako orgánu společnosti, zpřísnění požadavků na nezávislost a odbornost členů výboru pro audit a možnosti nahrazení výboru dozorčí radou, pokud splní požadavky na odbornost a nezávislost. Tyto návrhy uplatnila ČNB také v meziresortním připomínkovém řízení k novele zákona, které se uskutečnilo koncem roku 2012.

Zákon o dohledu nad finančním trhem

K přípravě nového zákona o dohledu nad finančním trhem probíhala jednání a komunikace mezi ČNB a MF. V rámci ČNB byl v březnu 2012 zřízen projektový tým složený ze zástupců všech relevantních útvarů. ČNB zpracovala připomínky k návrhům MF na osnovu zákona, posuzování vedoucích osob a ustanovení upravující dohled na místě i na dálku a předložila návrh úpravy dílčích oblastí zákona, které se týkaly dohledové mlčenlivosti, harmonizace posuzování vedoucích osob, posuzování kvalifikovaných účastí a posuzování auditora finančních institucí. Vzhledem k tomu, že kapacity MF byly v roce 2012 primárně zaměřeny na transpozici předpisů EU, prodloužila vláda ČR termín pro zpracování zákona o jeden rok, tj. na listopad 2013.

1.5.2 Návrhy vyhlášek

V roce 2013 budou zejména v návaznosti na změny zákonů pokračovat, resp. budou zahájeny, legislativní práce na následujících vyhláškách:

- Vyhláška o náležitostech nabídky pojištění důchodu.
- Vyhláška o podrobnostech některých pravidel týkajících se investičních společností a investičních fondů.
- Vyhláška o činnosti depozitáře standardního fondu a ujednáních depozitářské smlouvy standardního fondu.
- Vyhláška o statutu fondu kolektivního investování.
- Vyhláška o žádostech podle zákona o investičních společnostech a investičních fondech.
- Vyhláška o směnářské činnosti.
- Vyhláška o žádostech podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích.
- Vyhláška o informačních povinnostech pojišťovacích zprostředkovatelů.
- Vyhláška o odměně likvidátora, nuceného správce a insolvenčního správce některých poskytovatelů služeb na kapitálovém trhu a o náhradě jejich hotových výdajů.

- Vyhláška o předkládání výkazů obhospodařovateli a administrátory investičních fondů.
- Vyhláška o předkládání výkazů obchodníky s cennými papíry.
- Vyhláška o předkládání výkazů bankami a pobočkami zahraničních bank.
- Vyhláška o předkládání výkazů spořitelními a úvěrními družstvy.
- Novela vyhlášky 233/2009 Sb., o žádostech, schvalování osob a způsobu prokazování odborné způsobilosti, důvěryhodnosti a zkušenosti osob.
- Novela vyhlášky č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu.
- Vyhláška k výkonu činnosti bank, družstevních záložen a obchodníků s cennými papíry.
- Novela vyhlášky č. 141/2011 Sb., o výkonu činnosti platebních institucí a institucí elektronických peněz.
- Novela vyhlášky č. 281/2008 Sb., o některých požadavcích na systém vnitřních zásad proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.
- Novela vyhlášky č. 231/2009 Sb., o náležitostech a způsobu vedení deníku obchodníka s cennými papíry a náležitostech a způsobu vedení evidence investičního zprostředkovatele.
- Novela vyhlášky č. 347/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o finančních konglomerátech.

2. VÝVOJ REGULACE EU V ROCE 2012

V roce 2012 pokračovaly na úrovni Evropské komise (EK, Komise), Rady a Evropského parlamentu intenzivní práce na nových předpisech upravujících regulaci finančního trhu. ČNB věnovala návrhům Evropské komise mimořádnou pozornost a průběžně k nim zpracovávala stanoviska. Zástupci ČNB v rámci struktur EU ve výběrech a pracovních skupinách aktivně prosazovali pozice ČNB k uvedeným klíčovým tématům.

2.1 SMĚRNICE A NAŘÍZENÍ O KAPITÁLOVÝCH POŽADAVCÍCH (CRD IV, CRR)

Návrh směrnice a nařízení o kapitálových požadavcích byl předmětem jednání pracovní skupiny Rady, jejímž členem za ČR je MF. V roli poradce se účastnil také zástupce ČNB. ČNB průběžně připravovala připomínky a projednávala je s MF za účelem prosazování jednotného stanoviska, které by vždy zohledňovalo i potřeby ČNB související s výkonem dohledu. Klíčovými otázkami jednání byly tzv. balíček flexibility (možnost členských států zpřísnit vybrané omezovací požadavky), pákový poměr (zveřejňování pákového poměru v době, kdy ještě nebude závazný a přesně kalibrován) a definice kapitálu, včetně způsobu zacházení s finančními konglomeráty (možnost orgánu dohledu povolit finančním konglomerátům odpočet významných investic do pojišťoven ze svého kapitálu). Obecná dohoda (tzv. general approach), která se připravovala v rámci pracovní skupiny Rady, byla potvrzena na jednání ECOFIN dne 15. května 2012 a následně probíhala jednání s Evropským parlamentem (EP) v rámci dialogu.

K návrhům EP a kompromisním návrhům směrnice uplatnila ČNB řadu výhrad a návrhů, které se týkaly oblasti likvidity (např. návrhy na změnu rozsahu závazné mediace EBA při rozhodnutí o úrovni aplikace ukazatele likvidního krytí, požadavek na uznání českých státních dluhopisů jako likvidních aktiv), systémových polštářů (např. riziko zavádění polštářů na konsolidované bázi, požadavek na doplnění možnosti zohledňování národních specifik v sazbě proticyklického polštáře), výkaznictví (např. návrhy na zachování úlohy národních orgánů dohledu při sběru dat od dohlížených institucí a předávání dat do EBA namísto umožnění přímého přístupu EBA do databází národních orgánů dohledu, návrhy na omezení rozsahu dat od institucí pro účely ESRB, neboť data by měla být primárně požadována od SIFI, a ne ve stejném rozsahu od všech institucí) a odměňování (např. návrhy na zachování výkonu dohledu na individuální úrovni).

Projednávání směrnice a nařízení se do konce roku 2012 nepodařilo dokončit, jednání budou pokračovat v roce 2013. Mezi klíčová nedořešená témata patří tzv. balíček flexibility, kompetence EBA, transpoziční lhůty a odměňování.

2.2 SMĚRNICE O OZDRAVENÍ A RESTRUKTURALIZACI ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ A OBCHODNÍKŮ S CENNÝMI PAPIRY (BRRD)

Návrh směrnice BRRD byl předmětem jednání pracovní skupiny Rady, jejímž členem za ČR je MF. V roli poradce se těchto jednání účastní také zástupce ČNB. Zásadní připomínky se týkaly zejména navrhovaného přenosu pravomocí z národních orgánů dohledu na EBA a na domovské orgány dohledu, finanční podpory v rámci finanční skupiny a upřednostnění skupinového zájmu, sdílení nákladů na financování restrukturalizace, povinné záruky za půjčky přijaté v souvislosti s restrukturalizací na úrovni skupiny a povinného zapojení fondů pojištění vkladů do financování restrukturalizací. Příprava návrhu na úrovni Rady se předpokládá do poloviny roku 2013, následně bude projednáván s Evropským parlamentem. Očekávaná účinnost je na začátku roku 2015.

2.3 SMĚRNICE A NAŘÍZENÍ O TRZÍCH FINANČNÍCH NÁSTROJŮ (MiFID 2, MiFIR)

ČNB průběžně zpracovávala připomínky k instrukcím MF na jednání pracovní skupiny Rady k návrhům nové směrnice a nařízení o trzích finančních nástrojů. ČNB a MF se v dané věci obecně shodují a připomínky ČNB byly v instrukcích zohledněny. Jako pozitivní lze hodnotit upřesnění pravidel, která nebyla v praxi jasná či jednotně aplikována, například rozsah výjimek ze směrnice MiFID 2, jako je přiměřená aplikace některých pravidel na investiční zprostředkovatele, posílení nezávislosti poradenství, vyjasnění režimu cenných papírů vydávaných obchodníkem jako emitentem nebo

poobchodní transparence, pokud jde o transakce s akciemi aj. Připomínky k návrhu směrnice a nařízení se týkaly zejména detailních požadavků na správní radu obchodníků s cennými papíry, zahrnutí dluhopisů a derivátů pod nová pravidla transparence, pravomocí pro ESMA a Komisi vydávat závazné technické standardy (např. k výkonu dohledových pravomocí), možnosti ESMA zakázat nabízení a distribuci určitých produktů nebo určitou finanční aktivitu, povinnosti osob, provádějících vysokofrekvenční obchodování, dodávat likviditu a odmítnutí regulace emisních povolenek v rámci MiFID 2.

2.4 SMĚRNICE OMNIBUS II

Návrh směrnice Omnibus II doplňuje směrnici Solventnost II v návaznosti na zřízení Evropského orgánu dohledu EIOPA a vymezuje oblasti, ve kterých je EIOPA oprávněna předložit Komisi návrhy závazných technických standardů. V roce 2012 probíhala jednání v rámci trialogu, která se však k rozporným stanoviskům nepodařilo úspěšně dokončit. Výsledkem bylo pouze rozhodnutí o budoucím postupu schvalování směrnice Omnibus II. Nejprve bude provedena dopadová studie k posouzení návrhů úprav bezrizikové výnosové křivky (long term package) a jednání o samotném návrhu Omnibus II budou pokračovat až po jejím vyhodnocení. Souhrnná zpráva v rámci EIOPA o dopadech na evropský pojistný trh má být předložena Komisi v polovině června 2013 a následně finální vyhodnocení dopadové studie Komisí je očekáváno v červenci 2013.

2.5 POSUN ÚČINNOSTI SMĚRNICE SOLVENTNOST II

V srpnu 2012 byla publikována směrnice č. 2012/23/EU, která odložila termín transpozice směrnice Solventnost II na 30. června 2013 (původně 31. října 2012) a datum účinnosti na 1. ledna 2014 (původně 1. listopadu 2012). Již v okamžiku přijímání této směrnice poukazovala Česká republika na nereálnost navrhovaných termínů s ohledem na průtahy ve schvalovacím procesu návrhu směrnice Omnibus II. Nedlouho po publikaci směrnice již strany trialogu začaly diskutovat další odložení termínu účinnosti (a transpozice) směrnice Solventnost II, přičemž navrhovány jsou roky 2015 nebo 2016.

2.6 NAŘÍZENÍ O OTC DERIVÁTECH, ÚSTŘEDNÍCH PROTISTRANÁCH A REGISTRECH OBCHODNÍCH ÚDAJŮ (EMIR)

V průběhu prvního pololetí 2012 probíhala finální jednání týkající se návrhu EMIR. ČNB vznášela připomínky a návrhy prostřednictvím instrukcí na jednání výborů EU. Zásadní připomínkou v této fázi vyjednávání byly výhrady k pravomocem ESMA (zejména k závazné mediaci ESMA při rozhodování o udělení licence ústřední protistraně). Nařízení EMIR bylo uveřejněno 4. července 2012. ČNB se v rámci ESMA podílela na přípravě návrhů prováděcích předpisů k EMIR, které zejména stanovují bližší požadavky na povinnost clearingů, kapitál a řízení rizik ústřední protistrany, techniky zmírňování rizika pro OTC deriváty, vykazování derivátových transakcí do registrů obchodních údajů apod. Komise na základě návrhů prováděcích předpisů zpracovaných ESMA vydala v prosinci 2012 formou nařízení tři prováděcí technické normy a návrhy dalších regulatorních technických norem zaslala k vyjádření Evropskému parlamentu a Radě.

2.7 NAŘÍZENÍ O ZLEPŠENÍ VYPOŘÁDÁNÍ CENNÝCH PAPIRŮ V EU A O CENTRÁLNÍCH DEPOZITÁŘÍCH CENNÝCH PAPIRŮ

ČNB se vyjadřovala k instrukcím na jednání pracovní skupiny Rady a prosazovala své stanovisko k tomuto návrhu nařízení. Zásadní připomínky se týkaly zejména požadavku na vyjmutí nebo zásadní rozšíření výjimek pro centrální banky provozující vypořádací systém z působnosti nařízení, posilování pravomocí Komise a ESMA, uznávání depozitářů ze třetích zemí, sankcí pro fyzické osoby, potřeby jasného stanovení výše kapitálu centrálního depozitáře a zachování činnosti stávajících vypořádacích systémů. V klíčové otázce působnosti návrhu nařízení na centrální banky sice došlo k rozšíření výjimek pro centrální banky (požadavky na senior board a kapitálové požadavky), ČNB nicméně navrhla ještě další úpravy (rozšíření výjimek na povinnost zřídit Výbor uživatelů, povinnost nabízet oddělené účty klientů a výjimku ze všech obezřetnostních pravidel).

2.8 NAŘÍZENÍ A SMĚRNICE O OBCHODOVÁNÍ ZASVĚCENÝCH OSOB A MANIPULACÍCH S TRHEM

ČNB uplatnila k návrhu nařízení o obchodování zasvěcených osob a manipulacích s trhem návrhy na provedení změn, které se týkaly zejména širokých pravomocí Komise k vydání delegovaných aktů, zahrnutí spotových komoditních kontraktů a emisních povolenek do působnosti nařízení, zvláštní regulace pro malé a střední podniky a harmonizace sankcí na úrovni EU. MF tyto připomínky akceptovalo v rámci instrukcí na jednání pracovní skupiny Rady. Podařilo se prosadit omezení pravomocí Komise k vydání delegovaných aktů, úpravu regulace malých a středních podniků a změny v harmonizaci sankcí na úrovni EU. Další připomínky ČNB (např. výhrady vůči zahrnutí emisních povolenek a komodit do působnosti směrnice) byly na jednání ostatními členskými státy EU odmítnuty.

V případě směrnice o trestních sankcích za zneužití trhu ČNB podpořila instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR, které ve shodě s ČNB navrhuje minimalistické znění směrnice, ponechávající prostor pro vhodnou národní úpravu.

2.9 REVIZE SMĚRNICE O TRANSPARENTNOSTI

ČNB v rámci připomínek k revizi této směrnice podpořila zmírnění zbytečně zatěžující regulace (např. upuštění od požadavku na uveřejňování čtvrtletní zprávy emitenta) a upřesnění stávajících definic (např. oznamování hlasovacích práv), naopak uplatnila výhrady k zavádění širokých oprávnění pro Komisi k vydávání tzv. delegovaných aktů a harmonizaci sankcí na úrovni EU. Připomínky byly uplatněny na úrovni pracovní skupiny Rady. ČNB v dalších jednáních o návrhu směrnice rovněž prosazovala, aby sjednocování formátu (XBRL) pro uveřejňování zpráv těmito emitenty nebylo zaváděno bez analýzy nákladů.

2.10 NAŘÍZENÍ O SDĚLENÍ KLÍČOVÝCH INFORMACÍ (PRIPs)

Komise uveřejnila v červenci 2012 návrh nařízení, které má stanovit jednotné požadavky na informování zákazníků o tzv. balíčkových investičních produktech (packaged retail investment products). Jde o komplementární úpravu k jednotným pravidlům jednání obsaženým v návrzích MiFID 2 a IMD 2. Východiskem nařízení je již dnes platná úprava sdělení klíčových informací v případě standardních (UCITS) fondů kolektivního investování. ČNB zpracovávala připomínky k instrukcím MF na jednání pracovní skupiny Rady. Pozice MF a ČNB je v této oblasti velmi blízká (obecná podpora harmonizovanému režimu pro prodej finančních produktů s výjimkou národních penzijních produktů, nesouhlas s množstvím delegovaných aktů).

2.11 NOVELA SMĚRNICE O STANDARDNÍCH FONDĚCH KOLEKTIVNÍHO INVESTOVÁNÍ (UCITS)

Komise uveřejnila v červenci 2012 návrh směrnice, kterou se mění některá ustanovení směrnice č. 2009/65/ES⁴ upravující standardní fondy kolektivního investování. Návrh směrnice upravuje tři aspekty fungování standardních fondů: povinnosti depozitáře standardního fondu, pravidla pro odměňování správců standardních fondů a správní trestání regulovaných subjektů. Současně obsahuje řadu zmocnění pro Komisi k vydání prováděcích opatření ke směrnici. ČNB připravovala připomínky k instrukcím MF na jednání pracovní skupiny Rady. Hlavní výhrady se týkaly podrobných pravidel v oblasti odměňování, ukládání sankcí fyzickým osobám a velkého počtu prováděcích opatření, která mají být vydána formou delegovaných aktů.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/65/ES o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (UCITS IV).

2.12 SMĚRNICE O ZPROSTŘEDKOVÁNÍ V POJIŠŤOVNICTVÍ (IMD 2)

Komise uveřejnila v červenci 2012 návrh na revizi směrnice o zprostředkování pojištění. Návrh vyhovuje potřebám ČR, neboť obsahuje mj. posílení pravidel odbornosti, stejné požadavky pro přímý i zprostředkovaný prodej pojištění nebo sladění pravidel s MiFID 2, včetně sdělování informace o výši provize. Připomínky ČNB k návrhu směrnice se týkaly množství prováděcích opatření, která má vydat Komise. Tato opatření popírají zásadu minimální harmonizace a zásadu subsidiarity a z povahy věci nemohou brát v úvahu odlišnosti národních trhů (např. pokud by byla nastavena jednotná a detailní pravidla odbornosti). Požadavek ČNB byl akceptován jako součást pozice ČR. Jednání o návrhu směrnice dosud nebyla ukončena.

3. DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM V ROCE 2012

3.1 LICENČNÍ, SCHVALOVACÍ A POVOLOVACÍ ČINNOST

Sektor úvěrových institucí

Tab. A.I – Vývoj počtu subjektů v sektoru úvěrových institucí

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Banky ⁱ⁾	23	0	0	23
Pobočky zahraničních bank (v režimu jednotné licence)	21	1	2	20
Družstevní záložny	14	0	1	13
Úvěrové instituce celkem	58	1	3	56

i) Z toho pět stavebních spořitelén.

V roce 2012 nebyla udělena žádná nová bankovní licence. Byla zřízena pobočka The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka a činnost ukončily pobočky bank The Royal Bank of Scotland N.V. a Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka.

Na základě rozhodnutí ČNB o odnětí povolení k činnosti, které nabylo právní moci 8. 3. 2012, ukončila svou činnost družstevní záložna UNIBON – spořitelni a úvěrní družstvo. Důvodem bylo dlouhodobé porušování limitů angažovanosti vůči některým svým členům a ekonomicky spjatým skupinám osob a nesplnění souvisejícího nápravného opatření. Na návrh ČNB jmenoval 9. 3. 2012 soud likvidátora. Dne 2. 7. 2012 byl aktivován Fond pojištění vkladů, výplata náhrad všech pojištěných vkladů byla zahájena 23. 7. 2012. Ke konci roku 2012 bylo vyplaceno více než 97 % objemu náhrad pojištěných vkladů.

Meinl Bank AG a Vanquis Bank Limited oznámily svůj záměr poskytovat své služby v ČR prostřednictvím organizační složky (nejsou však dosud zapsány do Obchodního rejstříku a zahrnuty do přírůstku poboček zahraničních bank).

Tab. A.II – Počty správních řízení v sektoru úvěrových institucí

Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Stav k 31. 12. 2012
10	44	43	11

Z 54 správních řízení vedených ČNB v sektoru úvěrových institucí se šest týkalo bank a 48 družstevních záložen. Bylo vydáno 43 správních rozhodnutí, z nichž 11 se týkalo předchozího souhlasu k nabytí kvalifikované účasti. Jedno řízení, podané již v roce 2011, bylo zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti o udělení povolení působit jako družstevní záložna. V roce 2012 bylo zastaveno jedno řízení z důvodu zpětvzetí žádosti o udělení bankovní licence a přeměně družstevní záložny na akciovou společnost. Celkem 24 vedených řízení se týkalo schvalování členů orgánů a řídicích osob družstevních záložen.

Sektor pojišťoven

Dohledu ČNB ke konci roku 2012 podléhalo 34 tuzemských pojišťoven (bez ČKP) a jedna zajišťovna. V omezeném rozsahu podléhalo dohledu ČNB rovněž 18 poboček pojišťoven.

Tab. A.III – Vývoj počtu subjektů v sektoru pojišřovnictví

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Pojišřovny (vč. poboček a zajišřoven)	54	2	3	53
z toho:				
tuzemské pojišřovny (bez ČKP)	35	0	1	34
pobočky pojišřoven z EU/EHP	18	2	2	18
pobočky pojišřoven z třetích zemí	0	0	0	0
zajišřovny	1	0	0	1

Tab. A.IV – Počty správních řizení v sektoru pojišřovnictví

Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do 2013
10	65	63	12

ČNB vedla v roce 2012 v rámci sektoru pojišřoven 75 správních řizení a vydala 63 správních rozhodnutí.

Rok 2012 byl ve znamení pokračující koncentrace sektoru životních pojišřoven. Postavení si ve světě upevňovala skupina MetLife (v roce 2010 převzala Amcico pojišřovnu, a.s. ze skupiny AIG sanované americkou vládou), která převzala Aviva životní pojišřovnu, a.s. Na tuzemském trhu působící Amcico pojišřovna a Aviva životní pojišřovna se na konci roku 2012 sloučily, aby počínaje rokem 2013 mohla skupina MetLife na českém trhu působit pod hlavičkou MetLife pojišřovna, a.s.

Z českého trhu odchází Direct pojišřovna, a.s., která se rozhodla utlumit své aktivity. Pojišřovna, které bylo povolení k činnosti uděleno 24. 4. 2007, od 25. 6. 2012 nesjednává nové smlouvy (ostatní služby poskytuje v nezměněném rozsahu).

V souvislosti s penzijní reformou je patrné úsilí řady pojišřoven rozšířit svou licenci tak, aby mohly zprostředkovávat uzavírání penzijních produktů.

V roce 2012 se uskutečnilo jedno správní řizení ve věci zápisu do seznamu odpovědných pojistných matematiků vedeného ČNB. Ke konci 2012 bylo v tomto seznamu zapsáno 64 osob.

Sektor kolektivního investování a penzijních fondů

V průběhu roku 2012 se licenční aktivity ČNB a v té souvislosti vedená správní řízení koncentrovala především do zvládnutí transformace penzijních fondů na penzijní společnosti v rámci nastartované penzijní reformy ČR a jejího včasného dokončení tak, aby bylo možno přikročit k následnému povolovacímu a schvalovacímu řízení jednotlivých nových účastnických a důchodových fondů dle zákona o doplňkovém penzijním spoření a zákona o důchodovém spoření. Tyto fondy vznikly až k 1. 1. 2013 jako součást II. a III. pilíře penzijní reformy.

Tab. A.V – Vývoj počtu subjektů v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů (aktivně působících nebo s nově uděleným povolením)

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Investiční společnosti	21	1	1	21
Investiční fondy	60	18	1	77
Otevřené podílové fondy	156	25	16	165
z toho: standardní fondy	37	3	0	40
Uzavřené podílové fondy	1	4	0	5
Penzijní fondy ⁱ⁾	9	0	0	9
Depozitáře	8	0	1	7
Akreditované osoby ⁱⁱ⁾	0	5	0	5

i) Jedná se o penzijní fondy dle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem. V souladu se zákonem č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření všech devět existujících penzijních fondů získalo povolení k činnosti penzijní společnosti a s účinností k 1. 1. 2013 proběhla jejich transformace na penzijní společnosti.

ii) Osoby akreditované pro pořádání zkoušek odborné způsobilosti distributorů doplňkového penzijního a důchodového spoření.

V roce 2012 obdržela povolení k činnosti jedna nová investiční společnost a 18 investičních fondů (z toho jeden samosprávný a 17 nesamosprávných). Činnost ukončila jedna investiční společnost⁵ a jeden investiční fond⁶. Dále bylo uděleno povolení k vytvoření 25 podílových fondů. V šesti případech bylo na žádost investiční společnosti odňato povolení k vytvoření podílového fondu, ve čtyřech případech bylo rozhodnuto o změně depozitáře fondu kolektivního investování.

Tab. A.VI – Počty správních řízení v sektorech kolektivního investování a penzijních fondů

	Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do roku 2013
Kolektivní investování	75	186	239	22
Penzijní fondy ⁷	2	91	84	9
Akreditované osoby ⁷	0	17	5	12

V oblasti kolektivního investování bylo v roce 2012 vedeno 261 správních řízení (rozhodnuto v 239 případech).

Schválení změn statutů podílových fondů se týkalo 116 řízení. Ve věci udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby investiční společnosti nebo investičního fondu se vedlo 29 správních řízení (z toho deset řízení bylo z důvodu zpětvzetí žádosti zastaveno). Tři řízení byla vedena ve věci sloučení podílových fondů. Bylo vedeno 23 řízení o povolení k přeměně investičního fondu (s výjimkou jednoho případu se jednalo o fúze speciálních fondů kvalifikovaných investorů s neregulovaným subjektem).

5 Společnost Hanover Asset Management, investiční společnost, a. s., bylo 29. 5. 2012 sankčně odňato povolení k činnosti investiční společnosti.

6 Společnost GLADIUS uzavřený investiční fond, a. s., rozhodnutím valné hromady byla zrušena s likvidací k 8. 8. 2012.

7 Zahrnuta jsou i v roce 2012 vedená řízení o povolení penzijních společností a účastnických a důchodových fondů.

ČNB vedla pět správních řízení ve věci udělení předchozího či následného souhlasu k nabytí kvalifikované účasti na investiční společnosti nebo investičním fondu. K významným akvizicím patřil majetkový vstup skupiny NATLAND do společnosti AVANT investiční společnost, a. s. ČNB udělila povolení k veřejnému nabízení cenných papírů třech zahraničních speciálních fondů v ČR.

V oblasti týkající se penzijní reformy byl v roce 2012 zahájen postup akreditace osob k pořádání odborných zkoušek zaměřených na prokázání odborné způsobilosti distributorů doplňkového penzijního a důchodového spoření. V roce 2012 bylo uděleno pět akreditací.

Koncem roku 2012 byla zahájena povolovací řízení pro distributory doplňkového penzijního a důchodového spoření⁸.

V sektoru penzijních fondů bylo v roce 2012 vedeno 93 správních řízení (v 84 případech bylo rozhodnuto).

Všech devět stávajících penzijních fondů obdrželo povolení k činnosti penzijní společnosti a povolení k provozování penzijního připojištění prostřednictvím transformovaného fondu (procesem transformace penzijních fondů na penzijní společnosti došlo k vyčlenění aktiv a pasiv souvisejících s penzijním připojištěním do transformovaného fondu, resp. majetek akcionářů penzijního fondu byl účetně oddělen od majetku účastníků penzijního připojištění). ČNB udělila povolení k činnosti nově založených penzijních společností Conseq penzijní společnost, a. s., a Raiffeisen penzijní společnost, a. s. Protože rozsah činnosti penzijních společností je různý, bude od 1. 1. 2013 důchodové spoření v rámci II. pilíře moci provozovat šest penzijních společností a doplňkové penzijní spoření v rámci III. pilíře celkem devět penzijních společností.

Do konce roku 2012 bylo uděleno povolení k vytvoření 24 důchodových fondů (vedeno osm řízení, z toho dvě řízení zastavena)⁹ a povolení k vytvoření 34 účastnických fondů (vedeno 36 řízení, z toho dvě řízení nebyla do konce roku 2012 ukončena)¹⁰.

V oblasti penzijního připojištění byl v 17 případech udělen předchozí souhlas s volbou osob do orgánů penzijních fondů (jedno řízení bylo zastaveno z důvodu zpětvzetí žádosti). Po jednom řízení bylo vedeno ve věci schválení změny depozitáře a schválení změny statutu penzijního fondu. Společnosti CP Strategic Investments B.V. byl ČNB udělen předchozí souhlas k převodu akcií společností Generali penzijní fond a.s. a Penzijní fond České pojišťovny, a. s., v rozsahu větším než 10 % jejich základního kapitálu. Na základě udělených povolení se společnost CP Strategic Investments B.V. stala 100% akcionářem těchto penzijních fondů.

⁸ Podrobně Kap. 3.3 – Registrační činnost zastoupení bank a finančních institucí.

⁹ Předmětem žádosti o povolení k vytvoření důchodových fondů jsou v souladu se zákonem č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, vždy čtyři důchodové fondy, a to důchodový fond státních dluhopisů, konzervativní důchodový fond, vyvážený důchodový fond a dynamický důchodový fond.

¹⁰ Povolení k činnosti penzijní společnosti, povolení k vytvoření důchodových fondů a povolení k vytvoření účastnického fondu dle § 198 a § 199 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, mohou nabýt účinnosti nejdříve 1. 1. 2013. Na základě udělených povolení 1. 1. 2013 evidovala ČNB 11 penzijních společností, 24 důchodových fondů, 34 účastnických fondů a devět transformovaných fondů.

Sektor poskytovatelů investičních služeb

Na počátku roku 2011 i 2012 ČNB evidovala 35 subjektů s povolením k činnosti obchodníka s cennými papíry. V roce 2012 v jednom případě došlo k rozšíření povolení společnosti Conseq Investment Management, a.s.

Tab. A.VII – Vývoj počtu obchodníků s cennými papíry

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Obchodníci s cennými papíry, v tom:	35	0	0	35
bankovní	12	0	0	12
nebankovní	23	0	0	23
Pobočky obchodníků s cennými papíry, v tom:	22	8	4	26
bankovní	14	1	2	13
nebankovní	8	7	2	13

Největší podíl na správních řízeních ukončených v roce 2012 mělo 1 720 řízení o zrušení registrace investičního zprostředkovatele (vydáno 279 rozhodnutí, 1 408 řízení ukončeno v důsledku sloučení do společného řízení a 33 řízení zastaveno).

Ze zbývajících 19 řízení se tři řízení vztahovala k povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry (jedno řízení o novém povolení a jedno řízení o rozšíření povolení zastaveno, jedno povolení rozšířeno), 12 řízení se týkalo udělení předchozího souhlasu k výkonu funkce vedoucí osoby obchodníka s cennými papíry (devět souhlasů, tři řízení zastavena), tři řízení byla vedena v souvislosti se souhlasem k nabytí kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry (všechna řízení zastavena) a jedno řízení bylo vedeno v souvislosti se zrušením registrace další podnikatelské činnosti obchodníka s cennými papíry (souhlasné rozhodnutí).

Tab. A.VIII – Počty správních řízení v sektoru poskytovatelů investičních služeb

Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do 2013
9	1 787	1 739	57

Sektor poskytovatelů platebních služeb a vydavatelů elektronických peněz

ČNB na počátku roku 2012 evidovala 12 platebních institucí. V roce 2012 bylo uděleno povolení k činnosti platební instituce třem novým subjektům (Global Payments Europe, s.r.o., Patria Direct, a.s., a PES – Peněžní expresní služba, s.r.o.). V roce 2012 byla zřízena na území ČR jedna pobočka zahraniční platební instituce.

Tab. A.IX – Vývoj počtu platebních institucí a institucí elektronických peněz

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Platební instituce	12	3	0	15
Pobočky platebních institucí	4	1	0	5
Instituce elektronických peněz	0	2	0	2
Pobočky institucí elektronických peněz	1	0	0	1

Tab. A.X – Počty správních řízení v sektoru platebních institucí a institucí elektronických peněz

	Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do 2013
Platební instituce	4	7	10	1
Instituce elektronických peněz	2	1	2	1

Celkem bylo v roce 2012 ukončeno deset správních řízení v oblasti platebního styku, z toho devět řízení o povolení nebo rozšíření povolení k činnosti platební instituce (udělena tři povolení a tři povolení rozšířena, tři řízení byla zastavena) a jedno řízení o zrušení registrace poskytovatele platebních služeb malého rozsahu.

V roce 2012 byla vydána dvě povolení k činnosti instituce elektronických peněz.

Sektor zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí

Zákonem č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, byl zaveden nový druh podnikatelského oprávnění. Výkon této činnosti nebyl dosud zvlášť upraven a byl považován za výkon živnostenské činnosti volné „výroba, obchod a služby jinde nezařazené“. K provozování této činnosti nebylo zapotřebí souhlasu ČNB ani jiného orgánu. Povolení k činnosti zpracovatele tuzemských bankovek a mincí se vyžaduje od 1. 7. 2012.

Tab. A.XI – Vývoj počtu zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	0	3	0	3

O příslušné povolení požádaly všechny tři podnikatelské subjekty, které se touto činností v ČR již zabývaly, a to společností ABAS CIT Management s.r.o., G4S Cash Solutions (CZ), a.s., a Loomis Czech Republic a.s. Ve všech případech byla vydána kladná rozhodnutí.

Tab. A.XII – Počty správních řízení v sektoru zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí

	Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do 2013
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	0	3	3	0

Emise cenných papírů a regulované trhy

Na počátku roku 2012 bylo evidováno 64 společností, jejichž cenné papíry byly přijaty k obchodování na regulovaném trhu (emitenti kótovaných cenných papírů), z toho bylo 18 společností se sídlem mimo ČR (dvě se sídlem mimo EU). V průběhu roku 2012 se počet emitentů kótovaných cenných papírů zvýšil na 67. K obchodování na regulovaném trhu byly nově přijaty cenné papíry sedmi emitentů (ve čtyřech případech šlo o dluhopisy, ve třech případech o akcie), cenné papíry tří emitentů byly vyřazeny (ve dvou případech šlo o vyřazení dluhopisů v souvislosti s jejich splatností, v jednom případě o vyřazení akcií).

Během roku 2012 byla provedena formální a obsahová kontrola pravidelně uveřejňovaných zpráv (výroční, pololetní, mezitímní zprávy) a současně probíhal průběžný dohled nad plněním povinností emitentů kótovaných cenných papírů a souvisejících osob. Výroční zprávy sedmi vybraných společností byly podrobeny zevrubné kontrole z hlediska správnosti aplikace IFRS v účetních závěrkách.

Tab. A.XIII – Vývoj počtu emisí CP, regulovaných trhů a vypořádacích systémů

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Emitenti kótovaných CP	64	7	4	67
z toho: zahraniční	18	1	1	18
Organizátoři regulovaného trhu	3	0	0	3
Vypořádací systémy	3	0	0	3
Centrální depozitář	1	0	0	1

Počet licencovaných organizátorů regulovaného trhu (RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů, a.s. /RM-S/, Burza cenných papírů Praha, a.s. /BCPP/ a Power Exchange Central Europe, a.s. /PXE/), stejně jako počet vypořádacích systémů (Systém vypořádání transakcí RM-S /SVYT/, Systém krátkodobých dluhopisů ČNB /SKD/ a vypořádací systém Centrálního depozitáře cenných papírů, a.s. /CDCP/) zůstal meziročně nezměněn. Činnost centrálního depozitáře vykonával CDCP.

V oblasti emisí cenných papírů, evidence cenných papírů a regulovaných trhů ČNB v roce 2012 vedla 149 správních řízení. Většinu z vydaných rozhodnutí (147) tvořila rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s novými emisemi cenných papírů.

Zbylá dvě licenční rozhodnutí vydala ČNB v roce 2012 v oblasti tržní infrastruktury, vyhověla jedné žádosti CDCP o schválení změn pravidel vypořádacího systému a jedné žádosti o schválení změny Provozního řádu CDCP.

Tab. A.XIV – Počty správních řízení v oblasti emisí cenných papírů a regulovaných trhů

Přecházejících z 2011	Zahájených v 2012	Ukončených v 2012	Přecházejících do 2013
1	148	148	1

3.2 NOTIFIKACE (V REŽIMU JEDNOTNÉ LICENCE)

Tab. A.XV – Počty notifikací o přeshraničním poskytování služeb

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2011	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Úvěrové instituce	302	33	7	328
Instituce elektronických peněz	13	5	2	16
Pojišťovny ⁱ⁾	696	48	14	730
z toho pobočky	168	2	1	169
Fondy	1 239	67	133	1 173
Investiční společnosti	46	1	2	45
Poskytovatelé investičních služeb	1 389	206	59	1 536
Platební instituce	99	40	1	138
Instituce zaměstnaneckého penzijního připojištění	1	0	0	1

i) V pojišťovnictví se notifikují pojišťovny i jejich pobočky působící v ostatních státech EU/EHP.

Z tuzemských pojišťoven oznámily čtyři (Hasičská vzájemná pojišťovna, a. s., MAXIMA pojišťovna, a. s., ERV pojišťovna, a. s. /do 30. 9. 2012 Evropská cestovní pojišťovna, a.s./ a KUPEG úvěrová pojišťovna, a. s.) svůj záměr rozšířit provozování pojišťovací činnosti na území hostitelských členských států. Současně byl oznámen záměr Komerční banky, a. s. působit na území dalších hostitelských států na základě volného pohybu služeb.

Dvě tuzemské pojišťovny oznámily založení pobočky v EU/EHS (Česká pojišťovna, a. s. v Polsku a KUPEG úvěrová pojišťovna, a. s. na Slovensku). Obchodník s cennými papíry (HighSky Brokers, a.s.) oznámil záměr působit na území hostitelského členského státu EU prostřednictvím pobočky a dva obchodníci s cennými papíry (42 financial services s.r.o. a HighSky Brokers, a.s.) oznámili záměr působit na území hostitelských členských států EU na základě volného poskytování služeb. Jedna platební instituce (FORTISSIMO, spol. s r.o.) oznámila záměr poskytovat služby v hostitelském členském státě na základě volného poskytování služeb.

Tři tuzemské banky mají pobočku na Slovensku. Dvě tuzemské pojišťovny mají pobočku na Slovensku, jedna v Polsku a jedna na Slovensku a v Norsku. Jedna tuzemská družstevní záložna působí na území Slovenska. Pět obchodníků s cennými papíry má celkem osm poboček ve čtyřech hostitelských členských státech EU. Dvě platební instituce mají pobočku ve třech členských státech EU.

Formou usazení notifikovaly poskytování služeb v ČR v roce 2012 dvě pojišťovny (Chartis Europe Limited, organizační složka pro Českou republiku a Union poisťovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku), sedm nebankovních obchodníků s cennými papíry (Admiral Markets AS, Noble Securities S.A., Global Markets OOD, LaSalle Investment Management, BMFN EAD, GKFX Financial Services Limited a Sympatia Financie, o.c.p., a.s.) a jedna platební instituce (Lufthansa Air-Plus Servicekarten GmbH).

ČNB obdržela 142 notifikací od zahraničních regulátorů emisních prospektů.

Za celý rok 2012 bylo doručeno do ČNB oznámení o úmyslu 405 pojišťovacích zprostředkovatelů s domovským členským státem jiným než ČR provozovat činnost na našem území (z toho 99 ze SR). Současně 267 pojišťovacích zprostředkovatelů s bydlištěm nebo sídlem na území ČR oznámilo ČNB záměr zahájit svou činnost na území hostitelských členských států.

3.3 REGISTRACNÍ ČINNOST ZASTOUPENÍ BANK A FINANČNÍCH INSTITUCÍ

Tab. A.XVI – Počty registrovaných a zapisovaných subjektů

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Registrovaná zastoupení zahraničních bank ¹⁾	22	2	6	18
Investiční zprostředkovatelé	10 072	68	1 683	8 457
Vázaní zástupci	14 729	9 979	4 663	20 045
Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu	50	14	3	61
Vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	17	3	14	6

i) Registrace zastoupení zahraniční banky podle § 39 zákona 6/1993 Sb., o ČNB neopravňuje podnikat v sektoru bankovníctví v ČR, ale pouze zprostředkovávat a propagovat služby svých centrál na tomto území.

V roce 2012 bylo v rámci penzijní reformy zahájeno udělování povolení pro distribuci doplňkového penzijního a důchodového spoření. Tuto činnost mohou vykonávat některé subjekty, které již mají oprávnění poskytovat investiční služby a kterým bylo rozšířeno jejich povolení, a to bankovní a nebankovní obchodníci s cennými papíry, investiční zprostředkovatelé a vázaní zástupci. Distribuci mohou rovněž provádět vázaní zástupci penzijní společnosti. Zájemcům o distribuci doplňkového penzijního a důchodového spoření bylo umožněno podávat žádosti o povolení již od 27. 11. 2012¹¹, do konce roku 2012 byla tato činnosti zaregistrována pouze šesti investičním zprostředkovatelům, třem bankovním a jednomu nebankovnímu obchodníkovi s cennými papíry. Oprávnění pro distribuci penzijních produktů v roce 2012 nezískal žádný vázaný zástupce nebo vázaný zástupce penzijní společnosti. Převážná většina distributorů o příslušné povolení požádala v průběhu ledna 2013.

Do registru pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí (SLPU) bylo v roce 2012 podáno 11 818 žádostí o zápis, zaregistrováno bylo 11 496 pojišťovacích zprostředkovatelů a SLPU (údaj nezahrnuje zahraniční zprostředkovatele zapsané do registru v důsledku notifikace provozování pojišťovacího zprostředkování z jiného členského státu EU/EHP).

ČNB zajišťuje odborné zkoušky pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře, jejichž účelem je ověřit odbornou způsobilost k výkonu této činnosti na středním a vyšším kvalifikačním stupni. Zkoušek se v roce 2012 zúčastnilo 442 uchazečů (401 uspělo).

3.4 DOHLED NA DÁLKU

Dohled na dálku vykonávaný ČNB spočívá v průběžném sledování činnosti a hospodaření jednotlivých subjektů finančního trhu a ve vyhodnocování vývoje trhu jako celku, včetně jeho dílčích segmentů. Mezi základní činnosti dohledu na dálku patří kontrola dodržování příslušných právních předpisů, kontrola dodržování pravidel obezřetného podnikání, pravidelné vyhodnocování finanční situace jednotlivých regulovaných subjektů a pravidel odborné péče.

Základním zdrojem informací jsou jednotlivými subjekty pravidelně zasílané výkazy a hlášení na individuálním i konsolidovaném základě. V případě potřeby intenzivnějšího monitoringu hospodářské situace je finančním institucím ukládána mimořádná vykazovací povinnost. Kromě pravidelných výkazů jsou k průběžnému hodnocení vývoje subjektů a trhu využívány informace i z jiných zdrojů, např. účetních závěrek, výročních a auditorských zpráv, protokolů z kontrol na místě, veřejných prezentací či tiskových zpráv subjektů.

¹¹ Původní termín 1. 1. 2013 pro podání žádosti o příslušné povolení byl posunut na 27. 11. 2012, kdy nabyl účinnost zákon č. 399/2012 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření.

Pro výkon dohledu nad dodržováním povinností poskytovatelů služeb na finančním trhu v oblasti odborné péče jsou podstatným zdrojem informací o přístupu dohlížených subjektů ke klientům podání veřejnosti. Poznatky jsou využívány nejen k napravení nedostatků v činnosti příslušného dohlíženého subjektu, ale i k identifikaci možných systémových nedostatků. Na základě poznatků z prošetřování bývají prováděna plošná šetření zaměřená na šíři výskytu určitého druhu protiprávního jednání v příslušném segmentu finančního trhu. Poznatky jsou využívány pro určení dohlížených subjektů k zařazení do plánu kontrol na místě, jakož i oblastí, kterým by měla být při kontrole na místě věnována pozornost. V případě indikování systémových nedostatků, vyskytujících se u významné části dohlížených subjektů, je iniciováno vypracování a uveřejnění výkladu ČNB k povinnosti uložené právními předpisy, případně i zpřesnění nebo zpřísnění konkrétních ustanovení právních předpisů.

3.4.1 Dohled nad úvěrovými a platebními institucemi

Dohled nad úvěrovými institucemi zahrnuje dohled nad bankami, pobočkami zahraničních bank, stavebními spořitelny a spořitelny a úvěrními družstvy (družstevními záložnami). Základním analytickým nástrojem využívaným v rámci dohledu na dálku je provádění pravidelných komplexních analýz finanční situace jednotlivých subjektů i celého sektoru. Čtvrtletně je zpracována analýza vývoje sektoru úvěrových institucí. V měsíční frekvenci je u úvěrových institucí sledováno dodržování limitů obezřetného podnikání.

Měsíčně jsou vyhodnocovány tzv. signální informace, které pomáhají včas identifikovat případné negativní tendence ve vývoji finančních ukazatelů. Hodnocení poboček zahraničních bank ze zemí EU je prováděno ve zjednodušeném režimu¹².

Pravidelně je pro interní účely dohledu ČNB zpracováván rating úvěrových institucí, který rozděluje banky a družstevní záložny na základě hodnocení jejich rizikového profilu do pěti skupin. Východiskem stanovení rizikového profilu je kvantitativní i kvalitativní posouzení velikosti expozice úvěrových institucí vůči jednotlivým typům rizik a hodnocení úrovně systému řízení rizik a kvality kontrolního prostředí uvnitř instituce.

V roce 2012 obdržel dohled nad úvěrovými institucemi zprávy auditorů o ověření řídicího a kontrolního systému od čtyř bank a dvou družstevních záložen k 31. prosinci 2011. Požadavek na ověření systémů za rok 2012 byl zadán u pěti bank a čtyř družstevních záložen.

Výkon dohledu nad bankami v roce 2012 probíhal ve standardním režimu. V souvislosti s přetrvávajícími problémy ve světové ekonomice byla pozornost věnována zejména vývoji kvality úvěrových portfolií, tvorbě opravných položek, dostatečnosti kapitálu ke krytí případných ztrát, likviditě a celkovému hospodaření bank. Pro vybrané subjekty byla v roce 2012 rozšířena mimořádná vykazovací povinnost, byla zvýšena frekvence zasílání informací o vývoji rychle likvidních aktiv a angažovanosti vůči osobám v rámci skupiny z týdenní na denní a nově byla pro tyto subjekty zavedena povinnost vykazovat údaje o struktuře vkladů a ostatních finančních závazků v týdenní periodicitě. Pokračoval mimořádný monitoring situace stavebních spořitelen v souvislosti se změnami podmínek stavebního spoření.

ČNB provedla v roce 2012 pravidelné pololetní zátěžové testování úvěrových portfolií bank. Metodika zátěžových testů se na základě zkušeností od roku 2009 zpřesňuje. V průběhu dvou kol zátěžových testů byla hodnocena odolnost bank vůči nepříznivému ekonomickému vývoji na datech k 31. 12. 2011 a k 30. 6. 2012. Testování se zúčastnilo devět vybraných bank, které mají schválený speciální přístup IRB¹³ pro výpočet kapitálového požadavku k úvěrovému riziku či u kterých probíhá proces předvalidace IRB ze strany ČNB. Agregované výsledky obou kol zátěžových testů potvrdily dobrou odolnost tuzemských bank. Vedle těchto „bottom-up testů“ provádí ČNB čtvrtletní zátěžové testování bankovního sektoru (top-down testy). Výsledky jsou pravidelně zveřejňovány na webových stránkách ČNB.

¹² Za dohled nad pobočkami zahraničních bank je primárně zodpovědný orgán dohledu ze země původu banky. ČNB u poboček zahraničních bank ze zemí EU monitoruje vývoj likvidity a sleduje dodržování povinností vyplývajících ze zákona o bankách.

¹³ Přístup založený na interním ratingu (Internal Ratings Based Approach), viz vyhláška č. 123/2007, §90 – §101.

Výkon dohledu ČNB nad sektorem družstevních záložen byl v roce 2012 zaměřen zejména na hodnocení aktuálního stavu a vývoje jednotlivých družstevních záložen a řešení jejich problémů, především s ohledem na konkrétní podstupovaná rizika jednotlivých subjektů. Vzhledem k četným identifikovaným nedostatkům se dohled zaměřuje zejména na oblast kategorizace úvěrového portfolia, dostatečnost tvorby opravných položek, financování ekonomicky spjatých skupin, dodržování regulatorních limitů a původ kapitálu družstevních záložen. V březnu 2012 nabylo právní moci rozhodnutí ČNB o odnětí povolení k činnosti spořitelnímu a úvěrnímu družstvu Unibon.

Bylo vydáno 81 rozhodnutí souvisejících s posouzením odborné způsobilosti a důvěryhodnosti osob navrhovaných na funkce vedoucích zaměstnanců bank, schválením externích auditorů bank a družstevních záložen, schválením seznamu akcionářů pro účely konání valné hromady banky či souhlasem se započítáním podřízeného dluhu do kapitálu banky do složky Tier 2 nebo schválením předčasného splacení podřízeného dluhu.

V sektoru úvěrových a platebních institucí byly identifikovány systémové nedostatky v oblasti odborné péče spočívající v nedodržování některých kogentních ustanovení zákona o platebním styku¹⁴. Některé banky účtovaly svým klientům poplatek za zrušení platebních příkazů, ať už se jednalo o příkazy jednorázové, trvalé či inkaso¹⁵. Nesprávný postup některých bank byl zjištěn při vyřizování reklamací neautorizovaných platebních transakcí. Nejprve řešily oprávněnost reklamací, a teprve po vyhodnocení oprávněnosti nároku vracely plátcům reklamovanou částku¹⁶, aniž by tento postup odůvodňoval vysoký stupeň podezření na podvodné jednání plátce. ČNB zajistila individuální nápravu ve vztahu ke konkrétním bankám, u kterých byla tato pochybení zjištěna, a za účelem zajištění plošné nápravy u všech jejich členů oslovila Českou bankovní asociaci.

3.4.2 Dohled v oblasti kapitálového trhu

V oblasti kapitálového trhu je dohled ČNB vykonáván nad obchodníky s CP, trhy s investičními nástroji, subjekty kolektivního investování, penzijními fondy a dalšími subjekty působícími na kapitálovém trhu.

V rámci výkonu dohledu na dálku bylo v sektoru obchodníků s CP průběžně vyhodnocováno plnění informační povinnosti spolu s plněním povinnosti uveřejňování informací. V roce 2012 proběhla kontrola plnění limitů angažovanosti v souvislosti se zavedením přísnějšího limitu pro vyčleňování expozic vůči zahraničním finančním institucím ze skupiny ze 75 % na 50 % od 1. 7. 2012, kontrola výpočtu kapitálové přiměřenosti a výše příspěvků do garančního fondu. Obchodníci s CP, u nichž byly zjištěny nedostatky, byli vyzváni k nápravě a přijetí opatření za účelem zamezení jejich opakování.

V oblasti penzijního připojištění pokračovalo v průběhu roku 2012 sledování hospodaření penzijních fondů podle odsouhlasených principů obezřetnostního mechanismu k udržení finanční stability penzijních fondů. Dohled na dálku spolupracoval s odborem licenčním na posouzení žádostí subjektů o povolení k činnosti penzijní společnosti a povolení k provozování penzijního připojištění prostřednictvím transformovaného fondu.

Na základě poznatků z prošetřování podání veřejnosti bylo v oblasti poskytování služeb na kapitálovém trhu jako hlavní problém vyhodnoceno zapojení investičních zprostředkovatelů do poskytování investičních služeb k akciím a investičním certifikátům spojené s pobíráním nepřipustných pobídek od obchodníků s CP. Vyplácení odměn odvozených z objemu obchodů realizovaných zákazníky, jimž investiční zprostředkovatel poskytuje investiční poradenství, vede často k upřednostňování zájmů obchodníka s CP a investičního zprostředkovatele před zájmy zákazníků. Za účelem zvýšení objemu inkasovaných odměn se investiční zprostředkovatelé ve větší či menší míře dopouštějí nezákonného jednání spočívajícího v poskytování nejasných, nepravdivých, zavádějících nebo klamavých informací jak ohledně potenciálních zisků z doporučených obchodů, tak o výnosnosti doporučení poskytnutých zákazníkovi v minulosti. Ve většině pří-

14 Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

15 Toto jednání je v rozporu s ustanovením § 77 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 106 odst. 1 a 4 zákona o platebním styku.

16 Tento postup je v rozporu s ustanovením § 115 odst. 1 zákona o platebním styku.

padů jsou investičním zprostředkovatelem zákazníkům zamlčovány nebo zastírány informace o pobídkách přijímaných od obchodníka s CP. Uvedené nedostatky v činnosti investičních zprostředkovatelů vyvolávají zkreslené vnímání kapitálového trhu ze strany investorů. Ukládání pokut nebo povinnosti přijmout opatření k nápravě ani rušení registrací investičních zprostředkovatelů nejsou pro efektivní řešení situace dostačující. Osoby odpovědné za nezákonné jednání investičního zprostředkovatele mohou snadno požádat o novou registraci. Zákon nepředpokládá posuzování kvalifikovaných účastí a nevytváří žádné kapitálové či jiné požadavky, které by přesun aktivit mezi různými subjekty komplikovaly. Stávající zákonná úprava práv a povinností investičního zprostředkovatele a pravomocí ČNB při výkonu dohledu tak brání plnění hlavního cíle dohledu nad kapitálovým trhem, kterým je posilování důvěry investorů a emitentů investičních nástrojů v kapitálový trh. ČNB proto hodlá navrhnout MF přijetí legislativních opatření omezujících možnosti nezákonného jednání investičních zprostředkovatelů a regulatorní arbitráže. V úvahu připadá několik variant řešení, z nichž některé mohou být aplikovány i současně. Jednou možností je úplné zrušení institutu investičních zprostředkovatelů¹⁷ nebo zpřísnění podmínek jejich registrace tak, aby byly srovnatelné s podmínkami vyžadovanými pro udělení povolení k činnosti obchodníkovi s cennými papíry, jehož rozsah oprávnění k poskytování investičních služeb je srovnatelný s oprávněním investičního zprostředkovatele¹⁸. Další možností je omezit rozsah oprávnění investičního zprostředkovatele na poskytování investičních služeb např. výhradně k jednoduchým investičním nástrojům nebo k cenným papírům fondů kolektivního investování¹⁹. Dalším omezením, které by bylo užitečné, je omezení okruhu osob, kterým mohou investiční zprostředkovatelé předávat pokyny, na osoby usazené v ČR, které jsou oprávněny a zároveň povinny vykonávat kontrolu činnosti investičních zprostředkovatelů, se kterými spolupracují při poskytování investičních služeb.

3.4.3 Dohled nad pojišťovami a pojišťovacími zprostředkovateli

Základem dohledu na dálku nad pojišťovami je pravidelné vyhodnocování finanční situace pojišťoven, včetně dodržování pravidel obezřetného podnikání a ukládání opatření k nápravě. Ekonomické a pojistně-technické ukazatele jsou vyhodnocovány na základě pravidelně předkládaných výkazů. Pojišťovny patřící do pojišťovacích skupin podléhají rovněž doplňkovému dohledu nad pojišťovami ve skupině.

K indikaci změn finanční situace pojišťoven je primárně využíván systém včasného varování vyhodnocující čtvrtletně aktuální trend vývoje pojišťovny a identifikující potenciální slabiny hospodaření. Na pololetní bázi je pro interní potřeby dohledu zpracováváno hodnocení rizikovitosti pojišťoven v závislosti na jejich finanční situaci, významnosti rizikových expozic a na adekvátnosti řídicích a kontrolních procesů. U systémově významných nebo rizikových subjektů byly prováděny další analytické a dohledové aktivity.

V roce 2012 se uskutečnily informační návštěvy u většiny pojišťoven. Byly zaměřeny zejména na aktuální finanční a obchodní situaci pojišťovny a její další záměry a strategii. Rovněž byl diskutován proces přípravy pojišťoven na nadcházející regulatorní režim Solventnost II.

Zvýšená pozornost dohledu byla v roce 2012 věnována otázce dostatečnosti pojistného v pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu vozidla a dostatečnosti technických rezerv některých pojišťoven v uvedeném odvětví. V rámci pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z provozu vozidla se dohled zaměřil rovněž na oblast tzv. otevřených flotil, tj. pojistných smluv, které pojišťují více motorových vozidel, přičemž mezi pojistníkem a pojištěným není dán pojistný zájem. V rámci provedené analýzy tohoto segmentu pojištění byla zkoumána zejména škodovost a ziskovost v pojištění otevřených flotil, způsob stanovení výše pojistného, postupy a procesy pro řízení pojistného rizika. Pojišťovnám byly sděleny zjištěné nedostatky v této oblasti pojištění.

17 Nejde o transpoziční institut, přitom návrhy MiFID 2 dále srovnávají požadavky na investiční zprostředkovatele a obchodníky s cennými papíry. Stávající investiční zprostředkovatelé by se v takovém případě při splnění podmínek stanovených zákonem transformovali na obchodníky s cennými papíry nebo jejich vázané zástupce, což jsou osvědčené a snáze dohlížitelné formy podnikání na kapitálovém trhu.

18 Viz ustanovení § 8a odst. 4 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

19 Není důvod, aby kdokoli kromě obchodníků s cennými papíry nabízel služby ve vztahu k pákovým produktům, tedy nejen hlavní investiční služby k derivátům, ale i zprostředkování maržového obchodování.

V dubnu 2012 proběhlo třetí kolo zátěžových testů vybraných pojišťoven sloužící k vyhodnocení stability pojistného sektoru jako celku i k využití individuálních výsledků v dohledové činnosti. V zátěžových testech byl v ročním horizontu vyhodnocován vliv významných změn rizikových parametrů na hodnotu aktiv a pasiv pojišťovny a odtud na disponibilní míru solventnosti a požadovanou míru solventnosti v souladu s principy Solventnosti I. Test potvrdil, že sektor jako celek je dostatečně kapitálově vybaven, aby odolal i významným změnám vybraných rizikových faktorů. Další zátěžové testování je plánováno na první polovinu roku 2013.

Významnou aktivitou byla příprava dohledu na nadcházející regulatorní režim Solventnost II, zejména v oblasti změny metodiky a adekvátní úpravy dohledových postupů. Důraz byl kladen na zdokonalování znalosti principů a pravidel regulatorního režimu Solventnost II u pracovníků dohledu. Řada pojišťoven, které jsou členy velkých pojišťovacích skupin, má záměr stanovovat solventnostní kapitálový požadavek v nadcházejícím režimu Solventnosti II využitím skupinového interního modelu. V roce 2012 byly při předběžném posuzování interních modelů pro výpočet solventnostního kapitálového požadavku realizovány v pojišťovnách, které hodlají uplatňovat interní model, inspekce těchto modelů pro jednotlivé rizikové moduly.

V průběhu roku 2012 byla prohlubována spolupráce se zahraničními dohledovými orgány, zejména formou aktivních účastí na koordinačních schůzkách týkajících se dohledu pojišťoven ve skupině a účastí na posuzování interních modelů na skupinové úrovni.

V oblasti odborné péče pojišťoven byly identifikovány některé systémové nedostatky. ČNB zaznamenala několikanásobný nárůst podnětů týkajících se jednání ČKP²⁰ při vymáhání příspěvků do garančního fondu. Většina podnětů byla vyhodnocena jako zcela nebo alespoň zčásti oprávněná. Nelze pominout, že v řadě případů Centrální registr vozidel neposkytuje ČKP aktuální informace, ze kterých ČKP vychází při vymáhání příspěvků od vlastníků vozidel, která byla provozována bez povinného pojištění odpovědnosti, do garančního fondu. Kromě nedostatků v činnosti ČKP bylo zjištěno, že ze strany jednotlivých pojišťoven není vždy řádně plněna zákonná informační povinnost vůči ČKP týkající se vzniku, doby přerušování, změny a zániku pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a o škodných a pojistných událostech. Zejména není vždy dodržována stanovená jednoměsíční lhůta ode dne vzniku příslušné skutečnosti. ČNB vyzvala pojišťovny, které poskytují uvedené zákonné pojištění, k nápravě zjištěných nedostatků.

V souvislosti s distribucí investičního životního pojištění se opět potvrdilo, že sektor pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR řádně nefunguje a často dochází k případům jejich nezákonného jednání. Vzhledem k nedostatku právní úpravy v zákoně o pojišťovacích zprostředkovatelích může ČNB za zjištěné závažné případy nezákonného jednání ukládat pojišťovacím zprostředkovatelům povinnost uvést ve stanovené lhůtě svou činnost do souladu se zákonem a případně pokutu, jejíž výše však nesmí ohrozit jejich další existenci. Z toho důvodu není možné nad činností pojišťovacích zprostředkovatelů, kterých bylo k 31. 12. 2012 registrováno přibližně 133 tisíc, vykonávat účinný dohled. Problém nezákonného jednání pojišťovacích zprostředkovatelů je dále prohlubován jejich nedostatečnou kontrolou ze strany pojišťoven. Proto ČNB již zahájila správní řízení s jednou pojišťovnou a připravuje zahájení správního řízení s několika dalšími pojišťovnami, jimž je vytýkáno nedostatečné řízení a kontrola distribučních sítí. ČNB dlouhodobě navrhuje MF legislativní změny s cílem posílit nástroje k prosazení etických principů v oblasti pojišťovacího trhu. Tyto principy se ČNB snaží prosazovat také méně formální cestou působením na pojišťovny prostřednictvím České asociace pojišťoven nebo upozorňováním jednotlivých pojišťoven na zjištěné systémové nedostatky v jejich činnosti a vyžadováním informací o přijatých opatřeních k nápravě.

20 Česká kancelář pojistitelů, zřízená na základě ustanovení § 18 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3.4.4 Doplnkový dohled nad finančními konglomeráty

ČNB vykonává doplnkový dohled nad finančními konglomeráty podle zákona č. 377/2005 Sb. a vyhlášky č. 347/2006 Sb. Na úrovni finančních konglomerátů je doplnkový dohled zaměřen na kapitálovou přiměřenost, transakce uvnitř skupiny, koncentraci rizik, vnitřní řídicí a kontrolní systémy i systémy řízení rizik. Subjekty působící v rámci finančních konglomerátů podléhají dohledu nad finančním trhem různých orgánů dohledu, proto je pro účely doplnkového dohledu ustanoven tzv. koordinátor podle kritérií vymezených v zákoně. Jeho úlohou na úrovni finančního konglomerátu je zejména koordinovat shromažďování a poskytování významných informací, sledovat stanovené ukazatele a koordinovat postup orgánů dohledu při výkonu doplnkového dohledu. Funkci koordinátora plnila ČNB v roce 2012 v jednom případě. V ostatních případech byla úloha koordinátora svěřena zahraničním orgánům dohledu, se kterými ČNB průběžně spolupracuje.

3.4.5 Dohled nad ostatními regulovanými subjekty

ČNB vykonávala v roce 2012 v souladu s transpozicí směrnice o platebních službách a směrnice o elektronických penězích dohled nad platebními institucemi, institucemi elektronických peněz, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a vydavateli elektronických peněz malého rozsahu.

Dohled u těchto subjektů je zaměřen především na monitorování dodržování obezřetnostních pravidel a také na dodržování soukromoprávní úpravy stanovené zákonem o platebním styku. Rozsah dohledu se liší v závislosti na typu dohlížené instituce. Dohledová agenda je nejširší u platebních institucí a institucí elektronických peněz.

Základním informačním zdrojem pro výkon obezřetnostního dohledu je plnění informační povinnosti dohlíženými subjekty. Plnění informační povinnosti v sektoru nebankovních poskytovatelů platebních služeb je specifické tím, že dohlížené subjekty reportují nejen celkové údaje za veškerou svou činnost, ale také data za činnost související pouze s platebními službami²¹. Obdržená data stále vykazují nedostatky ovlivňující jejich vypovídací schopnost. Nesrovnalosti jsou průběžně komunikovány s dohlíženými subjekty s cílem jejich odstranění, které probíhá v souladu s požadavky ČNB.

3.5 KONTROLY NA MÍSTĚ

Česká národní banka vykonává dohled nad finančním trhem, který je založen na „vpřed hledícím“ systému vyhodnocování rizikového profilu a míry systémové významnosti dohlížených institucí. Zohledňován je přitom i aktuální vývoj finančního sektoru. Činnost dohledu na místě se řídí každoročně schvalovaným plánem kontrol, který se opírá zejména o výstupy z interního analytického systému rizikového hodnocení dohlížených institucí²², informace získávané v rámci průběžného dohledu na dálku a na místě a v neposlední řadě o požadavky zahraničních regulátorů. Kromě samotných kontrolních šetření je náplní práce dohledu i schvalování pokročilých metod pro výpočet kapitálových požadavků. Vzhledem k propojenosti finančních trhů je soustavně prohlubována spolupráce se zahraničními regulátory.

3.5.1 Kontroly na místě v úvěrových institucích

V průběhu roku 2012 byla v sektoru úvěrových institucí provedena kontrolní šetření jak komplexního, tak dílčího charakteru.

V bankách bylo v roce 2012 zahájeno nebo proběhlo celkem 15 kontrolních šetření. Ve dvou případech se jednalo o kontroly komplexního charakteru, ostatní provedená kontrolní šetření byla dílčí. Jedna komplexní kontrola zahájená na konci roku 2012 spadá převážně do prvního pololetí 2013 a není zohledněna v níže uvedené tabulce.

²¹ Jedná se o implementační požadavek, který vyplývá ze směrnice č. 2007/64/ES, o platebních službách.

²² Systém je založený na kvantitativních a kvalitativních hodnotících kritériích a současně i na systémové významnosti dohlížené instituce.

V DZ se v roce 2012 uskutečnila jedna komplexní kontrola a tři dílčí kontrolní šetření.

Tab. A.XVII – Četnost kontrolních šetření v úvěrových institucích z hlediska jejich zaměření

	ICAAP	Úvěrové riziko	Tržní rizika a riziko likvidity	Operační riziko	Rizika IS/IT	AML/CFT	Odměňování
Banky	2	3	2	2	4	6	5
Družstevní záložny	1	1	1	1	1	4	0

Kontroly řízení úvěrových rizik

V oblasti řízení úvěrového rizika byly provedeny tři kontroly v bankách a jedna kontrola v DZ. Jedna kontrola byla zaměřena na převod aktiv a jeho podmínky z mateřské společnosti na banku. V jejím průběhu byly identifikovány závažné nedostatky v procesu hodnocení úvěrové kvality převáděných aktiv, ocenění těchto aktiv, zpětné rekonstruovatelnosti postupů a rozhodnutí schvalovacích míst. Banka nezajistila, aby příslušné orgány měly pro rozhodování k dispozici aktuální a spolehlivé informace týkající se všech rizik těchto obchodů. Kontrola odhalila četná porušení vnitřních předpisů banky a regulatorních norem při schvalování zmíněných transakcí, monitoringu pohledávek a revizi dlužníků. V této věci bylo s bankou zahájeno správní řízení.

V průběhu dalších kontrol byly zjištěny jen méně závažné nedostatky, např. oceňování a evidence přijatého zajištění v oblasti procesu posuzování rozvahové hodnoty pohledávek.

V sektoru DZ odhalila kontrola v této oblasti zásadní nedostatky v práci DZ. Systém měření a sledování úvěrového rizika nebyl přiměřený rozsahu a charakteru portfolia záložny, z toho vyplývající riziko bylo dále zvýšeno nedostatky v procesu zdokumentování procesů poskytování obchodů a jejich monitorování. Nedostatky byly zjištěny v oblasti oceňování a evidence přijatého zajištění, vyhodnocování rizika vazeb mezi subjekty a v nastavení kontrolních mechanismů. Na základě těchto zjištění²³ bylo s DZ zahájeno správní řízení.

Kontroly řízení tržních rizik, rizik likvidity a rizik spojených s obchodováním na finančních trzích

V roce 2012 byly v rámci kontrol na místě provedeny i kontroly zaměřené na posouzení systému vnitřně stanoveného kapitálu (ICAAP) zaváděného úvěrovými institucemi v rámci Pilíře 2 konceptu Basel II. Dvě z kontrol ICAAP byly provedeny v bankách. Byly identifikovány nedostatky v ověření použitých předpokladů (zejména předpokladu trvání podniku) a dále dílčí nedostatky ve způsobu stanovení vnitřních kapitálových požadavků k některým rizikům. Zjištěné nedostatky neohrožily schopnost kontrolovaných bank krýt vnitřně stanovené kapitálové požadavky dostupným kapitálem.

Jedna kontrola ICAAP byla provedena v DZ, byly zjištěny významné nedostatky v oblasti organizačního uspořádání řízení rizik (roztříštěnost, neoddělení neslučitelných funkcí), stanovování významnosti rizik a alokování ekonomického kapitálu k některým rizikům. Subjekt byl vyzván k předložení časového harmonogramu nápravných opatření a jejich věcné naplně.

V rámci kontrol na místě byla oblast řízení tržních rizik prověřena ve dvou bankách. Byly zjištěny pouze nevýznamné nedostatky týkající se aktualizace dokumentace a pozdního provedení interní validace pokročilých přístupů či nastavení používaných metod. V oblastech řízení rizika likvidity, které byly kontrolovány ve dvou bankách, nebyly shledány žádné materiální nedostatky, a to ani v oblasti přípravy na novou evropskou regulaci.

²³ Dále na základě zjištění v oblasti ICAAP, řízení tržních rizik a rizika likvidity, viz následující kapitola.

V sektoru DZ bylo řízení tržních rizik a rizika likvidity předmětem jedné kontroly, hlavní zjištění se týkala organizačního uspořádání, resp. neoddělení neslučitelných funkcí a nekonzistentní úpravy odpovědností v předpisech, nedostatků v metodách měření tržních rizik, nastavování a aktualizace limitů, stresového testování tržních rizik a likvidity a významných nedostatků v podkladové analýze pro řízení rizika střednědobé likvidity. Subjekt byl vyzván k předložení časového harmonogramu a věcné náplně nápravných opatření.

Kontroly řízení operačního rizika, včetně rizik informačních systémů a technologií

V roce 2012 bylo v sektoru úvěrových institucí provedeno šest kontrolních šetření.

Ve dvou případech se jednalo o kontroly zaměřené na systém řízení operačního rizika a rizik informačních systémů a technologií. Jedna kontrola byla zaměřená na systém řízení operačního rizika. V roce 2012 ČNB provedla rovněž specializovanou kontrolu řízení rizik informačních systémů a technologií v zahraničí u poskytovatele IT služeb pro finanční skupinu, jejímž členem je banka působící v ČR. Společně s ČNB se této kontrole zúčastnily dva zahraniční orgány dohledu. Dále byla provedena dvě kontrolní šetření. Obě byla zaměřena na vybrané oblasti rizik informačních systémů a technologií.

V oblasti operačního rizika se dohled ČNB zaměřoval na rizika ztrát způsobených nedostatky vnitřních procesů, lidským faktorem, systémy, vnějšími událostmi a nedodržením právních norem. V této souvislosti bylo klíčové ověřit vyhodnocování příčin rozpoznávaných rizik a přijímání účinných opatření k minimalizaci jejich dopadu. Značná pozornost byla věnována zajištění kontinuity obchodních činností a problematice outsourcingu.

Kontrola rizik spojených s informačními systémy a technologiemi byla v roce 2012 podstatnou složkou dohledu operačních rizik, což souvisí s nárůstem vlivu této oblasti na celkový rizikový profil kontrolovaných institucí.

V kontrolovaných institucích byly identifikovány nedostatky dílčího i systémového charakteru. Nedostatky se týkaly zejména systému rozpoznávání, sledování a vyhodnocování operačního rizika, sběru dat o událostech operačního rizika, testování a aktualizaci pohotovostních plánů, řízení rizik spojených s využíváním outsourcingu, nedostatečného stanovení odpovědnosti a oddělení neslučitelných funkcí, identifikace a hodnocení rizik spjatých s informačními systémy a zajišťování bezpečnosti přístupu k informačním systémům. ČNB vyzvala kontrolované instituce k předložení harmonogramu a věcné náplně opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Jejich odstraňování průběžně sleduje.

Prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML/CFT)

Kontroly AML/CFT provádí ČNB na základě oprávnění obsaženého v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Ověřuje se účinnost a efektivnost systému implementovaného kontrolovaným subjektem za účelem zabránění jeho zneužití k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a rovněž se ověřují podmínky vytvořené pro odhalování takového jednání.

V roce 2012 se uskutečnilo deset kontrolních šetření v bankách a DZ. V kontrolovaných oblastech AML/CFT byly identifikovány nedostatky systémového i dílčího charakteru. Hlavní zjištěné nedostatky se týkaly provádění kontroly klienta, zjišťování rizikových faktorů, uplatňování postupů vůči rizikovým klientům, aplikace požadavků sankční legislativy a monitoringu transakcí v oblasti AML/CFT. ČNB vyzvala subjekt k předložení harmonogramu a věcné náplně opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Jejich odstraňování průběžně sleduje.

Pokračovala spolupráce ČNB s FAÚ MF. ČNB se účastnila hodnocení, které provádí Výbor expertů pro vyhodnocení boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu působící v rámci výboru MONEYVAL při Radě Evropy. V červenci 2012 byla na plenárním zasedání výboru MONEYVAL projednána a schválena „Zpráva o pokroku“, která reflektovala opatření přijatá na základě uvedeného hodnocení. V závěru roku 2013 se uskuteční další kolo hodnocení pokroku dosaženého v oblasti AML/CFT v ČR.

Zásady a postupy odměňování

V úvěrových institucích byla v roce 2012 provedena jedna kontrola na místě a čtyři šetření na místě zaměřené na ověření dodržování regulačních pravidel a uplatňování zásady odměňování v kontextu s řízením rizik, likvidity a přiměřenosti kapitálu. Zjištěny byly nedostatky dílčího i systémového charakteru, zejména v provádění nezávislého ověření, identifikace zaměstnanců s významným vlivem na rizikový profil institucí, uplatnění specifických nástrojů odměňování u této skupiny zaměstnanců, uplatnění víceletých kritérií a části pohyblivé složky odměny v nepeněžních nástrojích mateřské společnosti. Dále zajištění vazby mezi pohyblivou složkou odměn a charakteristikami řízení rizik, likvidity a kapitálu. ČNB vyzvala subjekt k předložení harmonogramu a věcné náplně opatření k nápravě zjištěných nedostatků. Jejich odstraňování je průběžně sledováno.

Řídící a kontrolní systém

Oblast činnosti interního auditu (IA) byla v roce 2012 prověřena v jedné bance. Byly zjištěny velmi závažné nedostatky. Mapa rizik i plány byly čistě formální dokumenty nedávající předpoklad pro efektivní výkon IA. Od vzniku banky do doby kontroly nebyly provedeny žádné ujišťovací audity systému řízení rizik a ICAAP, neprobíhala systematická auditní činnost v oblasti IS a provedené audity byly často formální s nesprávnými a zavádějícími závěry. Kapacita útvaru byla nedostatečná, žádný z auditorů nebyl dostatečně kvalifikovaný pro provádění auditu v nejdůležitějších oblastech činnosti banky. Bance byla uložena nápravná opatření ve správním řízení, mimo jiné byla požadována změna v osobě ředitele odboru IA.

Implementace Basel II z pohledu speciálních metod pro stanovení kapitálových požadavků

Podle koncepce výpočtu kapitálové přiměřenosti (KP) ve znění směrnic EU 2006/48/EC a 2006/49/EC (Basel II) transponovaných do vyhlášky č. 123/2007 Sb. je bankám umožněno použít pro výpočet kapitálového požadavku pokročilé přístupy založené na matematických modelech. Expertní týmy ČNB (IRB, AMA a VaR) pokračovaly v průběhu roku 2012 v jednáních se všemi regulovanými institucemi, které projeví zájem o používání speciálních přístupů pro výpočet KP k úvěrovému, operačnímu a tržnímu riziku v rámci pravidel Basel II. Součástí práce byla průběžná komunikace se zahraničními orgány dohledu.

V roce 2012 probíhala jednání s dvěma bankami, které požádaly o souhlas s rozšířením IRB přístupu prostřednictvím společné žádosti mateřské banky. Čtyři banky požádaly o souhlas se změnou v IRB modelech. Jednání ČNB a bank byla zaměřena na zhodnocení souladu postupů banky s požadavky příslušné vyhlášky. Všem žádostem bylo vyhověno s podmínkami. V rámci standardní kontroly na místě také proběhlo následné ověření IRB přístupu v bance, která již tento přístup používá.

ČNB v roce 2012 dokončila posouzení žádosti a následně udělila povolení změny schváleného AMA přístupu v souvislosti s možností zohlednit pojištění ve výpočtu kapitálového požadavku k operačnímu riziku. U dalšího subjektu pak zahájila ověřování v souvislosti se záměrem rozšířit AMA přístup na dalšího člena bankovní skupiny. ČNB v roce 2012 pokračovala v ověřování dodržování podmínek, za kterých byl bankám povolen přechod na AMA přístup, prověřovala odstranění dříve zjištěných nedostatků a vyhodnocovala zdokonalování systému řízení operačního rizika v bankách používajících tento přístup.

V roce 2012 kromě pravidelného monitoringu schválených interních VaR modelů proběhlo následné posouzení VaR modelu a jeho změn v předchozích obdobích v jedné bance v rámci komplexní kontroly. Jedna banka vyjádřila záměr upravit používaný VaR model, validace těchto změn bude provedena v roce 2013.

3.5.2 Kontroly na místě v institucích kapitálového trhu

V oblasti penzijního připojištění byly v roce 2012 ukončeny kontroly na místě ve třech penzijních fondech. Ve dvou případech byly kontroly zaměřeny na dodržování povinnosti penzijního fondu hospodařit s majetkem s odbornou péčí, na dodržování pravidel jednání penzijního fondu a na dodržování pravidel obezřetného výkonu činností penzijním fondem. Zjištění se týkala jak porušení povinnosti jednat s odbornou péčí (neúčelné vynaložení prostředků fondu, nedostatky v oblasti provádění obchodů za nejlepších podmínek, nedostatečná kontrola delegovaných osob), tak nedostatků v řídicím a kontrolním systému. V jednom případě byla kontrola zaměřena na ověření plnění nápravných opatření v návaznosti na předchozí komunikaci s ČNB a výstupem kontroly byla pouze doporučení.

V roce 2012 bylo u poskytovatelů investičních služeb dokončeno osm kontrol na místě, z toho šest kontrol u obchodníků s CP a dvě u investičních zprostředkovatelů, z nichž jeden působí na principu multi-level marketingu. Všechny kontroly byly komplexní, jejich předmětem bylo prověření dodržování pravidel stanovených právními předpisy v souvislosti s povinností obchodníka s CP poskytovat investiční služby s odbornou péčí, resp. dodržování pravidel jednání a odborné péče při poskytování investičních služeb. V jednom případě bylo do kontroly zahrnuto také prověření interního podnětu, který se týkal podezření na tzv. churning²⁴ na zákaznických účtech. V této souvislosti byly mimo plán kontrol zahájeny dvě kontroly na místě u dvou investičních zprostředkovatelů spolupracujících s daným obchodníkem s CP a deset investičních zprostředkovatelů bylo vyzváno k předložení požadovaných podkladů.

Nejčastěji se opakujícími nedostatky byla zjištění v oblasti informování zákazníků, vyžadování informací od zákazníků, plnění archivační povinnosti, rekonstruovatelnosti kontrolních procesů, řídicího a kontrolního systému a deníku obchodníka. V rámci provedených kontrol byly zjištěny formální nedostatky, především ve vnitřních předpisech kontrolovaných osob.

Kontroly investičních zprostředkovatelů vykonávají rovněž pobočky ČNB. Jedná se o subjekty menšího rozsahu (fyzické i právnické osoby), jejichž činnost je zpravidla omezena pouze na příslušný region. V roce 2012 bylo ukončeno 21 kontrol investičních zprostředkovatelů. Mezi nejčastější porušení patřily nedostatky v oblasti obezřetného poskytování investičních služeb a informování zákazníků.

V návaznosti na provedené kontroly přistoupily výše zmíněné kontrolované subjekty k přijetí nápravných opatření. V závažnějších případech bylo zahájeno správní řízení.

3.5.3 Kontroly na místě v pojišťovnách a u pojišťovacích zprostředkovatelů

V oblasti obezřetnostního dohledu bylo v roce 2012 uskutečněno v pojišťovnách šest dílčích kontrol na místě.

V návaznosti na výsledky kontrol byly subjekty vyzvány k předložení časového harmonogramu a věcně náplně nápravných opatření. Méně závažné nedostatky byly zjištěny v procesu likvidace pojistných událostí a týkaly se pozdní registrace a aktualizace RBNS rezerv, předčasného rozpouštění RBNS rezerv, neefektivních kontrol platebních instrukcí při revizi a dalším zpracování výplat pojistného plnění, nedodržování zákonných lhůt pro likvidaci pojistných událostí a také vnitřní předpisové základny.

Nedostatky s nižší až střední mírou závažnosti byly shledány i v procesu exkasa životního pojištění (výplaty pojistného plnění, vratky pojistného), zejména v nedostatečné systémové podpoře pro zabezpečení oddělení neslučitelných funkcí (správa pojistných smluv vs. likvidace pojistných událostí) a pro zabezpečení následných kontrol (autorizace plateb), dále v řízení přístupových práv do provozních systémů (kontrola logů, přehodnocování opodstatněnosti přidělených práv).

²⁴ Churning je nezákonná praktika spočívající v nadměrném obchodování na účtu zákazníka obchodníka s CP. Negativní následek pro zákazníka spočívá v placení vyššího objemu provizí obchodníkovými s CP za uskutečnění obchodů na jeho účet, úroků při obchodování na úvěr, poplatků trhu, případně jiných poplatků. Tato praktika zvyšuje náklady, riziko a pravděpodobnost ztráty pro klienta.

V oblasti úpisu pojistného rizika byly zjištěny méně závažné nedostatky v nestanovení limitů pro řízení rizika koncentrace. Pojistné sazby neodrážely kreditní riziko dlužníků, byly zaznamenány nedostatky týkající se kumulace neslučitelných funkcí (obchodní činnost vs. řízení rizika).

V oblasti finančního umístění a řízení finančních rizik byly zjištěny nedostatky v investičním procesu (zejména pokud byla tato oblast outsourcována) a také v systému měření a řízení finančních rizik. Dalšími nedostatky byly absence dlouhodobé strategie a nezávislého průběžného sledování struktury finančního umístění, nedostatečný reporting a drobné nedostatky zvyšující operační riziko. Zjištěné nedostatky byly méně až středně závažného charakteru.

Byly identifikovány problémy vykazování odložených pořizovacích nákladů pro účely roční účetní závěrky v rozporu s účetní legislativou a s významným zkreslujícím dopadem do hospodářského výsledku pojišťovny (nahodnocení). Uvedené nedostatky ve způsobu časového rozlišení nákladů byly důvodem k odmítnutí statutárního auditora pojišťovny ze strany ČNB.

V průběhu kontroly na místě zaměřené na řízení rizik informačních systémů a technologií byly zjištěny dílčí nedostatky. Týkaly se nedostatečné úplnosti a aktuálnosti předpisové základny vzhledem k postupům uplatňovaným v praxi pojišťovny, incident managementu, kontroly shody postupů s bezpečnostními zásadami, klasifikace aktiv a analýzy rizik spojených s informačními systémy a technologiemi.

V roce 2012 byly provedeny kontroly na místě ve třech pojišťovnách zaměřené na oblast kontroly a řízení kvality distribučních sítí, odborné péče při sjednávání smluv s klienty, evidenci a správu smluv a na vyřizování stížností a likvidace pojistných událostí. Zjištění se týkala zejména nedostatečných kontrolních mechanismů při uzavírání smluv a monitoringu kvality činnosti distributorů a nedostatečného řízení compliance a reputačního rizika. Nedostatky byly zjištěny v oblasti odborné péče poskytováním nedostatečných nebo zavádějících informací klientům a při získávání a vyhodnocování informací od klientů. V jednom případě bylo zjištěno nedodržování povinností podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích uzavíráním dohod o provedení práce. Rovněž byla identifikována realizace výplat provizí bez právního titulu. V roce 2012 probíhaly kontroly na místě u dalších dvou pojišťoven se zaměřením na výše uvedené oblasti.

Kontroly na místě se v roce 2012 uskutečnily u dvou pojišťovacích zprostředkovatelů se zaměřením na dodržování povinností v oblasti zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví. V jednom případě se zjištění týkala zejména nedostatečné kontroly zprostředkovatelské sítě, obcházení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích v oblasti registrací, nedostatečného zjištění potřeb klienta a výplaty provizí podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelům bez právního titulu. Zjištění z kontroly u dalšího subjektu se týkala především nedostatků v oblasti odborné péče a plnění informačních povinností vůči klientům.

Kontroly v oblasti zprostředkování v pojišťovnictví vykonávají rovněž pobočky ČNB. V roce 2012 bylo ukončeno 67 kontrol pojišťovacích zprostředkovatelů. Mezi nejčastější kontrolní zjištění patřily zejména nedostatky v oblasti povinnosti jednat s odbornou péčí, nedostatky týkající se rozsahu a formy poskytování informací zákazníkům či zájemcům o pojištění a nedostatky související s oznamováním změn údajů zapisovaných do registru.

V návaznosti na provedené kontroly přistoupily výše zmíněné kontrolované subjekty k přijetí nápravných opatření. V závažnějších případech bylo zahájeno správní řízení.

3.5.4. Kontroly na místě v ostatních regulovaných subjektech

V roce 2012 byla ukončena jedna kontrola na místě u platební instituce zaměřená na pravidla stanovená zákonem o platebním styku a jeho prováděcími právními předpisy. Zjištěné nedostatky se týkaly především informování zákazníků, řízení rizik a plnění informační povinnosti.

Kontroly na místě u poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu provádějí pobočky ČNB. V roce 2012 bylo ukončeno 17 kontrol u poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu a tři kontroly u vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu. Mezi nejčastější kontrolní zjištění patřily nedostatky ve smluvní dokumentaci v souvislosti s plněním informační povinnosti vůči uživatelům.

Rovněž výkon kontrol na místě v devizové oblasti provádí ČNB prostřednictvím svých poboček. V roce 2012 bylo v oblasti devizového dohledu provedeno 156 kontrol na místě, bylo zkontrolováno 216 provozoven. Mezi nejčastější devizové delikty patřily nedostatky v oblasti informování klientů o kurzech a ceně za službu či nedostatky v plnění vykazovací povinnosti.

V návaznosti na provedené kontroly přistoupily výše zmíněné kontrolované subjekty k přijetí nápravných opatření. V závažnějších případech bylo zahájeno správní řízení.

3.6 SANKČNÍ ČINNOST ²⁵

Sankční činnost spočívala v roce 2012 především v prošetřování podnětů k zahájení správních řízení, v rozhodování o zahájení správního řízení či o odložení věci a ve vedení správních řízení v prvním stupni, ve kterých byly uloženy pokuty, opatření k nápravě či odňata povolení k činnosti a rušeny registrace. Kromě vedení správních řízení s dohlíženými subjekty jsou v sektorech finančního trhu, kde právní úprava umožňuje postihovat i neoprávněné podnikání, vedena správní řízení se subjekty, které poskytují na finančním trhu služby bez příslušného povolení.

Tab. A.XVIII – Počty vedených sankčních správních řízení

Přecházejících z roku 2011	Zahájených v 2012	Ukončených (pravomocně) v 2012	Přecházejících do roku 2013
50	127	120	57

V oblasti dohledu nad úvěrovými institucemi bylo v roce 2012 zahájeno pět sankčních správních řízení. Právní moci nabylo osm rozhodnutí (čtyřmi rozhodnutími bylo uloženo opatření k nápravě, dvěma rozhodnutími bylo správní řízení zastaveno, jedním rozhodnutím bylo odejmuto povolení k činnosti družstevní záložny UNIBON – spořitelni a úvěrní družstvo a jedním rozhodnutím byla uložena pokuta ve výši 100 000 Kč).

V oblasti kapitálového trhu bylo v roce 2012 zahájeno 37 sankčních správních nebo přestupkových řízení. Právní moci nabylo 29 rozhodnutí. ČNB pravomocně uložila pokuty ve výši 17 465 000 Kč.

V oblasti dohledu nad pojišťovnictvím bylo v roce 2012 zahájeno 47 správních řízení. Právní moci nabylo 41 rozhodnutí. Z toho třem pojišťovnám a jednomu pojišťovacímu zprostředkovateli bylo uloženo opatření k nápravě, jednomu jednateři pojišťovacího zprostředkovatele a jednomu pojišťovacímu zprostředkovateli byla uložena pořádková pokuta za nesoučinnost, v 21 případech byla zrušena registrace pojišťovacího zprostředkovatele, ve třech případech bylo uloženo opatření k nápravě a byla pozastavena činnost pojišťovacího zprostředkovatele, v jednom případě byla uložena pokuta a současně opatření k nápravě, v osmi případech byla uložena pokuta, ve dvou případech bylo správní řízení zastaveno. Pravomocně byly uloženy pokuty ve výši 2 250 000 Kč.

²⁵ Výroky pravomocných rozhodnutí z oblasti kapitálového trhu jsou zveřejněny na webových stránkách ČNB > Dohled > Výkon dohledu > Pravomocná rozhodnutí. Sankční opatření uložená pojišťovacím zprostředkovatelům se zapisují do Registru pojišťovacích zprostředkovatelů.

Pro porušení devizových předpisů bylo v roce 2012 zahájeno 33 správních řízení, ČNB pravomocně rozhodla ve 34 případech, ve všech případech byla uložena pokuta. Celková výše pokut činila 2 787 000 Kč.

V oblasti ochrany spotřebitele byla v roce 2012 zahájena dvě správní řízení a osm správních řízení bylo pravomocně ukončeno. Ve třech případech byla uložena pokuta a v pěti případech bylo správní řízení zastaveno. Uložené pokuty činily 8 700 000 Kč.

Byla zahájena tři správní řízení v oblasti platebního styku, žádné rozhodnutí nenabýlo právní moci.

3.7 MONITOROVÁNÍ SUBJEKTŮ FINANČNÍHO TRHU V LIKVIDACI

ČNB monitoruje průběh likvidací subjektů finančního trhu prostřednictvím jejich zákonné informační povinnosti a na základě ad-hoc vyžádaných informací. V roce 2012 vedla ČNB ústní jednání s likvidátory, byly poskytovány konzultace a stanoviska k průběhu likvidací a byly poskytovány vyžádané informace a dokumentace k žádostem soudů a orgánů činných v trestním řízení.

Tab. A.XIX – Počet subjektů finančního trhu v likvidaci

	Stav k 31. 12. 2011	Přírůstek v 2012	Úbytek v 2012	Stav k 31. 12. 2012
Banky	3	0	0	3
Družstevní záložny	23	1	8	16
Investiční společnosti	7	0	1	6
Investiční fondy	20	1	2	19
Podílové fondy	3	1	1	3
Penzijní fondy	0	0	0	0
Obchodníci s CP	0	0	0	0
Celkem	56	3	12	47

Počet subjektů finančního trhu v likvidaci, které ČNB monitoruje, poklesl meziročně o devět. Dohledu nad finančním trhem ČNB přestalo v důsledku ukončení likvidace a následného výmazu společnosti z Obchodního rejstříku podléhat 11 společností v likvidaci a jedna společnost z důvodu ukončení likvidace vyplacením všech podílů na majetku podílového fondu a vypořádáním veškerých pohledávek a závazků podílníků podílového fondu. V roce 2012 vstoupila do likvidace DZ UNIBON – spořitelna a úvěrní družstvo „v likvidaci“, investiční fond GLADIUS uzavřený investiční fond, a.s. v likvidaci a Allegro, otevřený podílový fond Hanover Asset Management, investiční společnost, a.s.

3.8 CENTRÁLNÍ REGISTR ÚVĚRŮ

Centrální registr úvěrů (CRÚ) je informační systém provozovaný od roku 2002 Českou národní bankou, který bankám a pobočkám zahraničních bank působícím na území ČR (banky) umožňuje vzájemně sdílet informace o úvěrovém zatížení a platební morálce podnikatelských subjektů.

V roce 2012 se činnost CRÚ soustředila zejména na zapojení ČNB do mezinárodní výměny dat v rámci úvěrových registrů zemí EU. V prvním čtvrtletí 2012 byly dokončeny komunikační testy se všemi zapojenými zeměmi a byl testován nový modul pro správu mezinárodní výměny dat. V květnu 2012 byl spuštěn ostrý provoz, první vyměňovaná data se týkala stavu pohledávek ke konci března 2012. Do výměny dat jsou v současné době zapojeny centrální úvěrové registry z Německa, Rakouska, Francie, Itálie, Španělska, Portugalska, Rumunska a ČR. Data, která CRÚ získává od zahraničních registrů, obsahují informace o českých klientech úvěrovaných v zahraničí a zahraničních klientech, kteří jsou zároveň úvěrováni v ČR. Pro vzájemnou výměnu bylo identifikováno 1 826 klientů.

Ve druhém pololetí 2012 se práce v CRÚ soustředily na dořešení technických úprav modulu pro mezinárodní výměnu dat a především na promítnutí získaných informací do standardních výstupů z CRÚ a přípravu zpřístupnění dat z mezinárodní výměny dat uživatelům z bank i ČNB. Souběžně s tím byly o zahraniční informace doplněny i výpisy pro klienty. Do provozu byl upravený modul výstupů uveden 1. března 2013.

Tab. A.XX – Základní provozní charakteristiky CRÚ

	31. 12. 2009	31. 12. 2010	31. 12. 2011	31. 12. 2012
Počet evidovaných dlužníků	497 726	539 540	576 583	609 503
z toho: fyzických osob podnikatelů	291 458	313 129	330 372	345 243
právnických osob	206 268	226 411	246 211	264 260
Celkový objem zůstatků úvěrů (mld. Kč)	1 200	1 219	1 290	1 328
Počet uživatelů aplikace CRÚ	2 245	2 362	2 569	2 767
Ad hoc dotazy na úvěrové zatížení (tis. ks/rok)	205	213	215	184
Počet dotazů na úvěrové zatížení klienta v měsíčních sestavách (tis. ks/rok)	3 038	3 640	3 198	3 843
Počet pořízených výpisů pro klienty (ks/rok)	453	492	514	490

V roce 2012 se uskutečnil pilotní projekt Task Force pro úvěrové registry, který byl zaměřen na vyhodnocení použitelnosti dat z úvěrových registrů a doporučení oblastí, ve kterých je nutná harmonizace. V rámci tohoto projektu proběhla transmise anonymizovaných dat jednotlivých registrů do ECB podle stanoveného zadání v pětileté časové řadě s kvartální nebo měsíční frekvencí. Projekt byl vyhodnocen pozitivně a data z úvěrových registrů označena jako přínosná a důležitá pro uživatele z útvárů finanční stability, ekonomického výzkumu, měnové politiky a statistiky.

Začátkem října 2012 se v ČNB uskutečnilo jednání pracovní skupiny pro úvěrové registry WGCR při ECB, kde bylo mimo základní program pracovní skupiny kladně vyhodnoceno reálné zapojení ČR a Rumunska do pravidelné výměny dat.

4. DOHLED NAD DODRŽOVÁNÍM PRAVIDEL OCHRANY SPOTŘEBITELE

Působnost ČNB v oblasti ochrany spotřebitele byla stanovena v zákoně č. 6/1993 Sb., o České národní bance, v platném znění, a v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění, s účinností od 12. února 2008. ČNB v této oblasti dohlíží subjekty vykonávající svoji činnost na základě licence, registrace či jiného povolení ČNB, a to nad plněním povinností stanovených v zákoně o ochraně spotřebitele, v zákoně č. 40/1964, občanský zákoník, pro uzavírání smluv o finančních službách uzavíraných na dálku, nad plněním zejména předšmluvních informačních povinností stanovených v zákoně č. 284/2009 Sb., o platebním styku a povinností podle zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru.

4.1 PŘEHLED PODÁNÍ SPOTŘEBITELŮ

V roce 2012 bylo za oblast ochrany spotřebitele v ČNB přijato 1 177 podání spotřebitelů. Nejvíce podání se týkalo poskytovatelů pojistných produktů, kterých bylo doručeno téměř dvakrát více než podání vůči úvěrovým institucím. Segment kapitálového trhu vykázal v oblasti ochrany spotřebitele setrvalě nízký stav přijatých podání.

Do oblasti pojišťovnictví směřovalo 543 podání, což je téměř polovina všech doručených podání. Nejvíce z nich se týkalo nedostatečného poskytnutí informací o nabízeném produktu a nákladů produktů. V rámci těchto podání spotřebitelé často zaslali podání s minimálně dvouletou odchylkou od data uzavření pojistné smlouvy a na základě sdělení o nedostatečném informování ze strany zprostředkovatele požadovali okamžité ukončení pojistné smlouvy od jejího počátku. Tento fakt je spojen se známým faktorem zaměňování pojistných produktů za spojení s možností výběru naspořené částky právě po dvou letech. V případech stížností na odmítnutí pojistného plnění ČNB posuzovala zejména to, zda pojišťovny zbytečně nepožadují na spotřebiteli, aby při uplatňování práva vyplývajícího z pojistné smlouvy předložil doklady, které nelze při posuzování oprávněnosti nároku pokládat za důvodné. V oblasti neživotního pojištění šetřila ČNB mj. stížnosti ohledně neakceptování výpovědi smlouvy o povinném ručení kvůli zvýšení předpisu pojistného na další pojistné období. V této situaci má spotřebitel právo v zákonem dané době odeslat pojišťovně nesouhlas s navrhovanými změnami a smlouvu vypovědět. ČNB řešila především otázky dodržení lhůt a řádného informování ze strany pojišťovny tak, aby spotřebitel měl při obchodním rozhodnutí o pokračování smlouvy všechny relevantní informace.

V oblasti úvěrových institucí bylo přijato 317 podání. Podání spotřebitelů se týkala všech bankovních produktů. U stížností týkajících se všeobecných obchodních podmínek to byla problematika změny smluv spojená s nedostatečným poskytnutím informací. U poplatků se jednalo o stížnosti na jejich neoprávněnost. V rámci platebního styku převažovaly nedostatečné informace spojené s nabídkou a prodejem platebních karet. Ve zvýšené míře jsou podání spojena se stížnostmi na konkrétní jednání a chování zaměstnanců úvěrových institucí, kdy tito za účelem prodeje co největšího množství produktů, za které získávají dostatečné provize, používají klamavé praktiky spočívající v nedostatečném nebo chybném informování spotřebitele. Uvedené jednání bylo zaznamenáno u zástupců stavebních spořitelů, kteří nedostatečně informují o poplatcích spojených s poskytnutou službou, ani nevyhodnocují, zda klientova finanční situace odpovídá nastavení cílové částky u stavebního spoření, od které se odvíjí poplatek placený klientem i provize obchodního zástupce.

Z hlediska ochrany spotřebitele bylo v roce 2012 šetřeno 39 podání z oblasti kapitálového trhu. Nejčastěji směřovala podání na nedostatky při správě svěřených finančních prostředků a na nedostatky v poskytnutých informacích ohledně rizikovosti nabízených produktů. Spotřebitelé si stěžovali na poskytnutí nepravdivých informací při obchodování a nedostatek odborné péče podle zákona o ochraně spotřebitele. Ve většině případů byla podání uzavřena formou písemného vysvětlení. Spotřebitelům byla objasněna pravidla a rizika obchodování s investičními nástroji, zdůrazněny možnosti získání informací prostřednictvím elektronických kanálů, vysvětlena problematika obchodování s pákovými certifikáty a možnosti jejich zajištění proti rizikům.

Na nebankovní devizová místa bylo přijato 111 podání. Tato podání jsou šetřena a zodpovídána pracovníky poboček, a to podle místní působnosti společností provozujících směnárenskou činnost. Stejně jako v předchozím období se podání týkala nedostatků informací poskytovaných ze strany směnárníka před uskutečněním směny a odmítnutí reklamace s požadavkem okamžitého storna provedené směny a navrácení směňovaných prostředků. Tato problematika je řešena dlouhodobě a v roce 2012 proběhlo správní řízení s několika dohlíženými subjekty, jejichž výsledkem bylo uložení sankce.

Dále bylo přijato 149 podání, která nelze označit jako stížnost na konkrétní subjekt. V této skupině jsou uváděna podání, kdy spotřebitelé, spotřebitelské organizace i právní kanceláře (ve věci spotřebitelského úvěru) zasílají ČNB dotazy či žádosti o odborné stanovisko, které se ČNB v rámci prospotřebitelského přístupu snaží zodpovědět a případně doporučit možné postupy v řešení problému spotřebitele. ČNB také zaznamenala ze strany spotřebitelů zvýšený počet žádostí o informaci, zda jimi jmenovaný subjekt disponuje oprávněním či licenci k poskytování finančních služeb, zda se na něj vztahuje pojištění vkladů a zda je podřízen dohledové kompetenci ČNB.

Na činnost nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů bylo přijato 18 podání, z nichž ČNB v rámci své kompetence šetřila pouze ta, kde spotřebitelský úvěr byl poskytnut v souvislosti s platební službou, tedy především úvěry čerpané kreditní kartou. Ostatní podání byla postoupena České obchodní inspekci jako kompetentnímu dozorovému orgánu.

4.2 PRÁVNÍ A METODICKÁ ČINNOST

Pro činnost ČNB byla v tuzemské legislativě důležitá novela zákona o spotřebitelském úvěru, kterou aktivně připomínkovala. Obsahem novely je zejména transpozice směrnice 2011/90/EU, kterou se stanoví dodatečné předpoklady pro výpočet roční procentní sazby nákladů, úprava smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, zákaz použití smének nebo šeků ke splacení nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru, plné pokrytí povinností obsažených v zákoně o spotřebitelském úvěru odpovídajícími správními delikty. Připomínky byly akceptovány a do návrhu novely zapracovány.

Ve zvýšené míře řešila ČNB dotazy na oprávněnost účtování poplatku za vedení úvěrového účtu v souvislosti s mediální kampaní v této věci a v návaznosti na rozhodnutí Spolkového soudního dvora o rozporu s dobrými mravy při účtování poplatku za službu, která spotřebiteli nepřináší žádný užitek. ČNB nemá zákonnou kompetenci regulovat druhy a výši bankovních poplatků, neboť tyto jsou předmětem soukromoprávní smluvní úpravy a rozvinuté konkurenční prostředí na tuzemském trhu by mělo zajistit určitou samoregulaci v této oblasti. I český občanský zákoník však deklaruje, že výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí být v rozporu s dobrými mravy a spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavky dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran. Rozhodnutí o tomto však přísluší soudu, nikoli ČNB.

V oblasti evropské legislativy ČNB pokračovala v připomínkování návrhu Směrnice EP a Rady o smlouvách o úvěru na bydlení, jehož první verzi představila EK v březnu 2011 a který doznal v důsledku rozsáhlých připomínek členských států značných změn, takže ČNB pracovala už s několikátým kompromisním návrhem v řadě. Z hlediska ochrany spotřebitele jsou důležité i směrnice o zprostředkování v pojišťovnictví (IMD 2) a nařízení PRIPs, dále směrnice o alternativních systémech řešení sporů (ADR) a nařízení k on-line řešení spotřebitelských sporů, které ČNB sleduje, a ČR se vyjadřuje k tvorbě rámcových pozic pro jednání.

V roce 2012 pokračovali zástupci ČNB v přednáškách pro univerzity třetího věku. Ve spolupráci s pobočkou Ústí nad Labem se uskutečnil cyklus přednášek „Finanční trh a my“ na univerzitě v Děčíně.

5. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

5.1 NOVÉ USPOŘÁDÁNÍ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM V EU

V roce 2012 se vlivem rostoucího objemu legislativních návrhů Evropské komise značně rozšířil objem a rozsah činnosti evropských orgánů dohledu nad finančním trhem EBA, ESMA a EIOPA (tj. ESAs) a Evropské rady pro systémová rizika (ESRB). V důsledku dluhové a bankovní krize v některých zemích eurozóny došlo k zásadnímu rozhodnutí zahájit práce na institucionální a strukturální změně ve výkonu dohledu v bankovním sektoru EU. Komise ve druhém pololetí 2012 předložila návrhy na vytvoření jednotného systému dohledu (SSM), konkrétně návrh nařízení, na základě kterého se svěří některé kompetence v rámci obezřetnostního dohledu Evropské centrální bance, a související legislativní návrh novely nařízení o EBA. Ke konci roku 2012 se ministři financí EU dohodli na finálním znění obou nařízení, poté byly návrhy předloženy Evropskému parlamentu a následně projednávány v rámci dialogu mezi Radou, Evropským parlamentem a Komisí. ČNB se po celou dobu jednání o návrzích zasazovala o zachování takového stavu, který by umožnil národním orgánům dohledu ponechat si klíčové pravomoci k naplnění cíle zachování stability finančního systému jako celku. Byl mj. navržen dvoukomorový systém hlasování v radě orgánů dohledu EBA, který by znemožnil automatické přehlasování členů rady orgánů dohledu EBA ze zemí stojících mimo bankovní unii tak, jak vyplývalo z původního návrhu Komise. Tento spravedlivější systém hlasování byl nakonec v Radě prosazen. Své návrhy prosazovala ČNB průběžně prostřednictvím aktivní účasti svých zástupců na jednání ESRB a ESAs, úzkou spoluprací s MF v politických výborech EU a spoluprací s orgány dohledu členských států EU. ČR se podařilo dosáhnout při prosazování svých hledisek řady dílčích pozitivních výsledků.

5.2 SPOLUPRÁCE V RÁMCI EVROPSKÝCH ORGÁNŮ DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM

Evropský orgán pro bankovníctví (EBA)

Zástupci ČNB se v roce 2012 aktivně podíleli na činnosti EBA. ČNB byla zastoupena a aktivně působila na úrovni rady orgánů dohledu, stálých výborů i v řadě odborných pracovních skupin, v prvním pololetí 2012 také ve správní radě EBA. Zástupce ČNB vykonával funkci předsedy Standing Committee on Regulation and Policy.

V oblasti regulace byla největší pozornost věnována návrhu nařízení a novely směrnice o kapitálových požadavcích CRD IV/CRR. EBA zveřejnila v roce 2012 celkem šest schválených obecných pokynů týkajících se postupu orgánů dohledu a finančních institucí. Jedná se o dvojce obecné pokyny ke stanovení kapitálových požadavků na základě VaR, pokyny ke stanovování kapitálových požadavků na základě pokročilých přístupů AMA k operačnímu riziku, k dodatečnému kapitálovému požadavku k riziku defaultu a migraci externího či interního ratingu, ke shromažďování informací o postupech odměňování, ke shromažďování údajů orgány dohledu o osobách s vysokými příjmy a k posuzování vhodnosti členů řídicího orgánu a osob v klíčových funkcích. EBA připravila a zveřejnila řadu závazných technických standardů ke konzultaci, zejména v oblasti vlastního kapitálu institucí, účetnictví a dohledového výkaznictví. ČNB se formou připomínek a návrhů podílela na tvorbě všech obecných pokynů a doporučení i závazných technických standardů (např. návrh na závazný technický standard k reportování velkých expozic nebo závazný technický standard, kterým se stanoví výpočet specifických a obecných úprav ocenění úvěrového rizika).

V souvislosti s připravovaným rámcem pro ozdravení a restrukturalizaci úvěrových institucí a obchodníků s CP připravila EBA odpověď na veřejnou konzultaci Komise k nástroji bail-in²⁶. EBA zahájila přípravu doporučení, na jehož základě má být během roku 2013 provedeno významnými evropskými bankovními skupinami v EU cvičení na přípravu ozdravných plánů. ČNB mimo jiné odmítla vyjmutí krátkodobých pohledávek z režimu bail-in a aplikaci minimálního objemu závazků v režimu bail-in na konsolidované úrovni. ČNB požadovala, aby budoucí doporučení k přípravě ozdravných plánů EBA bylo adresováno nikoliv konsolidujícímu orgánu dohledu, ale kolegiím orgánů dohledu, a skupinové ozdravné plány byly založeny na ozdravných plánech jednotlivých členů finanční skupiny.

26 Opatření navrhované jako jeden z nástrojů krizového řízení spočívající v odpisu (zrušení) části závazků finanční instituce nebo v konverzi závazků na základní kapitál.

V roce 2012 pokračovala EBA ve sledování a vyhodnocování tzv. rekapitalizačního cvičení, v rámci kterého stanovila formou doporučení z prosince 2011 vybraným bankovním skupinám povinnost dosáhnout do konce června 2012 hodnotu ukazatele kapitálové přiměřenosti na bázi Tier 1 ve výši 9 %. ČNB podpořila úmysl EBA neupouštět od přísnějších kapitálových požadavků a vyslovila se pro vydání nového doporučení, které stanoví povinnost vybraným bankovním skupinám udržovat výši kapitálové přiměřenosti na bázi Tier 1 na této úrovni.

V souvislosti s připravovaným nařízením CRR připravila EBA stanovisko požadující harmonizaci výpočtu tzv. přechodných prahových hodnot, které by měly zabránit poklesu kapitálových požadavků pod určitou hranici. ČNB zejména odmítla, aby EBA prezentovala stanovisko požadující harmonizaci prahů kapitálových požadavků podle Basel I.

V návaznosti na odhalení manipulace s referenčními sazbami LIBOR a EURIBOR připravila EBA společně s ESMA analýzu sestavování referenčních sazeb a návrh konkrétních doporučení pro národní orgány dohledu a Euribor–EBF.

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA)

Zástupci ČNB byli zapojeni do činnosti ESMA na úrovni rady orgánů dohledu, stálých výborů a skupin, aktivně se podíleli na přípravě výstupů ESMA.

ČNB se účastnila přípravy návrhů prováděcích opatření k návrhu MiFID 2/MiFIR, a to v oblastech zahrnujících mj. organizační požadavky na převodní místa, režim transparency před a po uzavření obchodu s investičními nástroji, uveřejňování dat. Za účasti ČNB bylo provedeno dotazníkové šetření zaměřené na opatření regulovaných trhů k řízení volatility, struktuře poplatků regulovaných trhů, nastavení kroku kotace a umístování počítačových serverů na organizovaných trzích.

ČNB monitorovala přípravu ke spuštění režimu hlášení krátkých pozic dle nařízení o prodeji na krátko a některých aspektech swapů úvěrového selhání (dále nařízení), jenž vstoupilo v platnost 1. listopadu 2012. Dále se ČNB podílela na přípravě metodiky způsobu výpočtu krátké pozice ve státních dluhopisech; obecných pokynů a doporučení k vynětí určitých osob (tvůrců trhu a primárních dealerů) z režimu nařízení (tj. z povinnosti reportovat krátké pozice); doporučení pro EK k delegovaným aktům k nařízení, které upravuje mj. výjimky z režimu nařízení, definici držby akcie a dluhového nástroje, způsob výpočtu čisté krátké pozice.

ČNB se účastnila přípravy veřejného prohlášení ESMA ohledně společných evropských priorit pro vynucování IFRS ve finančních výkazech kótovaných emitentů za účetní období roku 2012 a rovněž zprávy ESMA o účtování ztrát ze znehodnocení goodwillu a dalších nehmotných aktiv v účetních závěrkách za rok 2011.

ČNB se rovněž podílela na přípravě doporučení pro EK k budoucím delegovaným aktům ke směrnici o prospektu (předmětem druhé sady doporučení jsou zejména návrhy ve věci náležitostí prospektu pro případy kaskádových nabídek; předmětem třetí sady jsou doporučení k náležitostem prospektu vyměnitelných dluhopisů).

ČNB se dále podílela na přípravě materiálů k implementaci nařízení EMIR. Připraven byl mj. návrh regulatorních a prováděcích technických standardů upravujících podmínky, za kterých mohou být OTC deriváty povinně vypořádávány prostřednictvím ústředních protistran, výjimky pro nefinanční instituce, obezřetnostní a kapitálové požadavky na činnosti ústředních protistran (CCP) a registrů obchodních údajů; návrh obecných pokynů a doporučení k zavedení jednotného a účinného vyhodnocení dohod o vzájemném propojení systémů provozovaných ústředními protistranami.

Dále se ČNB účastnila přípravy pokynů k funkci compliance u obchodníků s cennými papíry a k testům vhodnosti²⁷ podle MiFID. Za účasti zástupce ČNB v pracovním týmu pokračovala příprava pokynů k odměňování zaměstnanců obchodníků s cennými papíry, kteří poskytují investiční služby drobným zákazníkům (sales force staff).

²⁷ Test ověřující vhodnost určité investiční služby pro zákazníka. Test vhodnosti se týká investičního poradenství a obhospodařování majetku zákazníka, obchodník s cennými papíry při něm posuzuje (a) odborné znalosti, (b) zkušenosti, (c) finanční zázemí a (d) investiční cíle zákazníka.

ČNB se podílela na přípravě obecných pokynů s návrhem modelového textu dohody o spolupráci (MoU) mezi příslušnými orgány dohledu EU a orgány dohledu třetích zemí v režimu AIFMD; návrhu regulatorních technických standardů vymezujících typy správců alternativních investičních fondů (AIF); návrhu pokynů k odměňování v režimu AIFMD.

ČNB monitorovala tvorbu návrhu obecných pokynů a doporučení ESMA k rozsahu aplikace nařízení o ratingových agenturách a doporučení pro EK k rozhodnutí Komise o rovnocennosti právních úprav USA, Kanady a Austrálie v oblasti dohledu nad ratingovými agenturami.

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)

V průběhu roku 2012 se zástupci ČNB aktivně podíleli na činnosti EIOPA, a to jak na úrovni rady orgánů dohledu, tak v rámci stálých výborů a pracovních skupin.

V roce 2012 byla i nadále stěžejním úkolem EIOPA realizace režimu Solventnost II. Podle posledních informací lze očekávat, že v prvním pololetí roku 2013 bude rozhodnuto o dalším odložení jeho účinnosti, a to pravděpodobně až na rok 2016 či 2017. EIOPA v prosinci 2012 schválila postup směřující k částečné aplikaci Solventnosti II od 1. ledna 2014 prostřednictvím vydání zvláštních obecných pokynů a doporučení zejména v oblasti reportování a řídicího a kontrolního systému s důrazem na systém řízení rizik. ČNB uvedený postup nepodpořila, podle jejího názoru kombinace stávajícího a nového regulatorního režimu není vhodná z právních i věcných důvodů.

V souvislosti s implementací režimu Solventnost II participovala ČNB na zpracování předpisů třetí úrovně, zejména k solventnostnímu a minimálnímu kapitálovému požadavku, technickým rezervám, interním modelům či požadavkům na vnitřní kontrolní a řídicí systém. ČNB se podílela na přípravě obecných pokynů a doporučení k procesu kontroly orgánem dohledu, navýšení kapitálového požadavku orgánem dohledu a externímu auditu.

V rámci jednání o IT architektuře ČNB navrhla, aby EIOPA pracovala se všemi daty na vyšší úrovni zabezpečení, aby se předešlo rizikům v souvislosti se zasíláním dat z národních orgánů dohledu do EIOPA. Bylo rozhodnuto, že EIOPA své zabezpečení dat přizpůsobí nejvyšší úrovni používané národními orgány dohledu. ČNB podporovala stanovisko, aby EIOPA využívala sběr individuálních údajů pouze jako opatření v mimořádných situacích a na základě zdůvodněné žádosti.

V rámci činnosti EIOPA se ČNB rovněž podílela na přípravě obecných pokynů a doporučení zaměřených na vyřizování stížností pojišťovny a na vypracování zprávy obsahující osvědčené postupy v této oblasti. Dále participovala na přípravě metodologie pro identifikaci spotřebitelských trendů a průzkumu, který by měl zmapovat množství a kvalitu webových aplikací pro srovnávání pojistných produktů v jednotlivých členských zemích EU.

Společný výbor evropských orgánů pro dohled nad finančním trhem (JC)

V roce 2012 byla ČNB zapojena do činnosti pracovních skupin Společného výboru evropských orgánů dohledu. Výbor slouží jako fórum pro spolupráci EBA, ESMA a EIOPA.

Činnost společného výboru byla zaměřena jak na přípravu návrhu závazného technického standardu k metodám konsolidace pro účely stanovení kapitálové přiměřenosti na úrovni finančního konglomerátu dle FICOD²⁸, tak na odpovědi na žádost o radu Evropské komisi ke zhodnocení směrnice o finančních konglomerátech. ČNB se aktivně podílela na přípravě zprávy o požadavcích v oblasti opatření proti praní špinavých peněz a dohledu nad vydavateli elektronických peněz, jejich obchodními zástupci a distributory. V rámci činností souvisejících s ochranou spotřebitele na finančním trhu probíhala příprava prováděcích předpisů k nařízení o PRIPs a návrhů závazných technických standardů pro schvalování produktů v rámci finančních institucí.

28 Směrnice 2002/87/ES o doplňkovém dohledu nad úvěrovými institucemi, pojišťovny a investičními podniky ve finančním konglomerátu.

5.3 SPOLUPRÁCE V RÁMCI STRUKTUR EVROPSKÉ RADY PRO SYSTÉMOVÁ RIZIKA (ESRB)

Zástupci ČNB se i ve druhém roce fungování Evropské rady pro systémová rizika aktivně podíleli na její činnosti, a to jak na úrovni Generální rady, tak na úrovni Poradního technického výboru (Advisory Technical Committee, ATC) a jeho stálých substruktur – Analysis Working Group (AWG) a Instruments Working Group (IWG).

V souladu s mandátem a úkoly ESRB byly klíčovým předmětem činnosti hodnocení a analýza hlavních zdrojů systémového rizika a finanční zranitelnosti v EU, dále příprava a implementace nástrojů makrobezpečnostní politiky v EU. ESRB se zabývala návrhy na proticyklické kapitálové polštáře a dalšími aspekty makrobezpečnostní politiky obsažené v CRD IV/CRR. Svě postoje vyjádřila v březnu 2012 v dopisu ESRB institucím EU, který ČNB podpořila, přičemž se vyslovila pro možnost flexibility pro makrobezpečnostní politiku na národní úrovni. Generální rada ESRB se rovněž věnovala problematice forbearance problematických půjček (upravování a uvolňování úvěrových podmínek u existujících pohledávek), kdy ČNB upozorňovala v souvislosti s některými regulatorními návrhy na riziko preference zájmů skupiny před zájmy konkrétní obchodní entity/dceřiné společnosti na její stabilitě (intra-group support). Dalšími tématy byly makrobezpečnostní aspekty reformy mezibankovních referenčních sazeb, připravované v souvislosti s manipulací s londýnskou mezibankovní sazbou LIBOR, a makrobezpečnostní implikace bankovní unie. Byla schválena doporučení ESRB k financování bank a k fondům peněžního trhu (Money Market Funds – MMFs). Jejich implementace se uskuteční v letech 2013–2015. V ČR bude uplatňován princip proporcionality (téma není pro ČR významné a doporučení nemají systémové dopady).

V roce 2012 začaly v ESRB přípravné práce na plánovanou revizi nařízení o ESRB (nařízení EU č.1092/2010 o makrobezpečnostním dohledu nad finančním trhem na úrovni EU a o zřízení ESRB a nařízení EU č. 1096/2012 o pověření ECB zvláštními úkoly, které se týkají fungování ESRB). Podle nařízení má být jeho revize provedena do 17. 12. 2013, tj. Parlament a Rada na základě zprávy od Evropské Komise a názoru ECB a Evropských dohledových autorit (ESAs) mají určit, zda a jaká změna nařízení je nutná. Za tímto účelem byla v ESRB zřízena skupina na vysoké úrovni (předseda ATC, předseda ASC a viceprezident ECB). ČNB od počátku tuto problematiku bedlivě sleduje, především vliv mechanismu jednotného dohledu nad bankami, v němž klíčová role bude svěřena ECB, na ESRB.

V roce 2012 začala ESRB používat některé pravidelné komunikační nástroje. Jedná se zejména o makrobezpečnostní komentáře ESRB (první čtyři komentáře vydané v roce 2012 se týkaly organizace a fungování ESRB, makrobezpečnostních mandátů národních autorit, půjčování v zahraničních měnách a systémového rizika spojeného s nabízením a marketingem komplexních produktů retailovým investorům bankami). Dalším nástrojem komunikace jsou tzv. dashboardy ESRB, které tvoří sada grafů makroekonomických indikátorů a indikátorů systémového rizika. ČNB v průběhu projednávání těchto produktů aktivně ovlivňovala jejich podobu.

V červnu a v prosinci 2012 plnila ČNB svoji vykazovací povinnost vyplývající z doporučení ESRB, která vydala v roce 2011. Jedná se o doporučení ESRB:

- (i) o poskytování úvěrů v cizích měnách (ESRB/2011/1);
- (ii) o financování úvěrových institucí denominovaném v amerických dolarech (ESRB/2011/2);
- (iii) o makrobezpečnostním mandátu vnitrostátních orgánů (ESRB/2011/3).

Požadované údaje byly předány, míra implementace doporučení v ČR byla ze strany ESRB hodnocena kladně.

5.4 SPOLUPRÁCE V RÁMCI STRUKTUR EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY (ECB)

Výbor pro finanční stabilitu (FSC)

Výbor je činný druhým rokem, jeho cílem je především napomáhat orgánům ECB v plnění jejich úkolů v oblasti dohledu nad finančními institucemi a v udržování stability finančního sektoru EU. FSC se vyjádřil ke zprávě ECB k finanční stabilitě, v roce 2012 diskutoval poziční dokumenty EK věnované stínovému bankovníctví a zahrnutí systému pojištění vkladů do procesu „bail-in“.

V rámci FSC se zástupci ČNB aktivně účastní činnosti následujících pracovních skupin. *Crisis Management and Resolution Working Group* předložila FSC případovou studii věnovanou úpravě financování důsledků finanční krize. Činnost *Working Group on Credit Registers* byla v roce 2012 zaměřena především na zahájení výměny dat s Českou republikou a Rumunskem. V rámci přípravy proběhly multilaterální testy a v polovině roku 2012 byla zahájena pravidelná výměna dat. ČNB se v roce 2012 nově aktivně zapojila do práce Task Force on Credit Registers (TFCR). Cílem této pracovní skupiny je analýza konzistence dat centrálních úvěrových registrů v Evropské unii a vytvoření doporučení pro jejich budoucí konvergenci a harmonizaci jak ve věcné, tak i v legislativní rovině.

Práce expertní skupiny ke sledování statistického a regulatorního výkaznictví úvěrových institucí (JEGR) navazovala na dosavadní výsledky činnosti skupiny a dále se zaměřila na nový koncept formulace proměnných ve strukturách bankovních systémů potřebných k naplnění požadavků na externí výkaznictví.

Výbor pro platební a vypořádací systémy (PSSC)

Činnost výboru (extended composition), v němž má ČNB zástupce, spočívala v roce 2012 zejména v projednávání problematiky SEPA (Single Euro Payment Area), obecných otázek platebního styku, otázek dozoru nad platebními a vypořádacími systémy a rozvoje systému TARGET. Výbor sleduje postup implementace SEPA, připravuje zprávy o postupu projektu. V oblasti rozvoje systému TARGET se pracuje zejména na návrhu vazby na připravovaný vypořádací systém T2S (Target2 Securities). Výbor se aktivně vyjadřuje k záměrům změn evropské legislativy platebního styku (podněty k chystané novele směrnice o platebních službách, materiál k inovativním platbám). Výbor má stále pracovní skupiny Payment Systems Policy, Oversight a Target2, ve kterých má ČNB rovněž své zástupce.

5.5 SPOLUPRÁCE VE VZTAHU K RADĚ EU A JEJÍM STRUKTURÁM

Rada ECOFIN, Hospodářský a finanční výbor (EFC), Výbor pro finanční služby (FSC)

ČNB se zapojila do činnosti v přípravě na jednání Rady ECOFIN již v rámci přípravy na jednání nižších pracovních orgánů. Jednalo se o návrhy změn a doplnění instrukcí pro jednání pracovních skupin (pro nepřímé zdanění, pro vlastní zdroje EU, v tematicke FTT), dále pro jednání COREPER II, o přípravu stanovisek pro zástupce ČR účastnící se jednání EFC a FSC. Pro jednání ECOFIN navrhovala ČNB doplnění mandátů pro MF.

Zásadním projednávaným tématem v Radě ECOFIN byl vznik bankovní unie. ČNB od počátku upozorňovala na možná rizika pro bankovní sektor ČR a požadovala odpovídající záruky k jejich eliminaci či minimalizaci. Prioritou pro ČNB bylo udržení stability bankovního sektoru ČR, nezávislost a ochrana pravomocí ČNB, odmítnutí povinné účasti na sdílení nákladů a zdrojů k ozdravení a restrukturalizaci bank v EU, zachování integrity vnitřního trhu a vyváženost hlasovacích procedur v EBA. Stanovisko ČR k návrhům na jednotný mechanismus dohledu (single supervisory mechanism) v eurozóně bylo soustředěno na požadavek respektování odpovědnosti národního orgánu dohledu a jeho pravomocí, zejména ochrana finanční stability v souvislosti s potenciální možností přeměny právní formy finanční instituce z dceřiné společnosti na pobočku.

ČNB při projednávání návrhu směrnice ke zřízení rámce pro ozdravení a restrukturalizaci úvěrových institucí a obchodníků s cennými papíry (BRRD) v příslušné pracovní skupině upřednostňovala odmítnutí celého návrhu vzhledem k potenciálnímu omezování pravomocí ČNB v oblasti předcházení a řešení krizí, k nadřazení zájmu finančních skupin nad veřejný zájem jednotlivých států, k povinnému sdílení národních fondů k financování restrukturalizace subjektů, aj. ČNB požadovala nahrazení legislativního návrhu souborem přijatelných opatření či možnost jeho přijetí jen užší skupinou států, přičemž ČR by se k této skupině nepřipojila.

Při projednávání Liikanenovy zprávy, která představuje plán reformy bankovníctví, jejímž smyslem je oddělení tradičních bankovních aktivit, tedy vkladů a úvěrů, od rizikového investičního bankovníctví, ČNB na úrovni FSC i EFC navrhovala nejprve implementovat a vyhodnotit již přijatá a navrhovaná regulatorní opatření v EU, a teprve poté předkládat návrhy dalších reforem.

Výbor MONEYVAL

Na 40. plenárním zasedání výboru Rady Evropy MONEYVAL konaném v prosinci 2012 ve Štrasburku byla projednána Vzájemná hodnotící zpráva (MER) Litevské republiky. Zástupce ČNB byl hodnotitelem její finanční části. Zástupce ČNB současně informoval plénum výboru MONEYVAL o průběžných výsledcích pracovního týmu zřízeného v rámci sekce licenčních a sankčních řízení ČNB k posílení AML/CFT dohledu v oblasti kapitálového trhu. V roce 2012 provedl pracovní tým cílenou AML/CFT kontrolu u dvou investičních společností a jednoho obchodníka s cennými papíry.

5.6 SPOLUPRÁCE V RÁMCI OSTATNÍCH MEZINÁRODNÍCH INSTITUCÍ A ASOCIACÍ

Výbor pro finanční trhy (CFM) – OECD

V dubnu a v říjnu 2012 se ČNB zúčastnila jednání Výboru pro finanční trhy OECD (Committee on Financial Markets). Výbor schválil globální standardy pro finanční vzdělávání a plán činnosti na léta 2013 a 2014. Velkou pozornost věnoval aktuálnímu vývoji na světových finančních trzích a diskuzi se zástupci industrie, kteří zdůraznili, že EU reagovala na situaci na finančních trzích opožděně, nedostatečně a až následná intervence ECB trhy uklidnila. Na základě analýzy vývoje finančních trhů se CFM na říjnovém jednání shodl na tom, že dluhová a bankovní krize eurozóny představují velkou hrozbu pro fungování a stabilitu globálního finančního systému. CFM si vyměnil názory s představiteli velkých mezinárodně činných bank na regulatorní strukturální reformu bankovníctví navrženou v USA, Velké Británii a EU. Představitelé bank s touto reformou nesouhlasili, zdůvodnili její nadbytečnost, nevhodné načasování a skutečnost, že omezí zdroje bank na úvěrování reálné ekonomiky. Výbor se dále seznámil s mezinárodní srovnávací studií OECD o faktorech zvyšujících pravděpodobnost bankrotu systémově významné banky. K těmto faktorům patří přílišné užívání finanční páky²⁹, vysoký podíl zdrojů z mezibankovního a kapitálového trhu a vysoký objem expozic bank v derivátech. V rámci organizačně politické agendy bylo hlavním bodem schválení odkladu jednání CFM s Ruskou federací o vstupu do OECD. Závěry jednání Výboru využívala ČNB při zpracovávání evropské agendy spojené s dohledem nad finančním trhem i v analytické činnosti.

Basilejský výbor pro bankovní dohled (BCBS) – BCG

ČNB byla v rámci BCBS zastoupena ve skupině BCG (Basel Consultative Group), která udržuje kontakty s nečlenskými zeměmi BCBS. Skupina BCG projednávala v roce 2012 zejména problematiku likvidity, systémově významné banky, kolegia orgánů dohledu, dopad mezinárodních regulatorních standardů na rozvíjející se trhy a možnost aktivně přispívat k uplatňování jednodušších regulatorních metod s ohledem na obecně vzrůstající složitost regulatorních pravidel.

Mezinárodní organizace dohledů nad penzijními fondy (IOPS)

ČNB v rámci spolupráce s IOPS poskytla vyjádření k návrhům pokynů v oblasti governance orgánů vykonávajících dohled nad penzijními schémata, využití rizikově orientovaného dohledu, dohledu nad penzijními zprostředkovateli, dohledu nad tzv. default fondy³⁰ a přispěla k aktualizaci studie nákladů a poplatků penzijních fondů. ČNB dále zpracovala dotazník pro IOPS týkající se uplatňování principů FSB a poskytla stanovisko k návrhu zprávy IOPS o zátěžových testech penzijních fondů.

Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO)

ČNB se v roce 2012 aktivně zapojila do práce IOSCO na šetřeních zaměřených na mapování regulatorních a dohledových opatření na národní úrovni, na využití IFRS na národní úrovni, na faktické využití mnohostranné dohody o spolupráci (MMoU) v praxi, na vzdělávání investorů v praxi a také např. na nové organizační struktuře IOSCO znamenající vyšší míru zapojení zástupců skupiny „emerging markets“ do regulatorní činnosti IOSCO.

29 Ukazatel poměru závazků vůči vlastnímu kapitálu (Debt/Equity).

30 Default fondy – penzijní fondy, kam jsou přispěvatelé automaticky zařazeni v případě nevyužití aktivního výběru.

5.7 SPOLUPRÁCE S PARTNERSKÝMI ORGÁNY DOHLEDU

V roce 2012 podepsala ČNB dohody v rámci kolegií pro dohled nad bankovními skupinami Raiffeisen Bausparkasse a LBBW. Dále se stala signatářem regionální dohody o přeshraniční spolupráci v oblasti finanční stability vztahující se na skupiny Erste Group Bank, Raiffeisen Bank, Österreichische Volksbanken a Hypo-Alpe Adria-Bank.

ČNB se rovněž účastnila několika jednání kolegií orgánů dohledu nad pojišťovacími skupinami, která byla především zaměřena na diskuzi o podobě procesu předběžného posuzování a schvalování interních modelů pro výpočet kapitálového požadavku v režimu Solventnost II a také na informování o finanční situaci pojišťovacích skupin a jednotlivých subjektů v rámci skupiny.

V rámci kapitálového trhu pokračovala spolupráce mezi ČNB a ostatními orgány dohledu na základě mnohostranných memorand o spolupráci IOSCO a ESMA (CESR).

ČNB též úzce spolupracovala s orgány dohledu nad finančním trhem zemí střední a východní Evropy. V rámci této spolupráce docházelo ke vzájemnému informování a koordinaci a dále k výměně či formulování stanovisek národních orgánů dohledu z daného regionu k některým otázkám evropské regulace, např. CRD IV/CRR, Solventnost II, BRRD či bankovní unie, a to především z pozice hostitelských orgánů dohledu, které vykonávají dohled nad dceřinými společnostmi zahraničních finančních skupin. ČNB na těchto jednáních mj. upozornila na rizika spojená s případnou přeměnou dceřiných bank na zahraniční pobočky a navrhla možná řešení s cílem snížit tato rizika.

ČÁST B
VÝVOJ FINANČNÍHO TRHU V ROCE 2012

1. EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ V ROCE 2012³¹

V roce 2012 procházela ekonomika v České republice obdobím recese, která se v průběhu roku postupně mírně prohlubovala. Za celý sledovaný rok byl vykázán reálný pokles HDP o 1,2 %. Hlavní příčinou nepříznivého ekonomického vývoje byla klesající domácí poptávka jak domácností po zboží a službách pro konečnou spotřebu, tak investorů po fixním kapitálu. Na poklesu domácí poptávky se podílely mj. snížené výdaje domácností ovlivněné poklesem průměrné reálné mzdy a zvýšením míry úspor. Jedinou složkou poptávky, která měla po celý loňský rok pozitivní vliv na vývoj HDP, byl zahraniční obchod. Ani zahraniční obchod však již nebyl schopen, přes zvyšující se aktivní saldo, vývoj domácí poptávky kompenzovat.

V roce 2012 se inflace oproti předchozímu roku zvýšila, přičemž její průměrná hodnota činila 3,3 %. Za zrychlením inflace stálo zejména zvýšení DPH od ledna 2012 v tuzemsku, růst regulovaných cen a cen potravin a rovněž vyšší ceny pohonných hmot ve světě. Jádřová inflace byla naopak nadále záporná a odrážela protiinflační působení domácí ekonomiky.

V roce 2012 proti roku předcházejícímu celkově oslabil kurz koruny jak vůči euru, tak vůči americkému dolaru. Průměrný kurz CZK/EUR oslabil z hodnoty 24,6 v roce 2011 na 25,1 v roce 2012. Průměrný kurz CZK/USD rovněž oslabil, a to z hodnoty 17,7 v roce 2011 na 19,6 v roce 2012.

Schodek běžného účtu platební bilance v poměru k hrubému domácímu produktu se v průběhu roku 2012 snížil na 2,4 % HDP, v absolutní hodnotě činil 94,0 mld. Kč. Vykázaný pokles schodku běžného účtu platební bilance odrážel zejména vývoj obchodní bilance. I v roce 2012 finanční účet platební bilance skončil přebytkem obdobně jako v předchozích letech. Ten dosáhl 121,8 mld. Kč, což je o 62,4 mld. Kč více než v předcházejícím roce.

Průměrná míra registrované nezaměstnanosti se ve srovnání s rokem 2011 v podstatě nezměnila a dosáhla 8,6 %. Růst průměrné nominální mzdy v národním hospodářství byl v průběhu roku 2012 mírný a dosáhl 2,7 %. Při vyšší míře inflace se průměrná reálná mzda za celý rok 2012 snížila o 0,6 %. Rovněž došlo ke změně ve vývoji souhrnné produktivity práce. V roce 2012 vykázaná souhrnná produktivita práce klesla meziročně o 1,7 %, zatímco ve dvou předcházejících letech se zvyšovala.

Přijatá opatření ke snižování deficitu veřejných financí se projevila v poklesu strukturálního schodku, avšak vlivem jednorázových faktorů se deficit vládního sektoru vykázaný v metodice ESA95 zvýšil na 167,9 mld. Kč, což představuje 4,4 % HDP. Podíl vládního dluhu

31 Údaje obsažené v této kapitole vycházejí z dat ČSÚ dostupných do 22. dubna 2013.

na HDP se v důsledku toho – a také vlivem vytvoření dluhové rezervy ve výši 1,8 % HDP – v roce 2012 opět zvýšil a na jeho konci činil 45,8 %.

Česká národní banka reagovala na vývoj ekonomického prostředí a jeho prognózy do budoucna tak, že v průběhu roku 2012 celkem třikrát snížila základní úrokové sazby. Dvoutýdenní repo sazba se v daném roce snížila z hodnoty 0,75 % na 0,05 %, diskontní sazba se rovněž snížila, a to z 0,25 % rovněž na 0,05 % a lombardní sazba klesla z 1,75 % na 0,25 %.

2. VÝVOJ V SEKTORECH ÚVĚROVÝCH INSTITUCÍ

Pro zpracování Zprávy o výkonu dohledu byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazovací povinnosti pro účely dohledu ČNB. Informace o vývoji bankovního sektoru ČR zahrnují údaje za všechny banky a pobočky zahraničních bank působící v ČR, včetně údajů za pobočky těchto bank v zahraničí. V údajích není zahrnuta Česká národní banka. V kapitolách, kde jsou použita data z výkazů v rámci vykazování měnové statistiky, je toto výslovně uvedeno. Z tohoto důvodu nejsou některé hodnoty zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu, případně s dalšími publikacemi ČNB. Podrobně viz <http://www.cnb.cz> – Dohled – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele o sektorech finančního trhu – Banky.

2.1 STRUKTURA BANKOVNÍHO SEKTORU

Na konci roku 2012 tvořilo bankovní sektor České republiky celkem 43 bank a poboček zahraničních bank (dále jen banky). Během roku nebyla udělena žádná nová bankovní licence a ani žádná banka neukončila svou činnost. Nově byla zřízena pobočka The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka, zatímco činnost ukončily pobočky bank The Royal Bank of Scotland N.V. a Crédit Agricole Corporate and Investment Bank S.A. Prague, organizační složka³².

Struktura bankovního sektoru se v podstatě neměnila, je tvořena čtyřmi velkými bankami, osmi středními a šesti malými bankami, dále pěti stavebními spořitelny a 20 pobočkami zahraničních bank³³. Rozdělení jednotlivých bank do těchto skupin se v roce 2012 nezměnilo³⁴. Skupina čtyř velkých bank má na aktivech celého bankovního sektoru i nadále převažující podíl (57,1 %).

Český bankovní trh je od vstupu ČR do EU součástí jednotného finančního trhu EU, a je tak otevřen i dalším subjektům s možností podnikat a využívat volný pohyb služeb na principu jednotné licence bez založení pobočky. Na základě toho mohlo k 31. 12. 2012 nabízet své služby na území ČR celkem 329 bank z členských zemí EU. Banky, které mohou nabízet bankovní služby bez založení pobočky na území ČR, ozna-

32 Do Obchodního rejstříku nebyly do konce roku 2012 zapsány Meinl Bank AG a Vanquis Bank Limited, které oznámily svůj záměr poskytovat své služby v ČR prostřednictvím organizační složky, nejsou proto do celkového počtu bank zahrnuty a nejsou součástí jejich hodnocení a analýz za rok 2012. Střední banka Volksbank CZ, a.s. působí od 28. 2. 2013 pod názvem Sberbank CZ, a.s. a pobočka Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika se od 1. 1. 2013 změnila na BNP Paribas Fortis SA/NV, pobočka Česká republika.

33 Od roku 2012 došlo ke zvýšení objemu bilanční sumy potřebné pro zařazení do skupiny velkých a středních bank a některé banky byly v důsledku zvýšení jejich bilanční sumy přeřazeny z malých bank do středních bank. Rozdělení bank podle bilanční sumy je od roku 2012 následující: velké banky s bilanční sumou nad 250 mld. Kč, střední banky s bilanční sumou 50 až 250 mld. Kč a malé banky s bilanční sumou nižší než 50 mld. Kč. Další skupiny tvoří skupina poboček zahraničních bank a stavebních spořitelen. Bližší viz <http://www.cnb.cz> – Dohled a regulace – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele o sektorech finančního trhu – Banky – Metodika.

34 Ke konci roku 2012 tvořily skupinu čtyř velkých bank Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka a UniCredit Bank, podrobně viz část C, Přílohy.

Tab. II.1

Počet bank

(banky s licencí k danému datu)

	2010	2011	2012
BANKY CELKEM	41	44	43
v tom:			
banky	17	18	18
pobočky zahraničních bank	19	21	20
stavební spořitelny	5	5	5

Tab. II.2

Podíl jednotlivých skupin bank na celkové bilanční sumě

(v %, banky s licencí k danému datu)

	2010	2011	2012
BANKY CELKEM	100,0	100,0	100,0
v tom:			
velké banky	58,0	57,2	57,1
střední banky	13,1	19,0	20,6
malé banky	6,4	1,6	2,5
pobočky zahraničních bank	11,4	11,5	9,4
stavební spořitelny	11,2	10,6	10,4

mují ČNB v rámci notifikace podrobný okruh svých činností, nemají však na území ČR vykazovací povinnost a jejich působení v tuzemském bankovním sektoru nespadá pod výkon dohledu a regulace ČNB.

Na principu jednotné licence bez založení pobočky (tj. nejedná se o trvalou hospodářskou činnost) působilo na konci roku 2012 v zemích EU celkem šest tuzemských bank (Komerční banka od roku 2004, GE Money Bank od roku 2005, PPF banka a LBBW Bank od roku 2009, Česká exportní banka a Česká spořitelna od roku 2010). Činnosti v zahraničí nejsou pro tyto banky významné.

2.1.1 Vlastnická struktura bankovního sektoru

Vlastnická struktura bankovního sektoru ČR je ustálená. Zahraniční kapitál s přímým podílem (tj. přímý zahraniční akcionář vlastní akcie na první úrovni) má dlouhodobě převažující podíl na celkovém základním kapitálu tuzemského bankovního sektoru. Tento podíl se ke konci roku 2012 mírně zvýšil na 79,2 %, přičemž zahraniční kapitál je výlučně zastoupen v deseti bankách a v dalších pěti bankách převažuje. Kapitál vlastníků z ČR převažuje ve dvou bankách a v šesti bankách je tento kapitál zastoupen výlučně (Fio banka, Hypoteční banka, J&T Banka, Modrá pyramida stavební spořitelna a dvě státní banky se zvláštním určením především na podporu exportu a podnikání – Českomoravská záruční a rozvojová banka a Česká exportní banka).

Zahraniční vlastníci měli na konci roku 2012 pod přímou a nepřímou kontrolou celkem 95,4 % celkových bilančních aktiv bankovního sektoru³⁵. Přímý podíl vlastníků ze zemí EU na základním kapitálu bankovního sektoru dosahoval přibližně 74 % a na zahraničním kapitálu bankovního sektoru činil jejich podíl téměř 94 %. Struktura vlastníků z hlediska příslušnosti k jednotlivým zemím EU zůstává i nadále diverzifikovaná.

2.1.2 Pracovníci a obchodní místa

Počet zaměstnanců³⁶ bankovního sektoru v ČR i mimo ČR se v průběhu roku 2012 mírně zvýšil o 0,7 % a na konci daného roku dosáhl 40 308 osob. Strategické a obchodní cíle bank se promítají do jejich personální politiky, rozšiřování nabídky služeb prostřednictvím pobočkové sítě a elektronického bankovníctví. Celkový meziroční přírůstek evidenčního počtu nových pracovníků bankovního sektoru o 374 připadá zejména na nové zaměstnance malých bank nově působících na trhu. Pobočky zahraničních bank přispěly naopak ke snížení zaměstnanosti v bankovním sektoru. Skupina velkých bank má na celkovém evidenčním stavu zaměstnanců podíl 66 %.

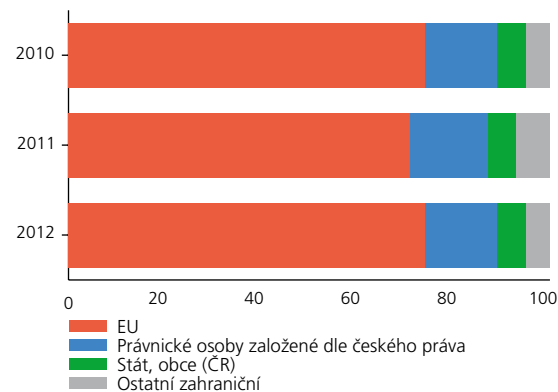
³⁵ Jedná se o podíl celkových aktiv bank, které jsou kontrolovány zahraničními subjekty (tj. zahraniční vlastníci drží přímo či nepřímo alespoň 50 % vlastnických práv v bance), na celkové bilanční sumě bankovního sektoru.

³⁶ Je uveden počet všech zaměstnanců bankovního sektoru, bez ohledu na velikost jejich pracovních úvazků.

GRAF II.1

Vlastnická struktura bank

(v %, banky s licencí k danému datu)

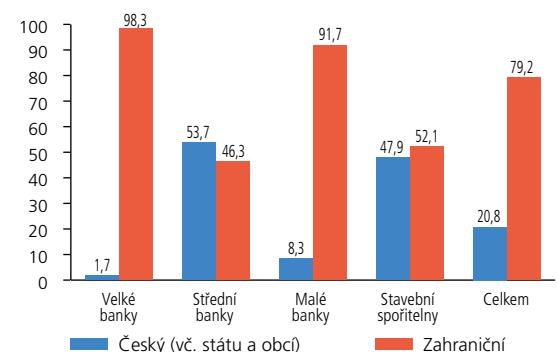

Pozn.: Podíl na základním kapitálu.

GRAF II.2

Původ kapitálu

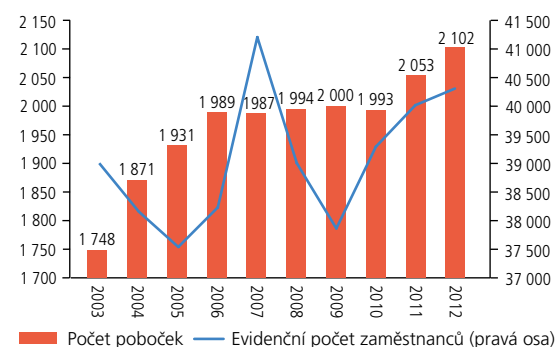
(v %, banky s licencí k 31. 12. 2012)

GRAF II.3

Vývoj počtu zaměstnanců a počtu poboček

(v ČR i mimo ČR, banky s licencí k danému datu)

TAB. II.3

Počet pracovníků a obchodních míst v ČR

(banky s licenci k danému datu)

	2010	2011	2012
Počet pracovníků	39 150	39 822	40 128
Počet obchodních míst	1 990	2 049	2 098
Počet pracovníků			
na 1 banku	955	905	933
na 1 obchodní místo	19,7	19,4	19,1
Počet obyvatel			
na 1 banku (tis.)	256,9	238,7	244,6
na 1 obchod. místo (tis.)	5,3	5,1	5,0
na 1 pracovníka	269,0	263,8	262,1

TAB. II.4

Elektronické bankovníctví

(banky s licenci k danému datu)

	2010	2011	2012
Počet bankomatů	3 742	3 935	4 106
Počet vydaných platebních karet (v tis.)			
celkem	9 566	9 810	10 162
debetní karty	7 889	7 988	8 280
kreditní karty	1 678	1 822	1 882
Běžné účty (domácnosti-obyvatelstvo, v tis.)			
celkem	9 001	9 716	10 510
s vydanými platebními kartami	6 199	6 836	7 087
s přístupem přes PC	5 282	6 270	6 949
s přístupem přes telefon	4 072	4 179	4 816
bez elektronické obsluhy	974	951	1 114

TAB. II.5

Transakce prováděné platebními kartami

(banky s licenci k danému datu)

	2010	2011	2012
POČET TRANSAKČÍ (v tis.)			
CELKEM	114 076	130 040	147 472
a) ČR	108 267	122 792	139 860
i) výběry z bankomatů	48 833	50 978	53 418
ii) výběry na přepážkách	2 178	1 906	1 726
iii) platby u obchodníků	57 256	69 908	84 716
b) mimo ČR	5 809	7 248	7 612
i) výběry z bankomatů	1 583	1 633	1 593
ii) výběry na přepážkách	7	8	6
iii) platby u obchodníků	4 219	5 607	6 013
OBJEM TRANSAKČÍ (v mil. Kč)			
CELKEM	259 976	287 017	300 892
a) ČR	248 434	272 683	284 728
i) výběry z bankomatů	182 286	190 165	194 730
ii) výběry na přepážkách	19 641	18 902	17 003
iii) platby u obchodníků	46 507	63 616	72 995
b) mimo ČR	11 542	14 333	16 164
i) výběry z bankomatů	5 995	5 710	6 555
ii) výběry na přepážkách	74	71	84
iii) platby u obchodníků	5 473	8 552	9 525

K obsluze klientů bankovního sektoru sloužilo na konci roku 2012 celkem 2 098 obchodních míst a v tuzemsku tak na jedno obchodní místo připadalo přibližně pět tisíc obyvatel České republiky.

Produktivita bankovního sektoru měřená velikostí bilanční sumy obhospodařované jedním pracovníkem se meziročně mírně zvýšila a na konci roku 2012 dosáhla hodnoty 115,5 mil. Kč.

2.1.3 Elektronické bankovníctví

Klienti bank stále více využívají různé formy elektronického bankovníctví. Rovněž poplatková politika bank podporuje tento trend.

V roce 2012 pokračoval růst počtu běžných účtů pro domácnosti – obyvatelstvo, k nimž jsou vydávány platební karty a umožněn dálkový přístup. Více než 67 % všech běžných účtů obyvatelstva má umožněný přístup prostřednictvím platební karty. Neustále se zvyšuje počet běžných účtů s dálkovým přístupem.

V ČR se pravidelně zvyšují počty bankomatů. K obsluze klientů bylo na konci roku 2012 připraveno celkem 4 106 bankomatů, což bylo o 171 bankomatů více než v předchozím roce (meziroční růst o 4,3 %). Banky upřednostňují samoobslužné zóny, v nichž bylo instalováno v roce 2012 téměř 60 % z celkového počtu 171 nově instalovaných bankomatů. Klienti k nim mají přístup po celých 24 hodin.

Zvyšuje se využívání platebních karet, debetních i kreditních. Platební karty jsou stále více využívány i k úhradám nižších položek. V ČR dosahovalo meziroční tempo růstu počtu transakcí prováděných platebními kartami u obchodníků 21,2 %, celkový objem transakcí prováděných platebními kartami se zvýšil o 14,7 %. Na konci roku 2012 dosáhl celkový objem plateb u obchodníků více než 27 % z celkového objemu transakcí prováděných platebními kartami, což je o 2,3 procentního bodu více než na konci roku 2011 a o 7,4 procentního bodu vyšší hodnota oproti konci roku 2010.

2.2 ČINNOST BANKOVNÍHO SEKTORU

Bilanční aktiva bankovního sektoru ČR se v průběhu roku 2012 zvýšila o 157,8 mld. Kč (3,5 %) na 4 633,4 mld. Kč. Na růstu bilanční sumy se banky nepodílely proporcionálně. Skupina velkých bank navýšila svá aktiva o 3,3 % (85,4 mld. Kč), zatímco skupina středních bank o 74,2 mld. Kč (o 11,4 %). Všechny banky ze skupiny malých bank vykázaly meziroční nárůst bilanční sumy. Naopak bilanční aktiva poboček zahraničních bank meziročně klesla o 15,2 %. Stavební spořitelny jako celek v daném období zvýšily aktiva o 0,8 %. Z celkového počtu 43 bank a poboček zahraničních bank aktivně působících na tuzemském trhu jich 29 zaznamenalo na konci roku 2012 vyšší hodnotu bilančních aktiv ve srovnání s koncem roku 2011. Celkem deset poboček zahraničních bank vykázalo pokles bilanční sumy, zejména v důsledku změn ve strategii působení na území ČR, resp. změn obchodní politiky jejich mateřských bank.

Tab. II.6

Aktiva bankovního sektoru

(v čisté hodnotě, v mld. Kč)

	2010	2011	2012	Struktura 2012 v %
AKTIVA CELKEM NETTO	4 189	4 476	4 633	100,0
Pokladní hotovost	40	40	39	0,8
Pohledávky vůči centrálním bankám	396	389	384	8,3
Finanční aktiva k obchodování	225	271	263	5,7
Finanční aktiva v RH vykázaná do ZZ	45	29	26	0,6
Realizovatelná finanční aktiva	400	443	532	11,5
Úvěry a jiné pohledávky	2 575	2 734	2 780	60,0
Finanční investice držené do splatnosti	338	380	405	8,7
Zajišťovací deriváty s kladnou RH	25	34	47	1,0
Kladné změny RH portfolia zajišťovaných nástrojů	0	0	1	0,0
Hmotný a nehmotný majetek	45	46	46	1,0
Účasti	72	78	77	1,7
Ostatní aktiva	26	30	34	0,7

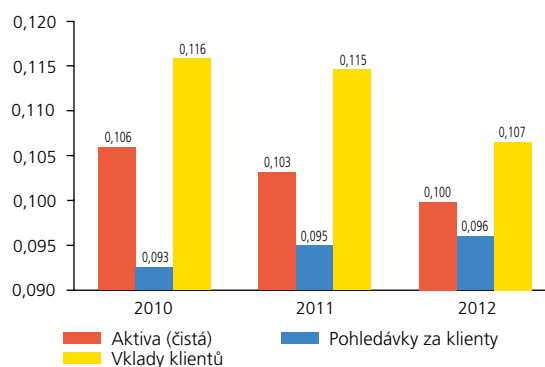
Podíl velkých bank na celkových aktivech bankovního sektoru je stále rozhodující, i když na konci roku 2012 se meziročně mírně snížil o 0,1 procentního bodu na 57,1 %.

Míra koncentrace bankovního sektoru měřená podle Herfindahlova indexu na základě velikosti celkových aktiv se snížila na 0,100. Na trhu klientských vkladů vykázala míra koncentrace rovněž nižší hodnoty (0,107). Opačný vývoj zaznamenaly klientské pohledávky, u nichž se míra koncentrace zvýšila (0,096)³⁷. Konkurence tak sílí v bankovním sektoru jako celku (měřeno velikostí bilanční sumy), tak i na trhu vkladů.

37 Herfindahlův index (HI) je součtem čtverců tržních podílů jednotlivých subjektů působících na daném trhu. Nabývá hodnoty mezi 0 a 1, přičemž čím více se hodnota blíží nule, tím je menší koncentrace, resp. silnější konkurence na trhu. Za nízkou míru koncentrace trhu považujeme hodnoty do 0,10; hodnoty 0,10–0,18 značí střední míru koncentrace a nad 0,18 se jedná o velmi koncentrovaný trh.

GRAF II.4

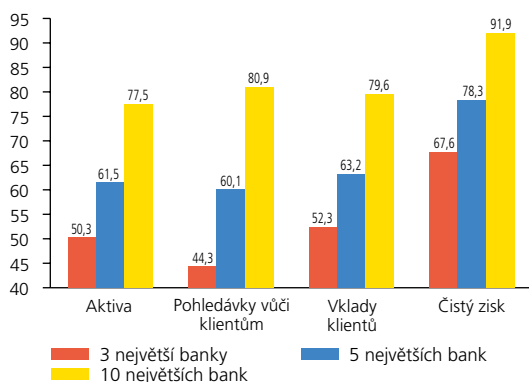
Herfindahlovy indexy tržní konkurence

GRAF II.5

Koncentrace bankovního sektoru

(k 31. 12. 2012; v %)

TAB. II.7

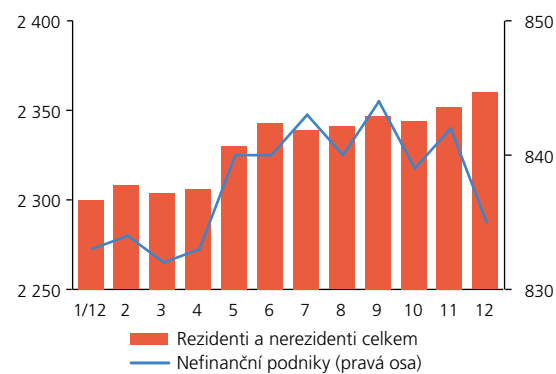
Sektorové členění pohledávek

	Objem v mld. Kč			Změna 2012/2011 v %
	2010	2011	2012	
CELKEM	2 175	2 304	2 360	2,4
A. REZIDENTI	2 008	2 107	2 148	1,9
nefinanční podniky	780	828	835	0,9
finanční instituce	118	117	116	-0,6
vládní instituce	65	64	62	-4,2
domácnosti	1 028	1 095	1 132	3,4
živnosti	40	38	36	-5,0
obyvatelstvo	961	1 009	1 045	3,6
ostatní dom. SVJ	27	48	51	5,9
neziskové instituce	16	3	2	-21,7
B. NEREZIDENTI	167	197	212	7,8

GRAF II.6

Vývoj pohledávek v roce 2012

(v mld. Kč)

Koncentrace celkových bilančních aktiv a vkladů tuzemského bankovního sektoru, měřená podílem skupiny tří, pěti nebo deseti největších subjektů na trhu, se v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem mírně snížila. Naopak clientské pohledávky a dosažený zisk vykazují vyšší koncentraci ve skupinách bank, které jsou vedoucí na trhu. Největší koncentrace je již tradičně dosahováno u ukazatele čistého zisku. Tři největší banky vyprodukovaly více než 67 % celkového čistého zisku tuzemského bankovního sektoru a deset největších bank představuje téměř 92 % hodnoty tohoto ukazatele.

Bankovní sektor ČR je tradičně orientován na klasické bankovníctví založené na přijímání vkladů a poskytování úvěrů. Na konci roku 2012 zaujímají největší podíl ve výši 60,0 % celkových bilančních aktiv³⁸ úvěry a jiné pohledávky, které se meziročně zvýšily o 1,7 %. Do růstu aktiv sektoru se promítly hlavně clientské pohledávky, tvořící více než polovinu celkových bilančních aktiv. Tyto pohledávky se zvýšily o 2,5 % ve srovnání s koncem roku 2011. Naopak již druhým rokem klesaly pohledávky vůči úvěrovým institucím (meziročně o 0,6 %). Angažovanost bank vůči České národní bance se meziročně proti konci roku 2011 snížila o 1,3 %.

2.2.1 Vývoj úvěrového portfolia bankovního sektoru (z pohledu sektorového členění)³⁹

Objem pohledávek bankovního sektoru se v průběhu celého roku 2012 mírně zvyšoval. Úvěry poskytnuté klientům tuzemskými bankami se od konce roku 2011 zvýšily o 55,6 mld. Kč (2,4 %) na konečných 2 360,1 mld. Kč k 31. 12. 2012. Tempo růstu úvěrů se ale snižuje, meziročně bylo o 3,6 procentního bodu nižší než na konci roku 2011.

Úvěry poskytované do sektoru domácností (obyvatelstvo, živnosti a SVJ⁴⁰) a nefinančních podniků tvoří základ úvěrové emise. Na mírném růstu se v roce 2012 nejvíce podílely úvěry obyvatelstvu. Pohledávky za domácnostmi jako celkem vzrostly v průběhu roku 2012 o 37,0 mld. Kč a dosáhly celkové hodnoty 1 132,2 mld. Kč. Úvěry domácnostem zaujímají rozhodující podíl úvěrového portfolia bankovního sektoru. Tento podíl se stále zvyšuje a ke konci roku 2012 již činil 48,0 %. Naopak zastoupení úvěrů poskytovaných podnikové sféře na celkových úvěrech se téměř nemění. V důsledku toho podíl úvěrů domácnostem převýšil podíl úvěrů poskytnutých do podnikové sféry celkem o 12,6 procentního

38 Aktiva bankovního sektoru tvoří pokladní hotovost, pohledávky, cenné papíry, hmotný a nehmotný majetek a ostatní aktiva.

39 Pro účely zpracování této kapitoly byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazování měnové statistiky. Jedná se pouze o úvěry poskytnuté v ČR (rezidenti). Tyto výkazy na rozdíl od výkazů pro účely bankovního dohledu používají odlišnou metodiku, proto nejsou některé výsledné hodnoty (např. celkový objem poskytnutých úvěrů) zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu. Podrobněji viz <http://www.cnb.cz> – Statistika – Měnová a finanční statistika – Často kladené dotazy. Vývoj úvěrového portfolia z pohledu jeho kvality (rizikovitosti) je obsahem kapitoly 2.4.1 Úvěrové riziko.

40 Sektor Domácnosti je počínaje rokem 2010 členěn na Živnosti, Obyvatelstvo a nově Ostatní domácnosti SVJ (společnosti vlastníků jednotek).

bodů. V kategorii domácností dominují úvěry poskytnuté obyvatelstvu (92,3 %), i když proti předcházejícím letům již nedosahují tak výrazné dynamiky růstu. V průběhu roku 2012 vzrostl objem úvěrů obyvatelstvu o 36,0 mld. Kč (o 3,6 %) a v celkových pohledávkách bankovního sektoru tyto úvěry představovaly 44,3 %. Pohledávky za ostatními domácnostmi – SVJ meziročně vzrostly o 2,9 mld. Kč⁴¹.

Úrokové sazby se po celý rok 2012 pohybovaly na historickém minimu. Pokles úrokových sazeb u nových úvěrů spolu s vývojem cen na trhu nemovitostí přispěl k růstu zejména hypotečních úvěrů na bydlení (o 6,3 %) a úvěrů poskytovaných na bytové účely (o 4,8 %). Podíl úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům stagnoval na úrovni 36 %, když jejich objem v roce 2012 zaznamenal přírůstek o 7,4 mld. Kč (0,9 %) na celkovou hodnotu 835,4 mld. Kč. Angažovanost vůči nefinančním podnikům bankovní sektor zvyšoval, a to jak vůči nefinančním podnikům soukromým tuzemským majitelů (o 1,3 %, resp. 7,4 mld. Kč), tak vůči nefinančním podnikům veřejným (o 10,7 %, resp. 2,5 mld. Kč). Podíl nefinančních podniků veřejných v rámci nefinančních podniků činí pouze 3,2 %. Úvěry poskytnuté nefinančním soukromým podnikům pod zahraniční kontrolou se snížily proti hodnotě na konci roku 2011 o 2,6 mld. Kč (1,1 %) a jejich podíl na úvěrech nefinančních podniků na konci roku 2012 činil 28,6 % (resp. 10,1 % na celkových úvěrech).

Objem operací na mezibankovním trhu i nadále klesal. Podíl úvěrů poskytovaných finančním institucím na celkových úvěrech bankovního sektoru se v roce 2012 dále snížil na 4,9 % (z podílu 5,1 % ke konci roku 2011), přitom došlo k poklesu takto poskytnutých úvěrů o 0,6 mld. Kč na 116,4 mld. Kč. To představuje pokles o 0,6 %.

Úvěry vládním institucím se v roce 2012 rovněž snížily (úvěry bez zohlednění držení dluhopisů). Jejich angažovanost u bank meziročně klesla o 4,2 % a jejich podíl na celkových úvěrech bankovního sektoru se snížil na 2,6 %. Na konci roku 2012 se celkový objem pohledávek za těmito institucemi snížil o 2,7 mld. Kč na 61,5 mld. Kč. Za snížením angažovanosti stojí zejména pokles úvěrů poskytnutých ústředním vládním institucím o 21,0 % (3,6 mld. Kč), které tvoří více než 22 % celkového objemu těchto úvěrů.

2.2.2 Úvěry obyvatelstvu⁴²

Téměř 49 % úvěrové emise tuzemských bank rezidentům tvoří úvěry poskytnuté obyvatelstvu (bez živností). Tyto úvěry se u tuzemských bank zvyšovaly, i když meziroční tempo růstu se zpomaluje. Ke konci roku 2012 byly bankami poskytnuty obyvatelstvu úvěry v celkové

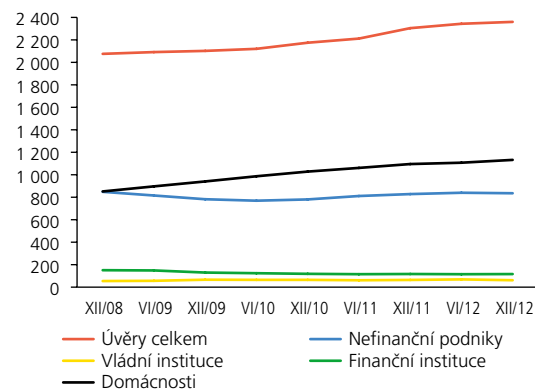
⁴¹ V roce 2011 byly významným stimulem i poskytnuté dotace v rámci programu Zelená úsporám umožňující ve spojení s možným čerpáním úvěru rekonstruovat bytový fond.

⁴² V této kapitole jsou popisovány úvěry do sektoru obyvatelstva – rezidentům ČR. Sektor obyvatelstva je podskupinou sektoru domácností.

GRAF II.7

Vývoj sektorové struktury úvěrového portfolia

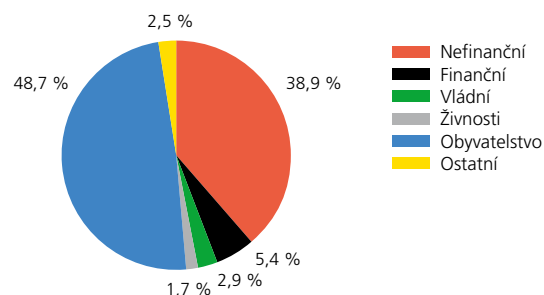
(v mld. Kč)

GRAF II.8

Struktura úvěrů podle ekonomických sektorů

(k 31. 12. 2012)

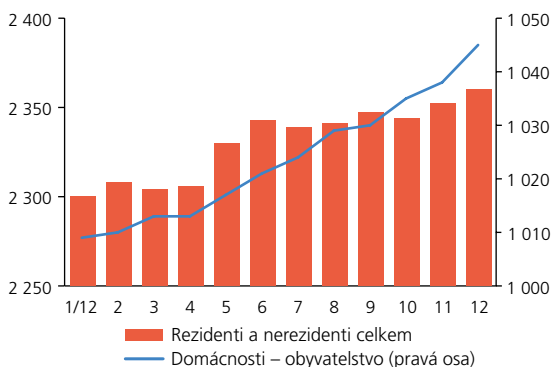

Pozn.: Pouze úvěry poskytnuté v ČR

GRAF II.9

Vývoj pohledávek v roce 2012

(v mld. Kč)

TAB. II.8

Úvěry obyvatelstvu podle časového a druhového hlediska

	Objem v mld. Kč			Změna 2012/2011 v %
	2010	2011	2012	
ÚVĚRY A POHLEDÁVKY CELKEM	961	1 009	1 045	3,6
z toho:				
krátkodobé	39	42	45	6,0
střednědobé	47	42	41	-2,5
dlouhodobé	875	924	959	3,7
z toho:				
úvěry na bydlení:	728	773	810	4,8
z toho:				
hypoteční úvěry na bydlení	605	659	700	6,3
spotřebitelské úvěry, vč. debetních zůstatků na běžných účtech	199	196	195	-0,7
ostatní	33	40	40	0,8

výši 1 045,0 mld. Kč, jejich meziroční růst se proti roku 2011 snížil o 1,4 procentního bodu na 3,6 %. V roce 2012 byly poskytnuty obyvatelstvu nové úvěry v celkové výši 241,2 mld. Kč.

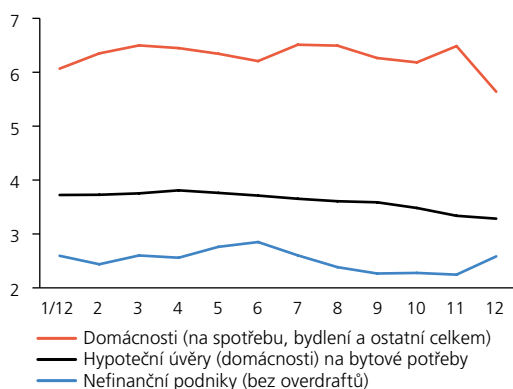
Převážnou část zadlužení obyvatelstva tvoří úvěry na bydlení, jejich podíl na konci roku 2012 činil 77,5 %⁴³. Tento přibližně tříčtvrtinový podíl se v průběhu posledních několika let nezměnil. Půjčky na bydlení byly v roce 2012 ve srovnání s předcházejícím rokem sice o 37,1 mld. Kč vyšší, ale meziroční tempo růstu se snížilo o 1,3 procentního bodu na 4,8 %.

Poptávka po úvěrech na bydlení a financování investic do nemovitostí se soustřeďuje zejména na hypoteční úvěry⁴⁴, jejich objem se v průběhu roku 2012 zvýšil o 41,5 mld. Kč (o 6,3 %) na 700,5 mld. Kč a tvoří přibližně 67 % veškerých úvěrů poskytnutých obyvatelstvu. Financování bytových potřeb prostřednictvím úvěrů se promítá do struktury úvěrů i z časového hlediska. Hypoteční úvěry mají dlouhodobý charakter. Podíl dlouhodobých úvěrů na celkových úvěrech poskytnutých obyvatelstvu se ustálil a na konci roku 2012 činil 91,7 %.

GRAF II.10

Úrokové sazby z nových úvěrů v roce 2012

(v %)

Stavební spořitelny jsou nadále významným zdrojem spolufinancování potřeb bydlení, resp. financování převážně modernizace a rekonstrukce bytů a domů. Změny podmínek stavebního spoření a zejména snížení státní podpory ovlivnily vývoj na tomto trhu. Stavební spořitelny poskytovaly ke konci roku 2012 úvěry v celkové výši 282,2 mld. Kč, což znamenalo meziroční pokles o 10,9 mld. Kč⁴⁵. Tento pokles se projevil na relativním ukazateli poměru objemu úvěrů k naspořené částce, který klesl na 64,9 %. Počty nově uzavřených smluv stavebního spoření se naopak meziročně zvýšily.

Klienti stavebních spořitelen uzavřeli v roce 2012 o 5,5 % více nových smluv ve srovnání s předcházejícím rokem. Celkem bylo uzavřeno 433,1 tis. nových smluv. Celkový počet smluv ve fázi spoření se snižuje. Ve srovnání s koncem roku 2011 jejich počet meziročně klesl o 5,1 %, když k 31. 12. 2012 činil 4 317 tisíc. Do nárůstu počtu nových smluv se promítla velmi nízká úroveň úrokových sazeb z vkladů u bank a cykličnost stavebního spoření. V roce 2012 bylo účastníkům stavebního spoření vyplaceno formou státní podpory celkem 5,3 mld. Kč, což představuje meziroční pokles této výdajové položky státního rozpočtu o více než 50 % (5,4 mld. Kč).

V případě spotřebitelských úvěrů celková hodnota meziročně klesla o 1,4 mld. Kč a zadlužení domácností u bank tímto typem úvěru ke konci roku 2012 dosáhlo 194,7 mld. Kč.

43 Úvěry na bydlení kromě hypotečních úvěrů dále zahrnují úvěry ze stavebního spoření (standardní a překlenovací) a spotřebitelské úvěry na nemovitosti.

44 Hypoteční úvěry celkem (rezidenti, nerezidenti) jsou uvedeny za všechny sektory.

45 V tabulce II.9 jsou zahrnuty i úvěry poskytnuté stavebními spořitelny, které mají charakter hypotečního úvěru (tj. jsou zajištěny zástavním právem k nemovitosti).

TAB. II.9

Základní ukazatele stavebního spoření

	2010	2011	2012	Změna 2012/2011 v %
Nově uzavřené smlouvy (tis. ks)	533	410	433	5,5
Počet smluv ve fázi spoření (tis. ks)	4 845	4 550	4 317	-5,1
Naspořená částka (mld. Kč)	430	433	435	0,4
Úvěry celkem (mld. Kč)	293	293	282	-3,9
z toho:				
ze stavebního spoření (mld. Kč)	53	56	56	0,0
překlenovací (mld. Kč)	240	237	227	-4,4
Úvěry celkem/naspořená částka (%)	68,2	67,6	64,9	-4,0
Příznaná státní podpora (mld. Kč)	11,7	10,7	5,3	-50,6

2.2.3 Vývoj dalších položek aktiv

Pohledávky vůči mezibankovnímu trhu představují jednu z významných položek aktiv tuzemských bank. Jejich hodnota na konci roku 2012 představovala 10,0 % aktiv bankovního sektoru (462,5 mld. Kč).

Pohledávky za centrálními bankami rovněž představují významnou položku rozvahy bank, když podíl činil 8,7 % (389,2 mld. Kč). Jde zejména o pohledávky vyplývající z repo operací s Českou národní bankou.

V daném období celková hodnota cenných papírů v aktivech bank činila 1 197,0 mld. Kč, z toho dluhové CP představovaly 1 110,0 mld. Kč. Hodnota dluhových CP držených bankami se meziročně zvýšila o 13,0 %. Dluhové CP v portfoliích bank, které byly vydány vládními institucemi, představovaly 75,9 % (824,6 mld. Kč) všech dluhových CP držených bankami. V portfoliu bank vzrostla hodnota dluhových cenných papírů jak držených do splatnosti (podíl 33,9 %), tak určených k obchodování (podíl 13,4 %). Největší podíl v portfoliu cenných papírů (47,2 %) představují realizovatelné CP, jejichž hodnota se zvýšila do konce roku 2012 na 523,7 mld. Kč⁴⁶.

Celková hodnota kapitálových nástrojů⁴⁷ se meziročně snížila na 9,4 mld. Kč, což je o 0,5 mld. Kč méně než na konci roku 2011 a jejich podíl na cenných papírech bankovního sektoru se stabilně udržuje pod hranicí jednoho procenta.

Tuzemské banky v roce 2012 mírně omezily hodnotu svých účastí v přidružených⁴⁸ a ovládaných osobách⁴⁹, konkrétně o 0,3 % na 77,6 mld. Kč. Výrazně převažují účasti s rozhodujícím vlivem⁵⁰ představující 95,9 % všech účastí (74,4 mld. Kč).

Cenné papíry jsou drženy především velkými bankami (71,9 %) a stavebními spořitelny (10,6 %). Ještě větší koncentrace je u majetkových účastí, u kterých největší podíl (87,4 %) připadá na skupinu velkých bank a představuje hodnotu 67,8 mld. Kč.

46 Realizovatelné CP nelze zařadit jako CP k obchodování, ani CP držené do splatnosti, ani jako majetkové účasti.

47 Ukazatel vyjadřuje celkový objem kapitálových nástrojů bez ohledu na to, v kterém portfoliu je tento nástroj umístěn a kdo jej emitoval. Zahrnují se akcie, podílové listy a ostatní kapitálové nástroje.

48 Přidruženou osobou je osoba, jejíž přímý nebo nepřímý podíl posuzovaný samostatně nebo jejich součet představují alespoň 20 % na základním kapitálu nebo hlasovacích právech.

49 Ovládaná osoba je osoba, nad kterou je fakticky nebo právně vykonáván přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na jejím řízení nebo provozování (tzv. ovládající osobou).

50 Rozhodující vliv představuje alespoň 50% podíl na základním kapitálu, resp. hlasovacích právech. Podobně může tento vliv vyplývat i při menším podílu, pokud jej zajišťují smlouvy či stanovy společnosti.

2.2.4 Zdroje bankovního sektoru⁵¹

TAB. II.10

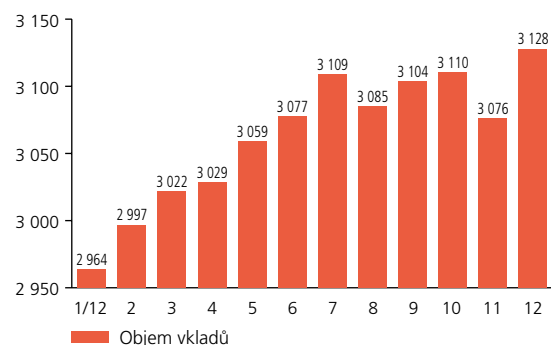
Pasiva bankovního sektoru

	Objem v mld. Kč			Struktura 2012 v %
	2010	2011	2012	
PASIVA CELKEM	4 189	4 476	4 633	100,0
Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám	2	4	10	0,2
Finanční závazky k obchodování	122	323	249	5,4
Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku/ztrát	132	19	21	0,5
Finanční závazky v naběhlé hodnotě	3 524	3 684	3 832	82,7
Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou	19	23	26	0,6
Záporné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovacích nástrojů	0	0	2	0,0
Rezervy	10	10	10	0,2
Ostatní závazky	38	50	57	1,2
Vlastní kapitál celkem	343	362	427	9,2
z toho:				
základní kapitál	79	85	88	1,9
nerozdělený zisk z předchozích let	126	136	160	3,5
zisk za účetní období	56	53	64	1,4

GRAF II.11

Vývoj klientských vkladů v roce 2012

(v mld. Kč)

TAB. II.11

Sektorové členění klientských vkladů

	Objem v mld. Kč			Změna 2012/2011 v %
	2010	2011	2012	
CELKEM	2 789	2 914	3 128	7,3
A. REZIDENTI	2 700	2 829	3 022	6,8
nefinanční podniky	633	673	716	6,4
finanční instituce	117	117	138	18,2
vládní instituce	285	305	374	22,4
domácnosti	1 642	1 711	1 770	3,4
živnosti	85	91	89	-2,3
obyvatelstvo	1 536	1 594	1 651	3,5
ostatní dom. SVJ	20	26	31	17,8
neziskové instituce sloužící domácnostem	23	23	23	1,6
B. NEREZIDENTI	89	85	106	24,9

Bankovní sektor ČR disponuje dlouhodobě dostatečnými zdroji. Ukazatel⁵² poměru vkladů k úvěrům dosahuje více než 120 %. Celkové klientské vklady ke konci roku 2012 činily 3 166,0 mld. Kč, když se v průběhu roku meziročně zvýšily o 7,3 %. Vklady ostatních klientů se zvýšily o 5,5 % a vklady vládních institucí vzrostly o 23,0 %. Vklady úvěrových institucí se snížily o 87,8 mld. Kč a tuzemský bankovní sektor snížil závazky vůči úvěrovým institucím celkově o 17,6 % na 412,6 mld. Kč. Úvěry poskytnuté centrální bankou se v průběhu daného roku zvýšily o 6,1 mld. Kč a na konci roku 2012 činily 9,6 mld. Kč.

Na účtech klientů (nevládních) byl v roce 2012 zaznamenán přírůstek 144,5 mld. Kč, tedy více než v roce 2011. Klienti nadále dávají přednost vkladům na běžných účtech, u kterých meziroční přírůstek objemu činil 11,9 %⁵³. Na neterminovaných účtech bylo na konci roku 2012 uloženo 61,4 % celkových klientských vkladů. Termínované vklady se téměř nemění (navýšení o 0,8 %), převažují však mezi nimi krátkodobé vklady do tří měsíců (62,2 %).

Závazky z emitovaných dluhových cenných papírů se snížily meziročně o 2,6 % a na konci roku 2012 dosáhly hodnoty 384,9 mld. Kč.

Bankovní sektor již dlouhodobě generuje zisk, jeho významnou část ponechávají banky ve svých bilancích ve formě nerozděleného zisku

51 Pro účely zpracování části kapitoly pojednávající o členění klientských vkladů podle sektorového hlediska byly použity údaje z výkazů, které banky předkládají v rámci vykazování měnové statistiky. Tyto výkazy na rozdíl od výkazů pro účely bankovního dohledu používají odlišnou metodiku, proto nejsou některé výsledné hodnoty zcela srovnatelné s údaji v jiných částech textu. Podrobněji viz <http://www.cnb.cz> – Statistika – Měnová a finanční statistika – Často kladené dotazy.

52 Výpočet ukazatele poměru vkladů k úvěrům na základě hodnot vykazovaných za ostatní klienty, tj. bez vládních institucí. Celkové vklady klientů (ostatní klienti a vládní instituce).

53 V ČR (stejně jako v zemích EU) je 100% pojištění vkladu, maximálně však do výše 100 000 EUR.

minulých období a rezervních fondů. V roce 2012 činil přírůstek nerozděleného zisku sloužící k posílení kapitálu 24,6 mld. Kč (18,1 %). Rezervní fondy byly navyšovány v souladu se zákonnými požadavky⁵⁴.

Podíly sektorů na celkových vkladech se významně nemění⁵⁵. Vklady obyvatelstva s podílem téměř 53 % vzrostly o 3,5 %. Nefinanční podniky mírně snížily svůj podíl na 22,9 % a navýšily své vklady o 42,9 mld. Kč. Živnosti nepřispěly k růstu vkladů, jejich vklady klesly o 2,1 mld. Kč a jejich podíl se v roce 2012 snížil na 2,8 %.

2.2.5 Podrozvahové operace

Nominální hodnota podrozvahových položek se v průběhu roku 2012 mírně snižovala, především v důsledku snižování objemu derivátových operací, které tvoří jejich podstatnou část. Jedná se o dlouhodobý vývoj od roku 2008, kdy započal trend celkového poklesu objemů derivátových operací. Na konci roku 2012 činil objem derivátových operací přibližně 48 % jejich objemu z poloviny roku 2008.

Derivátové obchody zahrnují transakce prováděné pro klienty, pro účely vlastního obchodování bank a zajišťující obchody k uzavření otevřených pozic bank ve vztahu k jimi podstupovaným rizikům. Největší podíl (63,8 %) z objemu derivátových operací představují obchody s úrokovými nástroji a dále operace s měnovými nástroji (35,2 %).

Tab. II.12

Struktura podrozvahy bankovního sektoru

(banky s licenci k danému datu)

	Objem v mld. Kč			Změna 2012/2011 v %
	2010	2011	2012	
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ AKTIVA	6 344	6 704	5 796	-13,5
z toho:				
poskytnuté přísliby a záruky	731	729	686	-5,9
poskytnuté zástavy	9	23	25	8,4
pohledávky ze spotových operací	36	48	24	-51,3
pohledávky z pevných termínovaných operací	5 137	5 513	4 760	-13,7
pohledávky z opčních operací	366	316	211	-33,4
odepsané pohledávky	35	39	41	3,6
hodnoty předané k obhospodařování	0	0	0	-100,0
hodnoty předané do úschovy, správy a k uložení	29	34	50	45,4
VYBRANÁ PODROZVAHOVÁ PASIVA	9 734	10 057	9 293	-7,6
z toho:				
přijaté přísliby a záruky	525	436	426	-2,2
přijaté zástavy	1 738	1 828	1 826	-0,1
závazky ze spotových operací	40	52	28	-45,7
závazky z pevných termínovaných operací	5 136	5 536	4 758	-14,1
závazky z opčních operací	366	298	211	-29,4
hodnoty převzaté k obhospodařování	58	61	65	5,9
hodnoty převzaté do úschovy, správy a k uložení	1 872	1 846	1 979	7,2

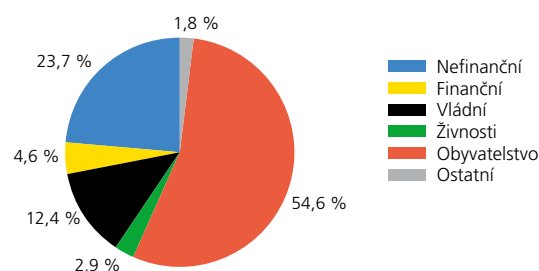
⁵⁴ Více o vývoji vlastních zdrojů, podřízeného dluhu a rezerv bankovního sektoru lze nalézt v části 2.5 Kapitálové vybavení bankovního sektoru.

⁵⁵ Struktura celkových vkladů tuzemského bankovního sektoru podle jednotlivých sektorů byla zpracována z databáze měnové statistiky (rovněž celkové klientské vklady uvedené v G II.11; G II.12 – Struktura vkladů – rezidenti).

GRAF II.12

Struktura vkladů podle ekonomického sektoru

(k 31. 12. 2012)

Pozn.: Pouze vklady přijaté v ČR (rezidenti)

Tab. II.13

Kategorizace pohledávek za klienty

(v mld. Kč, %)

	Objem			Změna
	2010	2011	2012	2012/2011 v %
POHLEDÁVKY INVESTIČNÍHO PORTFOLIA CELKEM	2 643	2 790	2 844	1,9
A. POHLEDÁVKY ZA KLIENTY	2 196	2 340	2 398	2,5
bez selhání	2 054	2 196	2 251	2,5
standardní	1 948	2 098	2 153	2,6
sledované	106	98	98	0,3
se selháním	142	145	148	2,2
nestandardní	56	47	40	-14,7
pochybné	19	20	21	3,6
ztrátové	67	77	87	12,1
B. POHLEDÁVKY ZA ÚVĚROVÝMI INSTITUCEMI	447	450	445	-1,0
bez selhání	446	449	444	-1,1
standardní	446	448	443	-1,2
sledované	0,7	1,0	1,7	66,5
se selháním	1,0	0,8	1,1	34,6
nestandardní	0,2	0,1	0,2	56,5
pochybné	0,1	0,2	0,3	80,8
ztrátové	0,8	0,5	0,6	15,3
C. OPRAVNÉ POLOŽKY, ZTRÁTA Z OCENĚNÍ	79,0	80,4	81,7	1,6
OP k jednotlivým pohledávkám	66,4	70,6	70,1	-0,7
OP k pohledávkám jednotlivě bez znehodnocení	2,4	1,9	3,3	69,8
OP k jednotlivým nevýznamným pohledávkám	10,1	7,9	8,3	5,2
OP a ztráta z ocenění podle sektorů	79,0	80,4	81,7	1,6
OP a ztráta z ocenění za úvěrovými institucemi	0,3	0,2	0,3	48,4
OP a ztráta z ocenění za klienty	78,7	80,2	81,4	1,5
Podíl OP a ztráty z ocenění na pohledávkách v investičním portfoliu (%)	2,99	2,88	2,87	-0,6
Podíl OP a ztráty z ocenění na pohledávkách se selháním (%)	55,73	55,58	55,26	-0,2
D. POHLEDÁVKY V SELHÁNÍ (%)				
Podíl pohledávek se selháním v investičním portfoliu celkem	5,40	5,22	5,24	0,4
Podíl pohledávek se selháním za klienty v celkových pohledávkách za klienty	6,45	6,18	6,17	-0,2

Tab. II.14

Sektorové členění pohledávek se selháním

	Objem v mld. Kč			Změna
	2010	2011	2012	2012/2011 v %
POHLEDÁVKY SE SELHÁNÍM CELKEM	135,8	137,1	140,6	2,5
nefinanční podniky	70,2	67,9	61,5	-9,4
finanční instituce	0,64	0,98	0,61	-37,9
vládní instituce	0,35	0,27	0,24	-12,1
domácnosti	53,3	54,3	58,7	8,1
z toho:				
živnosti	4,97	4,71	4,96	5,3
obyvatelstvo	48,3	49,5	53,7	8,3
ostatní dom. SVJ	0,01	0,04	0,06	45,2
neziskové instituce sloužící domácnostem	0,07	0,08	0,06	-20,2
nerezidenti	11,3	13,6	19,4	42,7

Pouze minimálně se banky angažují v obchodech s komoditními, akciovými a úvěrovými deriváty. Podle typu operací se jedná převážně o swapové operace, které tvoří více než 77 % hodnoty všech operací s deriváty. Obdobně se vyvíjely závazky z derivátových operací.

Na omezení derivátových operací se podílely zejména pohledávky ze swapů, které v průběhu tohoto období poklesly o 552,3 mld. Kč s meziročním snížením o 12,6 %. Z hlediska použitých finančních nástrojů největší pokles (o 20,8 %) vykázaly pohledávky z pevných termínových operací s úrokovými nástroji (o 831,2 mld. Kč).

2.3 RIZIKA BANKOVNÍHO PODNIKÁNÍ

2.3.1 Úvěrové riziko

Podíl celkového objemu pohledávek investičního portfolia se selháním v investičním portfoliu se mírně zvýšil na 5,24 %. Dynamika tvorby opravných položek se naopak snížila.

Na základě posouzení kvality úvěrů jsou pohledávky zařazeny do kategorií se selháním nebo bez selhání⁵⁶. Z celkové hodnoty pohledávek investičního portfolia 2 843,9 mld. Kč tvořily pohledávky bez selhání 2 694,9 mld. Kč, tj. 94,8 %. Rovněž zastoupení standardních pohledávek (91,3 %) a sledovaných pohledávek (3,5 %) se téměř nemění. Hodnota veškerých pohledávek se selháním se v průběhu roku 2012 zvýšila o 3,4 mld. Kč na 149,0 mld. Kč. V jednotlivých skupinách bank se ukazatel hodnocení kvality úvěrového portfolia vyvíjel rozdílně. Podíl pohledávek v selhání se v průběhu roku 2012 snížil ve skupině velkých a malých bank i v pobočkách zahraničních bank. Naopak se zhoršil ve skupině středních bank a ve stavebních spořitelnách. Nejvyšší podíl pohledávek se selháním byl ke konci roku 2012 ve skupině středních bank (8,5 %), zatímco v pobočkách zahraničních bank byl tento podíl nejnižší (2,1 %).

Na krytí ztrát úvěrového portfolia vytvářely banky v roce 2012 opravné položky, přičemž tempo jejich tvorby se proti roku 2011 snížilo. Objem opravných položek se přesto meziročně zvýšil o 1,3 mld. Kč (1,6 %) na 81,7 mld. Kč. Z celkového objemu opravných položek byl největší podíl (85,8 %) vytvořen k pohledávkám hodnoceným jednotlivě.

Hodnota pohledávek se selháním v úvěrovém portfoliu subsektoru nefinančních podniků se meziročně snížila, a to o 6,4 mld. Kč a jejich podíl na celkových úvěrech poskytnutých nefinančním podnikům činil 7,4 % (o 0,8 procentního bodu méně než na konci roku 2011).

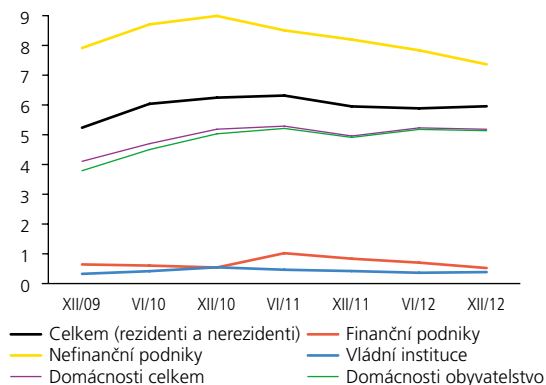
Nárůst pohledávek se selháním se nejvíce projevil v úvěrovém portfoliu subsektoru domácností – obyvatelstva, kde se hodnota pohledávek se selháním meziročně zvýšila o 4,1 mld. Kč a jejich podíl na celkových úvěrech poskytnutých obyvatelstvu se zvýšil na 5,1 %. Vyšší kvalitu úvěrového portfolia vykazují úvěry určené na bydlení, které mají trvale nižší podíl úvěrů se selháním (3,4 %). Tento podíl se meziročně zvýšil o 0,1 procentního bodu. Nízká rizikovost úvěrů na bytové účely je podporována vyšší odpovědností klientů bank v případě, že zárukou se stává nemovitost určená k bydlení. U hypotečních úvěrů na bydlení

⁵⁶ Viz vyhláška ČNB č. 123/2007, o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry. Selháním dlužníka se rozumí situace, kdy lze předpokládat, že dlužník pravděpodobně nesplátí svůj závazek řádně a včas, nebo alespoň jedna splátka jistiny je po splatnosti déle než 90 dnů. Banky posuzují finanční a ekonomickou situaci klientů. Při kategorizaci pohledávek se nebere v úvahu jejich zajištění, to je zohledňováno až při vyčíslení ztráty ze znehodnocení pohledávek, především při tvorbě opravných položek (pohledávky bez znehodnocení/se znehodnocením).

GRAF II.13

Podíl úvěrů se selháním na celkových úvěrech bankovního sektoru

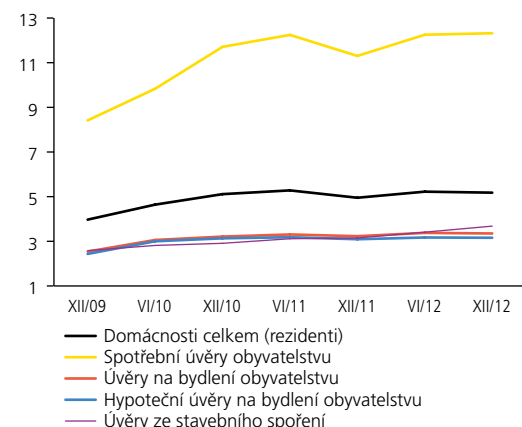
(v %)

GRAF II.14

Podíl úvěrů se selháním na úvěrech obyvatelstvu

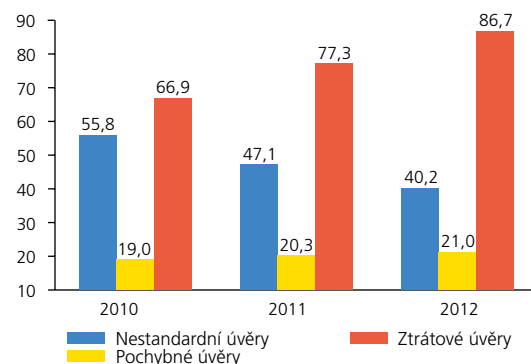
(v %)

GRAF II.15

Kvalita úvěrového portfolia

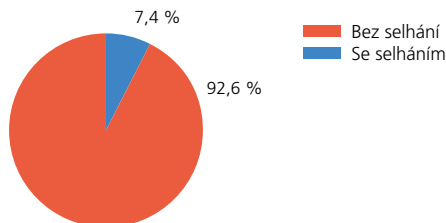
(klientské úvěry hodnocené jednotlivě, v mld. Kč)

GRAF II.16

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých nefinančním podnikům

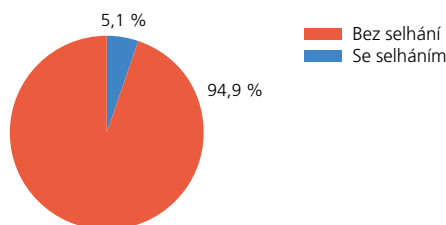
(k 31. 12. 2012, v %)

GRAF II.17

Struktura úvěrů se selháním poskytnutých obyvatelstvu

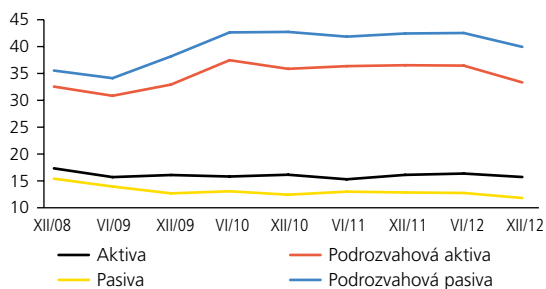
(k 31. 12. 2012, v %)

GRAF II.18

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

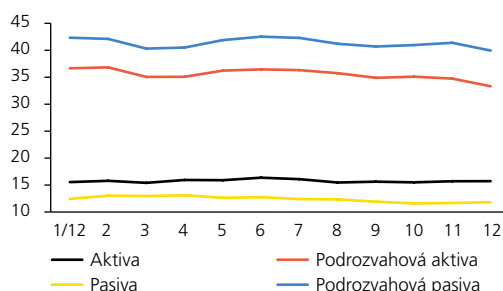
(v %)

GRAF II.19

Podíl cizích měn v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2012

(v %)

poskytnutých obyvatelstvu činil podíl pohledávek se selháním na celkových hypotečních úvěrech pouze 3,2 %. Přesto i zde došlo k mírnému zvýšení o 0,1 procentního bodu. U spotřebitelských úvěrů je naopak celková delikvence vyšší (11,3 %). V tomto případě je počet poskytnutých úvěrů obecně vyšší a výše půjčované částky nižší. Spotřebitelské úvěry se poskytují jak na specifikované, tak nespecifikované účely a do této kategorie jsou zahrnuty rovněž debetní zůstatky na běžných účtech. Vyšší rizikovitost těchto úvěrů je kompenzována vyšší úrokovou sazbou.

2.3.2 Měnové riziko

Stejně jako v předchozích letech bylo měnové riziko tuzemského bankovního sektoru v roce 2012 nevýznamné. Absolutní výše cizoměnových aktiv a pasiv bankovního sektoru se v průběhu daného roku téměř neměnila (růst o 1,0 %, resp. klesla o 4,8 %).

Jejich podíl na celkové bilanci bankovního sektoru mírně klesal na hranici 15 % u aktiv a 12 % v případě pasiv. V absolutních hodnotách činila ke konci roku 2012 cizoměnová aktiva 753,7 mld. Kč a cizoměnové závazky 547,5 mld. Kč. Obdobně se vyvíjela cizoměnová podrozvahová aktiva i pasiva. V absolutních hodnotách se snížila cizoměnová podrozvahová aktiva o 520,4 mld. Kč a jejich podíl na aktivech podrozvahy přesahuje hranici 33 %. Cizoměnová podrozvahová pasiva se snížila o 516,4 mld. Kč a jejich podíl na pasivech podrozvahy dosahuje téměř 40 %. Vývoj cizoměnových aktiv a pasiv (rozvahových i podrozvahových) se promítá do výsledné čisté devizové pozice, která skončila na konci roku 2012 přebytkem rozvahových aktiv nad pasivy (+206,2 mld. Kč).

Ve struktuře cizoměnových aktiv zaujímají rozhodující, téměř 72 % podíl, pohledávky vůči klientům a úvěrovým institucím. Váhově nejvýznamnější položkou jsou cizoměnové klientské pohledávky, jejichž objem se meziročně zvýšil o 6,0 mld. Kč na 375,4 mld. Kč. V roce 2012 se v absolutních hodnotách nejvíce zvýšil objem cizoměnových cenných papírů (včetně účastí), a to o 24,8 mld. Kč na 173,3 mld. Kč. Naopak u cizoměnových pohledávek vůči úvěrovým institucím pokračoval pokles (meziročně o 12,5 %), banky snížily svou angažovanost o 23,3 mld. Kč a tyto úvěry poklesly na 163,5 mld. Kč.

Více než 56 % všech finančních závazků v cizích měnách tvořily na konci roku 2012 závazky vůči klientům (299,7 mld. Kč), které meziročně vzrostly o 12,0 % (o 32,1 mld. Kč). Závazky z cenných papírů v cizích měnách se téměř nezměnily a na konci tohoto období dosáhly hodnoty 62,3 mld. Kč. Absolutní největší meziroční pokles (75,4 mld. Kč) byl u závazků v CM vůči úvěrovým institucím, které na konci roku 2012 dosáhly hodnoty 125,7 mld. Kč.

U cizoměnových podrozvahových aktiv a pasiv připadá nejvyšší podíl na derivátové operace (přibližně 90 %, resp. 87 %).

2.3.3 Teritoriální riziko (riziko země)

Tuzemské banky dlouhodobě orientují svou činnost zejména na domácí klientelu. Finanční operace s nerezidenty se uskutečňují především na mezibankovním trhu, zejména pak při derivátových operacích. Banky mají ve svých portfoliích rovněž cenné papíry vydané zahraničními subjekty. Nerezidentské aktivity jsou soustředěny v převážné míře v podrozvaze.

Celková hodnota nerezidentských aktiv ke konci roku 2012 dosahovala 736,0 mld. Kč, jejich podíl na celkových aktivech bankovního sektoru se v podstatě neměnil. Nerezidentská pasiva v tomto časovém období klesla o 62,9 mld. Kč na 524,0 mld. Kč.

Ve struktuře nerezidentských aktiv i pasiv shodně převažují operace na mezibankovním trhu. Závazky vůči bankám, i když se jejich objem snížil, činily k 31. prosinci 2012 téměř 39 % veškerých finančních závazků vůči nerezidentům (203,1 mld. Kč). Na straně aktiv převažovaly rovněž pohledávky za bankami (nerezidenti), dosáhly téměř 36% podílu a jejich hodnota činila 261,7 mld. Kč. Závazky nerezidentů za bankami se snížily meziročně o 24,9 %, pohledávky nerezidentů za bankami měly opačný vývoj, meziročně vzrostly o 7,5 %.

Teritoriální orientace tuzemského bankovního sektoru se delší dobu téměř nemění, jak vyplývá z přehledu deseti zemí s největší angažovaností měřené objemem držených aktiv. Zastoupení zemí se oproti předchozímu roku nezměnilo, pouze se vyměnila pozice Německa a Polska. Na rozhodujících prvních deseti místech je angažovanost bankovního sektoru ČR směřovaná téměř výlučně na země EU. Jedinou výjimkou je Ruská federace, která zaujímá z hlediska držených celkových nerezidentských aktiv tuzemského bankovního sektoru šestou pozici. Celková expozice vůči těmto deseti zemím dosahuje 82 % celkové angažovanosti vůči zahraničí.

Nejvyšší otevřenou čistou pozici (tj. rozdíl mezi aktivními a pasivními operacemi, včetně podrozvahových) vykazoval bankovní sektor ČR k 31. prosinci 2012 vůči Nizozemí (kladná pozice ve výši 74,0 mld. Kč), Lucembursku (záporná pozice 43,4 mld. Kč) a Ruské federaci (kladná pozice 41,0 mld. Kč).

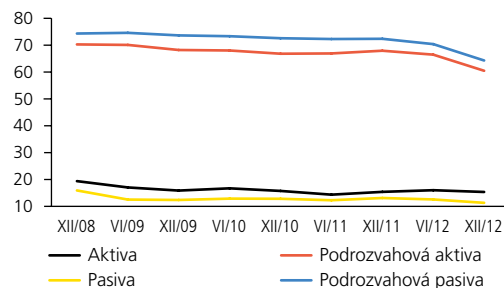
2.3.4 Riziko likvidity

ČNB pravidelně a detailně vyhodnocuje vývoj likvidity. Bankovní sektor České republiky vykazoval stále velmi dobrou likviditní pozici v průběhu celého roku 2012. V daném období došlo k posílení rychle

GRAF II.20

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru

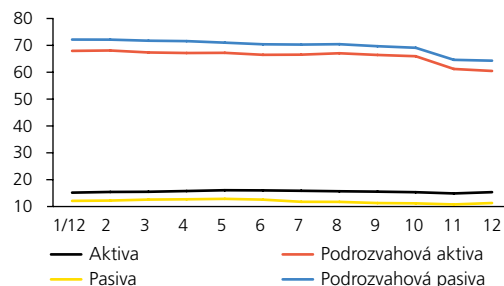
(v %)

GRAF II.21

Podíl nerezidentských operací v rozvaze a podrozvaze bankovního sektoru v roce 2012

(v %)

TAB. II.15

Deset zemí s největší angažovaností bankovního sektoru ČR k 31. 12. 2012

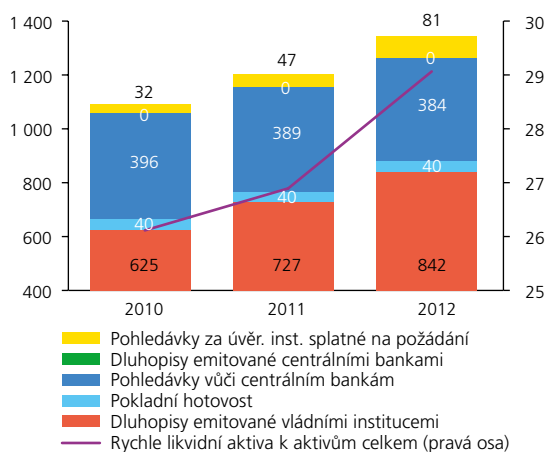
(v mld. Kč)

	Aktiva celkem	z toho:		
		Pohledávky za úvěrovými institucemi	Pohledávky za klienty	Dluhopisy
Nizozemí	116,0	66,6	24,7	12,5
Slovensko	110,6	6,3	56,8	41,6
Velká Británie	75,8	34,6	5,4	1,3
Rakousko	74,5	54,8	6,2	4,2
Belgie	61,5	32,3	4,1	2,9
Ruská federace	52,7	10,8	38,6	2,7
Německo	37,8	22,4	2,1	3,0
Polsko	27,5	0,9	5,5	12,1
Francie	26,4	12,0	1,7	5,3
Kypr	23,1	0,0	21,5	0,2

GRAF II.22

Rychle likvidní aktiva

(v mld. Kč; v %)

likvidních aktiv (RLA)⁵⁷, které v meziročním srovnání navýšily objem o 142,8 mld. Kč (o 11,9 %) na celkových 1 346,0 mld. Kč. Položka RLA zaznamenala o 8,3 procentního bodu větší meziroční nárůst, než bylo tempo růstu celkových aktiv bankovního sektoru. Podíl RLA na celkových aktivech bankovního sektoru se tak meziročně zvýšil o 2,2 procentního bodu na 29,1 %.

K posílení likviditní pozice přispělo zejména meziroční zvýšení objemu držených dluhopisů vládních institucí celkem o 115,2 mld. Kč. Krytí úvěrů primárními zdroji se udržuje na úrovni 135 %.

Na mezibankovním trhu se objem závazků vůči bankám snižoval (o 87,8 mld. Kč) a na konci roku 2012 činil 412,6 mld. Kč.

TAB. II.16

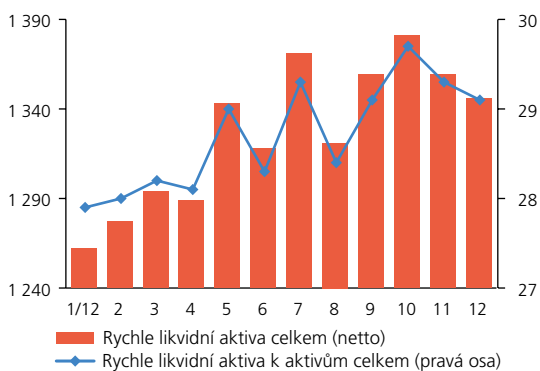
Vybrané ukazatele likvidity

	2010	2011	2012
RYCHLE LIKVIDNÍ AKTIVA CELKEM (v mld. Kč)	1 093	1 203	1 346
RLA celkem / aktiva celkem (v %)	26,1	26,9	29,1
RLA / vklady klientů celkem (v %)	38,8	40,8	42,5
Kumulativní netto rozv. pozice do 3 měsíců bez 80 % neterm. vkladů (v %)	-9,0	-12,9	-8,4
Pozice na mezibank. trhu (v mld. Kč)			
pohledávky za bankami	472	465	462
závazky vůči bankám	448	500	413
Krytí úvěrů primárními zdroji (v %)	133,0	130,5	136,6
Podíl netermínovaných vkladů na vkladech celkem vč. bank (v %)	51,0	51,5	56,4

GRAF II.23

Vývoj RLA a RLA k aktivům v roce 2012

(v mld. Kč, %)

57 Ukazatel vyjadřuje objem rychle likvidních aktiv, tj. aktiv, která jsou pohotově k dispozici ke krytí závazků banky. Rychle likvidní aktiva jsou tvořena z položek: pokladní hotovost, pohledávky vůči centrálním bankám, pohledávky vůči úvěrovým institucím splatné na požádání a dluhopisy emitované centrálními bankami a vládními institucemi (včetně CP daných do repo operací). Srovnatelnost časové řady podle současné metodiky není ovlivněna.

2.4 KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST

Kapitálová přiměřenost stanovená jako poměr rizikově vážených aktiv ke kapitálu banky patří k základním pilířům bankovní regulace a dohledu. Vyjadřuje poměr kapitálu a rizik, kterým je daný subjekt vystaven. Vysoká kapitálová přiměřenost bank podporuje důvěryhodnost banky, zajišťuje její pozici na trhu, posiluje stabilitu finančního systému a indikuje míru, v níž jsou daňoví poplatníci chráněni morálním hazardem.

Bankovní sektor ČR je dobře kapitálově vybavený. Regulační kapitál bankovního sektoru se v roce 2012 zvyšoval rychleji než celková bilanční aktiva (o 5,7 %, 17,5 mld. Kč). Na konci daného roku dosáhl hodnoty 321,0 mld. Kč. Kapitál tuzemských bank je v převážné míře tvořen složkou Tier 1, která má nejvyšší schopnost absorbovat ztráty. Kapitál Tier 1 v průběhu roku 2012 vzrostl o 10,5 % na 311,6 mld. Kč, zejména v důsledku posílení rezervních fondů nerozděleným ziskem z předchozích období o 24,7 mld. Kč. K navýšení regulačního kapitálu přispělo splacené emisní ážio několika bank ve výši 4,3 mld. Kč.

Dodatkový kapitál Tier 2 v roce 2012 meziročně klesl o 46,4 %, zejména v důsledku poklesu podřízeného dluhu⁵⁸ o 43,1 % (12,1 mld. Kč). V průběhu daného roku pět bank splatilo částečně svůj podřízený dluh, jedna banka jej splatila zcela. V daném období byl ve dvou bankách podřízený dluh navýšen celkem o necelých 50 mil. Kč. Podíl kapitálu Tier 2 na cel-

Tab. II.17

Struktura kapitálu bankovního sektoru

(v mld. Kč)

	2010	2011	2012
A. TIER 1	263,4	282,0	311,6
Splacený ZK zapsaný v OR	79,4	85,0	87,8
Splacené emisní ážio	33,5	36,8	41,1
Rezervní fondy a nerozdělený zisk	164,3	175,9	201,6
povinné rezervní fondy	29,8	30,3	31,6
ostatní f. z rozdělení zisku	9,9	11,0	11,3
nerozděl. zisk předchoz. obd.	124,8	135,1	159,7
zisk za účetní obd. po zdanění	0,0	0,0	0,0
nehraz. ztráta předchoz. obd.	0,2	0,3	1,0
další přičitatelné položky	0,0	0,0	0,0
Odečitatelné položky od Tier 1	13,8	15,8	18,9
ztáta běžného období	0,1	0,7	0,8
goodwill	2,7	2,7	2,7
nehmot. maj. jiný než goodwill	10,7	11,7	12,7
vlastní akcie	0,2	0,7	2,6
ostatní	0,1	0,0	0,1
B. TIER 2	35,3	30,7	16,4
Podřízený dluh	34,5	28,0	15,9
Ostatní kapitálové fondy	0,8	2,6	0,5
Odečitatelné pol. od Tier 1 a Tier 2	9,4	9,1	7,0
Kap. invest. nad 10 % do bank a fin. inst.	2,7	3,0	0,6
Kap. invest. do 10 % do bank a fin. inst.	0,0	0,0	0,0
Ostatní	6,7	6,2	6,5
C. TIER 3	0,0	0,0	0,0
KAPITÁL CELKEM	289,4	303,5	321,0

Tab. II.18

Kapitálové požadavky a kapitálová přiměřenost bankovního sektoru

(v mld. Kč, v %)

	2010	2011	2012
KAPITÁLOVÉ POŽADAVKY CELKEM	149,2	159,0	156,4
A. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K ÚVĚROVÉMU RIZIKU	129,9	137,1	133,4
úvěrové riziko při STA	51,4	41,7	43,1
úvěrové riziko při IRB	78,5	95,4	90,3
B. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K TRŽNÍMU RIZIKU	2,8	4,9	4,7
úrokové riziko	2,1	2,6	3,1
akciové riziko	0,1	0,0	0,0
měnové riziko	0,1	0,2	0,2
komoditní riziko	0,1	0,1	0,2
vlastní modely	0,5	1,9	1,3
C. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OPERAČNÍMU RIZIKU	16,4	16,9	18,1
metoda BIA	1,3	1,1	1,1
metoda TSA	5,6	7,3	8,4
metoda ASA	1,2	0,0	0,0
metoda AMA	8,2	8,6	8,6
E. KAPITÁLOVÝ POŽADAVEK K OSTATNÍM RIZIKŮM	0,0	0,0	0,1
vypořádací riziko	0,0	0,0	0,0
riziko angažovanosti obchodního portfolia	0,0	0,0	0,1
riziko ostatních nástrojů	0,0	0,0	0,0
přechodné kapitálové požadavky	0,0	0,0	0,0
KAPITÁLOVÁ PŘIMĚŘENOST	15,52	15,27	16,42

58 Podřízený dluh A zvyšuje hodnotu dodatkového kapitálu (Tier 2). Může dosáhnout maximálně 50 % hodnoty Tier 1.

kovém regulatorním kapitálu bankovního sektoru se snížil o 5,0 procentních bodů na 5,1 % na konci roku 2012. Odečitatelné položky, snižující hodnotu kapitálu Tier 1, meziročně vzrostly o 3,2 mld. Kč, hlavní část jejich zvýšení tvořila držba vlastních akcií bank.

Celkový objem kapitálových požadavků se meziročně snížil o 1,6 % (2,6 mld. Kč) na 156,4 mld. Kč. Kapitálový požadavek k úvěrovému riziku na konci roku 2012 představoval 85,3 % celkového kapitálového požadavku bankovního sektoru, kapitálové požadavky k operačnímu riziku činily 11,2 % a kapitálové požadavky k tržnímu riziku 3,1 % z celkových kapitálových požadavků bankovního sektoru.

Banky stanovují výši kapitálových požadavků tak, aby byla pokryta všechna bankou podstupovaná rizika. Kapitálové požadavky k úvěrovému riziku stanovují banky buď na základě standardizovaného přístupu (STA)⁵⁹ nebo pokročilého přístupu (IRB)⁶⁰. V roce 2012 klesly celkové kapitálové požadavky k úvěrovému riziku o 3,7 mld. Kč (2,7 %) na 133,4 mld. Kč. Kapitálové požadavky s použitím STA metody představovaly více než 32 % a požadavky stanovené IRB metodou téměř 68 % jejich celkového objemu. Při použití STA metody došlo ve sledovaném období k mírnému zvýšení kapitálových požadavků, naproti tomu pokročilý způsob měření kvality úvěrového portfolia za pomoci metody IRB vyústil do poklesu objemu požadavků na kapitál. Shodně byl u obou metod vždy nejvyšší kapitálový požadavek vztažen k podnikovým expozicím ve výši 50,3 mld. Kč (IRB), resp. 13,4 mld. Kč (STA). V roce 2012 použilo metodu IRB stejně jako v předchozím roce devět bank, většina bank setrvala u metody STA.

Podle bankami vykázaných hodnot kapitálové požadavky k úvěrovému riziku mírně klesly, požadavky k operačnímu riziku se v roce 2012 zvýšily o 7,0 %, resp. o 1,2 mld. Kč. Kapitálový požadavek k tržnímu riziku v sobě zahrnuje požadavky na krytí rizika úrokového, akciového, měnového, komoditního a rizika používání vlastních modelů. Největší objem těchto kapitálových požadavků je určen k pokrytí úrokového rizika (64,5 %) a ke krytí rizika používání vlastních modelů (27,8 %).

Ve vztahu k vybavení kapitálem byl bankovní sektor ČR v roce 2012 stabilní. Kapitálová přiměřenost se na konci roku 2012 zvýšila oproti konci roku 2011 o 1,15 procentního bodu na 16,42 %, zejména vlivem navýšení regulatorního kapitálu bank a poklesem kapitálových požadavků. I když mezi výší kapitálové přiměřenosti jednotlivých bank byly rozdíly, u žádné banky neklesla kapitálová přiměřenost v průběhu roku 2012 pod hodnotu 10 %. Minimální hodnota kapitálové přiměřenosti je stanovena na 8 %.

59 STA (Standardized Approach), standardizovaný přístup představuje základní přístup ke stanovení kapitálového požadavku k úvěrovému riziku. Kapitálový požadavek je roven 8 % z hodnoty rizikově vážených expozic (hodnota expozice násobená příslušnou rizikovou vahou). Rizikové váhy jsou v tomto přístupu určeny v závislosti na ratingu ratingové agentury.

60 IRB přístup (Internal Ratings Based Approach), který je založený na interním ratingu, se používá pro měření a řízení úvěrového rizika. Slouží mimo jiné ke stanovení rizikově vážených expozic pro výpočet kapitálového požadavku pro úvěrové riziko instituce, přičemž jeho použití je podmíněno předchozím souhlasem regulátora.

2.5 HOSPODÁŘSKÉ VÝSLEDKY BANKOVNÍHO SEKTORU

2.5.1 Zisk z finanční činnosti a zisk z ostatních provozních činností

V roce 2012 bankovní sektor, stejně jako v předchozích letech, vykázal zisk. Ve srovnání s rokem 2011 dosáhly banky lepších výsledků, když meziročně vyprodukovaly o 4,5 mld. Kč (2,8 %) větší zisk z finanční činnosti, tj. 166,6 mld. Kč.

Tab. II.19

Hospodářské výsledky bankovního sektoru

(v mil. Kč)

	2010	2011	2012
ZISK Z FINANČNÍ ČINNOSTI	157 376	162 089	166 563
z toho:			
úrokový zisk	105 308	109 935	107 954
výnosy z dividend	5 859	7 578	6 607
zisk z poplatků a provizí	38 493	39 059	37 342
zisk z fin. aktiv nevyk. v RH do Z/Z	-1 451	-1 122	-110
zisk z finančních aktiv k obchodování	11 016	1 149	7 706
zisk z fin. aktiv vykáz. do RH a Z/Z	2 398	-1 868	888
zisk ze zajišťovacího účetnictví	-208	51	-416
zisk z ostatních činností	-4 038	7 306	6 591
SPRÁVNÍ NÁKLADY	62 381	66 049	66 695
ODPISY, TVORBA REZERV	6 667	7 533	7 493
ZTRÁTY ZE ZNEHODNOCENÍ	22 535	25 492	15 467
ZISK/ZTRÁTA Z BĚŽNÉ ČINNOSTI	94 995	96 039	99 867
ostatní zisky a ztráty	-157	418	-208
HRUBÝ ZISK před zdaněním	65 636	63 432	76 700
náklady na daň z příjmů	9 980	10 095	12 356
ČISTÝ ZISK	55 656	53 337	64 344

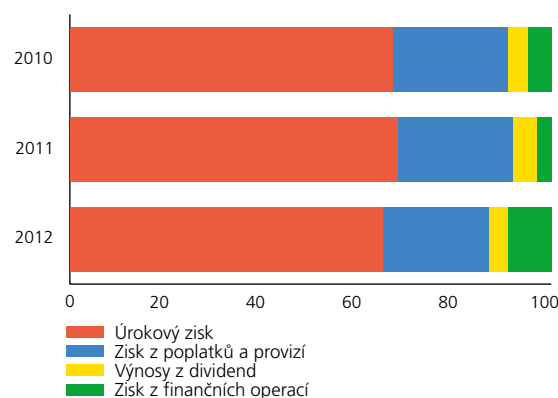
Na tvorbě zisku z finanční činnosti roku 2012 měl rozhodující, téměř 65 % podíl, úrokový zisk, i když se meziročně snížil o 1,8 % (2,0 mld. Kč) na 108,0 mld. Kč. V prostředí historicky nejnižších úrokových sazeb došlo k mírnému poklesu úrokových výnosů a stagnaci úrokových nákladů.

Více než 76 % úrokového zisku je tvořeno úrokovým ziskem z operací s klienty (82,8 mld. Kč). Nízké úrokové sazby v roce 2012 se projeví v bankovním sektoru zvýšením úrokových nákladů pouze o 50 mil. Kč při zvyšování objemu klientských depozit (meziročně 3,8 %). Největší podíl úrokových nákladů zaujímají (více než 47 % celkových úrokových nákladů) úroky vyplácené ostatním klientům (tj. bez úvěrových institucí, centrálních bank a vládních institucí). Na konci roku 2012 bylo v důsledku růstu objemu depozit vyplaceno 29,4 mld. Kč, což bylo o 1,5 mld. Kč (5,3 %) více než ke stejnému datu v roce předcházejícím.

GRAF II.24

Struktura zisku z finanční činnosti podle druhu

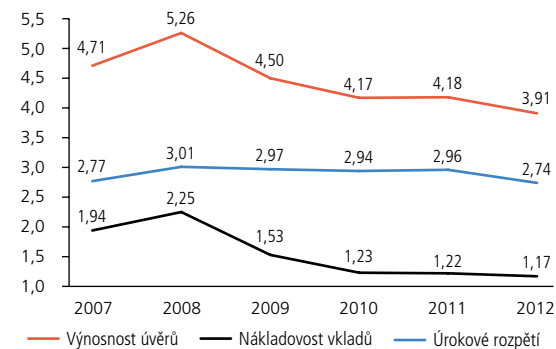
(v %)

GRAF II.25

Úrokové rozpětí

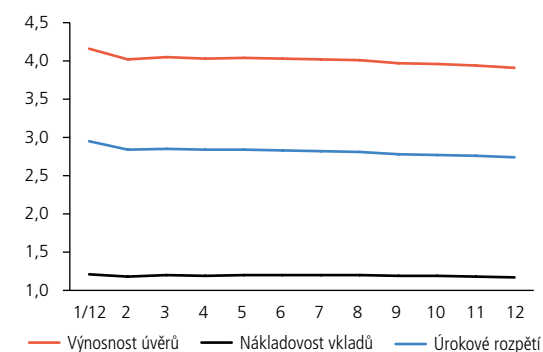
(v p. b.)

GRAF II.26

Úrokové rozpětí v roce 2012

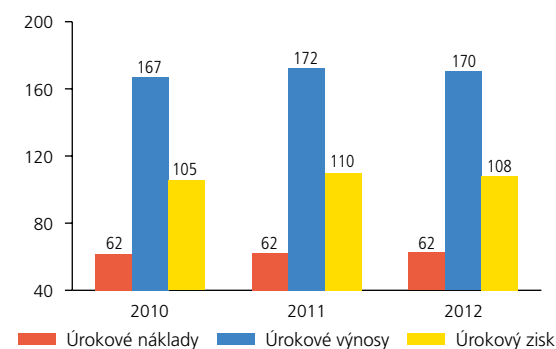
(v p. b.)

GRAF II.27

Úrokové výnosy a náklady

(v mld. Kč)

Hodnoty úrokového rozpětí se v průběhu roku 2012 ustálily. Po mírném zvýšení v první polovině roku se vrátily na stejnou úroveň, na konci roku se zastavily na 2,74 procentního bodu. Čistá úroková marže pokračovala v mírném poklesu až na úroveň 2,44 %.⁶¹

Neúrokový zisk tuzemského bankovního sektoru je z téměř 64 % tvořen ziskem z poplatků a provizí. V roce 2012 se vytvářel tlak na zúžení poplatkové škály a celkové snížení poplatků za bankovní produkty a služby. Banky na něj zareagovaly změnami v obchodních poplatkových politikách. V souhrnu za celý bankovní sektor absolutní hodnota zisku z poplatků a provizí poklesla o 1,7 mld. Kč (pokles o 4,4 %). Téměř 60 % všech výnosů z poplatků a provizí tvořily v roce 2012 poplatky a provize z platebního styku, jejichž hodnota činila celkem 29,2 mld. Kč (pokles v daném období o 1,9 %).

Zisky dosahované z finančních aktiv k obchodování jsou volatilní, do této položky se promítají mj. výsledky obchodů s deriváty. Na konci roku 2012 dosáhly hodnoty 7,7 mld. Kč. Zvýšení v roce 2012 bylo založeno na výrazném zvýšení zisku z měnových nástrojů (včetně měnových derivátů). Tento segment trhu je značně koncentrovaný, na zmíněném růstu se podílely pouze dva subjekty.

Dalším významným zdrojem zisku bank jsou výnosy z dividend. Banky v roce 2012 inkasovaly tyto výnosy v celkové hodnotě 6,6 mld. Kč, což bylo ve srovnání s rokem 2011 téměř o 1 mld. Kč méně (12,8 %). Jednalo se především o dividendy přijaté od dceřiných a přidružených společností v rámci finančních skupin (6,4 mld. Kč). Koncentrace je i v tomto případě vysoká, téměř 99 % všech přijatých dividend bylo získáno ve skupině bank „velké čtyřky“.

2.5.2 Správní náklady a ztráty ze znehodnocení

V průběhu roku 2012 se celkové správní náklady bankovního sektoru meziročně zvýšily o pouhé 1 % na 66,7 mld. Kč. Podíl nákladů na zaměstnance (51,6 %) byl vyšší než podíl ostatních správních nákladů (48,4 %). Náklady na zaměstnance se meziročně zvýšily o 1,9 %, a ještě o něco více vzrostly mzdy a platy (meziročně o 3,4 %), které tvoří více než 72 % celkových nákladů na zaměstnance (24,9 mld. Kč). Ostatní správní náklady, tj. celkové správní náklady po odpočtu nákladů na zaměstnance, se téměř nezměnily. Růst zaznamenaly pouze náklady na informační technologie (11,1 %). Naopak náklady spojené outsourcingem na konci roku 2012 meziročně klesly o 3,2 % proti hodnotám roku 2011.

61 Uvedené ukazatele (úroková marže, úrokové rozpětí) se týkají vykazovaných hodnot za všechny ekonomické sektory pro operace s pohledávkami a závazky.

Ukazatel úrokového rozpětí vyjadřuje rozdíl mezi úrokovou výnosovostí a úrokovou nákladovostí. Nezahrnují se zisky a ztráty ze zajišťovacích úrokových derivátů. Tento ukazatel nezohledňuje případné rozdíly ve struktuře a objemu příslušných aktiv a závazků, za které je propočítáván.

Ukazatel čisté úrokové marže je měřítkem úrokového zisku v relaci k úročeným aktivům. Úrokový zisk odpovídá rozdílu mezi úrokovými výnosy a úrokovými náklady bez zisků a ztrát ze zajišťovacích úrokových derivátů. Úročená aktiva se použijí v účetní hodnotě brutto.

Zatímco správní náklady odrážejí schopnost bank řídit a efektivně realizovat běžné provozní činnosti, ztráty ze znehodnocení aktiv odrážejí zejména kvalitu řízení rizik při alokaci vlastních i cizích zdrojů. Banky vykázaly z tohoto hlediska lepší výsledky než v roce 2011, na konci roku 2012 ztráty ze znehodnocení finančních aktiv⁶² činily 13,7 mld. Kč, což bylo o 11,5 mld. Kč, resp. o 45,6 % méně než na sklonku roku 2011. Přitom ztráty ze znehodnocení úvěrů a jiných pohledávek dosáhly 13,8 mld. Kč (zvýšení do jednoho procenta, resp. přes 81 mil. Kč)⁶³. Naopak ztráty ze znehodnocení nefinančních aktiv bankovního sektoru se v roce 2012 meziročně zvýšily a na konci roku dosáhly 1,7 mld. Kč.

2.5.3 Čistý zisk

Bankovní sektor vykázal za rok 2012 hrubý zisk (zisk před zdaněním) na úrovni 76,7 mld. Kč, což je o 20,9 % více než v roce 2011. Čistý zisk vzrostl ve stejném poměru, tj. o 20,6 %, resp. 11,0 mld. Kč na hodnotu 64,3 mld. Kč k 31. 12. 2012.

Na dani z příjmů právnických osob banky v roce 2012 odvedly 12,4 mld. Kč, což představuje částku o 2,3 mld. Kč (22,4 %) vyšší, než byla ta, kterou banky odvedly na dani z příjmů v předchozím roce.

Na vytvořeném čistém zisku bankovního sektoru měla největší podíl skupina velkých bank, která vyprodukovala čistý zisk ve výši 46,6 mld. Kč, což představovalo 72,5 % hodnoty čistého zisku celého sektoru. Čistý zisk za rok 2012 vykázala většina bank. Celkovou ztrátu vykázalo v uvedeném roce pouze osm subjektů, z toho bylo pět poboček zahraničních bank a tři malé banky. Banky, které se v roce 2012 dostaly do ztráty, tvoří nepodstatnou část bankovního sektoru. Tato skupina osmi bank obhospodařuje bilanční aktiva sektoru ve výši 2 %. Všechny velké banky dosáhly čistý zisk, jeho hodnota na konci roku 2012 byla u všech vyšší než na konci roku 2011.

2.5.4 Rentabilita, efektivnost a produktivita

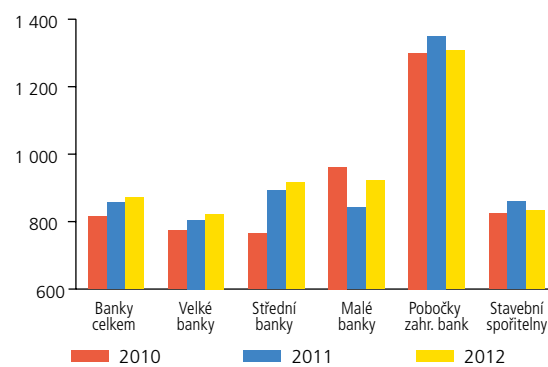
Rentabilita kapitálu Tier 1 (RoE) měřená vyprodukovaným čistým ziskem na jednotku kapitálu dosáhla na konci roku 2012 hodnoty 21,38 %, což je o 2,1 procentního bodu vyšší hodnota než v roce 2011. V mezinárodním srovnání jde o velmi dobrý výsledek. Zvýšení hodnoty RoE ovlivnil zejména vyšší dosažený čistý zisk sektoru při nižším růstu kapitálu. Rentabilita jednotlivých subjektů bankovního sektoru se nevyvíjela stejně. Ukazatel rentability RoE se zvýšil meziročně u 11 bank (pobočky zahraničních bank tento ukazatel nevykazují).

⁶² Jednalo se zejména o znehodnocení českých státních dluhopisů v portfoliích tří bank.
⁶³ Jedná se o tvorbu opravných položek. Jejich výše závisí na vývoji kvality úvěrového portfolia. Pohledávky se selháním jsou spojeny s tvorbou opravných položek (dále viz Kap. 2.3.1 Úvěrové riziko)

GRAF II.28

Personální náklady na jednoho zaměstnance

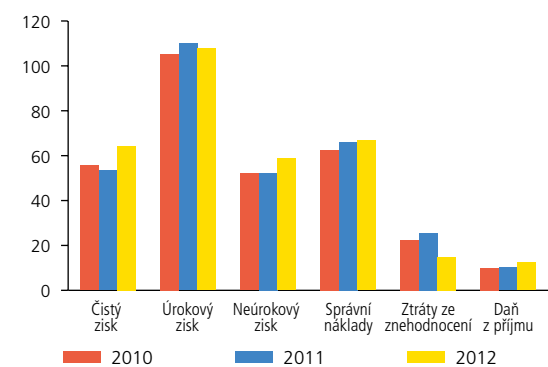
(v tis. Kč, banky s licenci k danému datu)

GRAF II.29

Struktura výnosů a nákladů

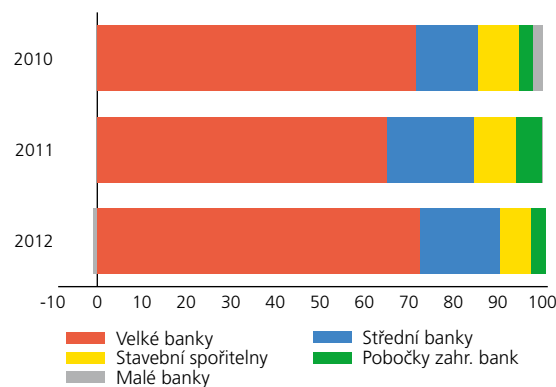
(v mld. Kč)

GRAF II.30

Podíl jednotlivých skupin bank na zisku sektoru

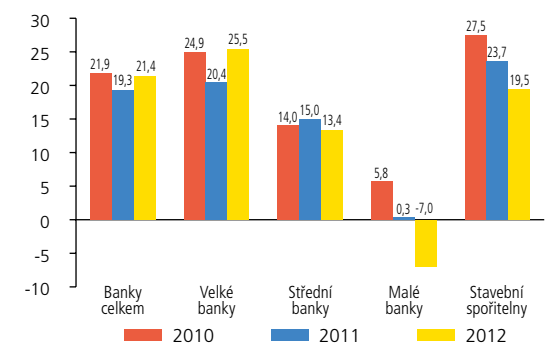
(v %, banky s licenci k danému datu)

GRAF II.31

Ukazatel RoE u jednotlivých skupin bank

(v %)

Čtyři banky vykázaly RoE mezi 20 % až 30 %. Nejčetnější skupinu tvoří 11 bank s ukazatelem RoE mezi 10 % až 20 %. Celkem čtyři banky vykazují kladnou hodnotu RoE pod 10 %. Tři banky dosáhly minusových hodnot. Jedna banka dosáhla úrovně přesahující hodnotu 40 %.

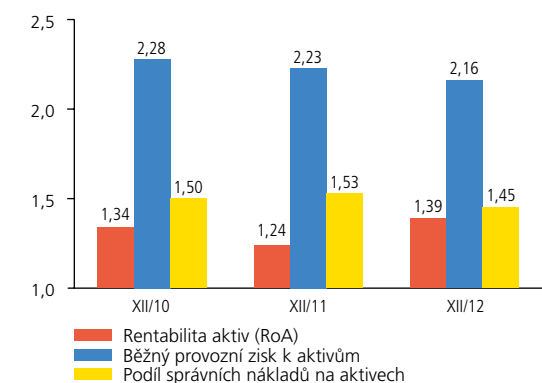
Ukazatel rentability aktiv RoA byl rovněž ovlivněn vysokým dosaženým čistým ziskem sektoru při mírném růstu bilančních aktiv. K 31. 12. 2012 se ukazatel RoA za celý bankovní sektor zvýšil o 0,15 procentního bodu na 1,39 %.

Podíl správních nákladů na aktivech bankovního sektoru mírně klesl. Na konci roku 2012 dosáhl hodnoty 1,45 %. Hodnota vyprodukovaného čistého zisku na zaměstnance, která se zvýšila o 20,4 % na 1 630,2 tis. Kč, byla ovlivněna opět zejména vyšším dosaženým čistým ziskem a minimálními změnami počtu zaměstnanců bankovního sektoru.

GRAF II.32

Ukazatel RoA

(v %)

2.6 VÝVOJ V SEKTORU DRUŽSTEVNÍCH ZÁLOŽEN

V roce 2012 působilo na trhu 13 družstevních záložen, o jednu méně než v předchozím roce. Družstevní záložna Unibon vstoupila 8. března 2012 do likvidace. Snížení počtu družstevních záložen však nezměnilo trend rozšiřování členské základny sektoru. Počet členů družstevních záložen k 31. 12. 2012 meziročně vzrostl o 21,8 % na 54 408 členů. Tento počet byl nejvyšší za posledních pět let.

Růst členské základny byl doprovázen růstem obchodních aktivit družstevních záložen. Bilanční suma sektoru během roku 2012 vzrostla o 38,9 % a dosáhla 39,3 mld. Kč. Největší položku na straně aktiv představovaly pohledávky za klienty, které vzrostly o 8,8 mld. Kč, resp. o 45,8 % na 28,2 mld. Kč a na straně pasiv se zvětšily vklady a jiné závazky vůči klientům rovněž o 8,8 mld. Kč, resp. o 34,9 % na 33,8 mld. Kč. Příliv vkladů byl institucionálně podpořen systémem pojištění vkladů ve stejném rozsahu jako u bank. Pokračující úvěrová expanze záložen nezávisela na zdrojích z mezibankovního trhu. Pohledávky vůči úvěrovým institucím i nadále výrazně převyšovaly závazky vůči těmto institucím, v roce 2012 to bylo v poměru 7,7 mld. Kč k 0,5 mld. Kč. Zatímco finanční investice držené do splatnosti se zvýšily o 15,4 % na 700 mil. Kč, pokladní hotovost a pohledávky za centrálními bankami, i hmotný majetek prakticky stagnovaly na úrovni 1,1 mld. Kč, resp. 846 mil. Kč.

Tab. II.20

Vývoj počtu a členské základny družstevních záložen

	2010	2011	2012	Změna 2012/2011
Počet DZ	14	14	13	92,9
Počet členů DZ	34 003	44 687	54 408	121,8
Počet členství vzniklých od počátku roku	12 968	12 181	16 005	131,4
Počet členství ukončených od počátku roku	1 101	1 497	1 961	131,0

Tab. II.21

Bilance družstevních záložen

(v mil. Kč)

	2010	2011	2012	Změna 2012/2011
AKTIVA CELKEM	19 890	28 275	39 279	138,9
Hotovost a pohl. vůči centrálním bankám	643	1 134	1 121	98,9
Pohledávky vůči úvěr. institucím	5 189	6 014	7 689	127,9
Pohledávky vůči klientům	12 569	19 327	28 178	145,8
Jiné pohledávky	122	124	113	91,7
Fin. investice držené do splatnosti	487	607	701	115,4
Hmotný majetek	810	824	846	102,7
Ostatní aktiva	70	245	630	256,8
PASIVA CELKEM	19 890	28 275	39 279	138,9
Závazky celkem	19 826	28 107	38 717	137,7
Závazky vůči centr. bankám	0	1	5	636,9
Závazky vůči úv. institucím	164	147	527	357,1
Vklady, úvěry a aj. fin.závazky vůči klientům	17 668	25 060	33 816	134,9
Splacený zákl. kapitál DZ splatný na požádání	1 874	2 646	3 815	144,2
Ostatní závazky	120	253	553	218,5
Vlastní kapitál celkem	64	168	562	335,2
Rezervní fondy	80	91	161	176,9
Nerozdělený zisk z předch. období	23	-46	85	x
Zisk (ztráta) za běžné období	-39	123	316	257,8

Tab. II.22

Podrozvaha sektoru družstevních záložen

(mil. Kč)

	2010	2011	2012	Změna 2012/2011
PODROZVAHOVÁ AKTIVA	255	863	2 231	258,4
Poskytnuté přísliby a záruky	255	698	943	135,1
Poskytnuté zástavy	0	0	200	x
Pohledávky ze spotových operací	0	100	411	410,2
Pohledávky z pevných termínových operací	0	65	676	1 042,4
Pohledávky z opcí	0	0	0	0,0
Odepsané pohledávky	0	0	0	0,0
PODROZVAHOVÁ PASIVA	15 191	21 398	27 078	126,5
Přijaté přísliby a záruky	2 466	4 470	2 917	65,3
Přijaté zástavy	12 725	16 757	23 070	137,7
Závazky ze spotových operací	0	100	413	413,2
Závazky z pevných termínových operací	0	71	678	954,6
Závazky z opcí	0	0	0	0,0

Tab. II.23

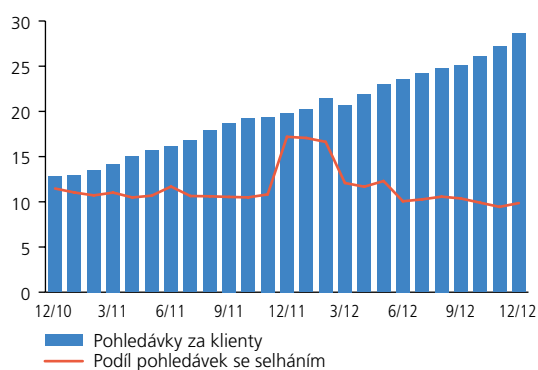
Hospodářské výsledky družstevních záložen

(mil. Kč)

	2010	2011	2012	Změna 2012/2011
Zisk z finanční a provozní činnosti	513	1 026	1 169	113,9
Úrokový zisk	406	934	1 096	117,3
Zisk z poplatků a provizí	55	72	74	102,6
Jiný provozní zisk/ztráta	51	19	-1	x
Správní náklady	393	555	604	108,9
Odpisy	22	36	38	104,5
Tvorba rezerv	1	3	9	306,9
Ztráty ze znehodnocení	125	267	116	43,5
Náklady na daň z příjmů	0	0	0	511,1
ZISK NEBO ZTRÁTA PO ZDANĚNÍ	-39	123	316	257,8

GRAF II.33

Objem úvěrů klientům (v mld. Kč) a podíl úvěrů se selháním v těchto úvěrech (v %)

Ke konci roku 2012 podíl ohrožených úvěrů v úvěrovém portfoliu družstevních záložen meziročně klesl o 7,3 p.b. na 9,9 %. Tento pokles byl ovlivněn ukončením činnosti jedné družstevní záložny a úvěrovou expanzí. Objem úvěrů se selháním zůstal i nadále vysoký a na sklonku roku 2012 převýšil 2,8 mld. Kč. K očekávaným ztrátám z úvěrů klientům vytvořily v roce 2012 družstevní záložny opravné položky v objemu 462,5 mil. Kč, tj. o 1,5 % méně než na konci roku 2011. Téměř všechny opravné položky byly vytvořeny k jednotlivým pohledávkám, opravné položky k portfoliím pohledávek se na celkovém objemu opravných položek podílely pouze 0,15 %.

Stejně jako rozvaha ukazuje i objem a struktura podrozvahových aktiv a pasiv, že se družstevní záložny řídily tradičním obchodním modelem, jenž je založen na poskytování základních úvěrových produktů a služeb. Podrozvahová aktiva i pasiva byla k 31. 12. 2012 výrazně menší než bilanční aktiva, konkrétně činila 2,2 mld. Kč, resp. 27 mld. Kč. A pokud jde o strukturu, zdaleka největší položku celé podrozvahy představovaly přijaté zástavy v objemu 23,0 mld. Kč. Objem termínovaných transakcí zůstal v poměru k bilanční sumě malý, když pohledávky z těchto obchodů dosáhly 676,3 mil. Kč, tj. jen o 0,3 % méně než závazky, které činily 678 mil. Kč. Družstevní záložny se téměř nevěnovaly opčním obchodům ani obchodům s úvěrovými deriváty, swapy úvěrového selhání nebo s jinými složitými deriváty.

Hospodářské výsledky vykázané sektorem družstevních záložen se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zlepšily. Zisk z finanční a provozní činnosti se 31. 12. 2012 meziročně zvýšil o 13,9 % na 1 168 mil. Kč. Přispěl k tomu hlavně růst úrokového zisku o 17,3 % na 1 096 mil. Kč. Zisk z poplatků a provizí vzrostl jen o 2,6 % a dosáhl 74 mil. Kč. Saldo zbývajících položek zisku z provozní a finanční činnosti, které zahrnuje kurzové rozdíly, výsledky obchodování s finančními nástroji, odprodej odepsaných pohledávek a majetku atd., bylo mírně záporné. Jednalo se o necelý 1 mil. Kč. Správní náklady rostly v roce 2012 meziročně o 8,9 %, tj. výrazně pomaleji než zisk z finanční a provozní činnosti

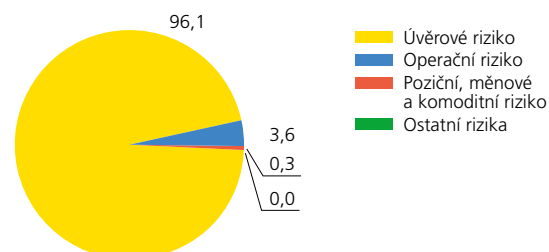
a dosáhly 604 mil. Kč. Tato skutečnost spolu s poklesem ztrát ze znehodnocení na méně než polovinu objemu z roku 2011 přispěla k tomu, že sektor jako celek dosáhl v roce 2012 čistého zisku 316,5 mil. Kč, jenž byl o 157,8 % vyšší než v roce 2011.

Na konci roku 2012 dosáhl objem regulatorního kapitálu sektoru družstevních záložen 4,3 mld. Kč. Celková kapitálová přiměřenost činila 13,3 % a kapitálová přiměřenost kalkulovaná ze složky kapitálu Tier 1 činila 12,3 %. Alokace regulatorního kapitálu k rizikům odrážela shora zmiňovaný tradiční obchodní model aktivit družstevních záložen. Většina kapitálu, celkem 96,1 %, byla alokována k úvěrovému riziku. Kapitálové požadavky k operačnímu riziku se na celkových kapitálových požadavcích podílely 3,6 % a kapitálové požadavky k tržním rizikům spolu s dalšími regulovanými riziky jen 0,3 %.

Všechny družstevní záložny splnily minimální požadavek na kapitálovou přiměřenost ve výši 8 %.

K 31. 12. 2012 objem rychle likvidních aktiv dosáhl 5,6 mld. Kč, tj. 14,3 % z celkového objemu aktiv.

GRAF II.34

Kapitálové požadavky sektoru družstevních záložen
(v %)

3. VÝVOJ NA KAPITÁLOVÉM TRHU

3.1 OBCHODNÍCI S CENNÝMI PAPIŘY

3.1.1 Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry

ČNB evidovala na konci roku 2012 celkem 67 obchodníků s cennými papíry, z toho bylo 12 bank, 23 nebankovních obchodníků s cennými papíry, 13 poboček zahraničních bank a 13 organizačních složek zahraničních obchodníků s cennými papíry. Povolení k činnosti obchodníka s cennými papíry mělo na konci roku 2012 také šest tuzemských investičních společností obhospodařujících majetek zákazníků na základě smlouvy (investiční společnosti poskytující službu asset management, ISAM).

Subjekty s licencí obchodníka s cennými papíry⁶⁴ evidovaly ke konci roku 2012 celkem 875,9 tis. zákazníků. Z tohoto počtu připadalo na domácí nebankovní obchodníky s cennými papíry 161,8 tis. zákazníků, na obchodníky s cennými papíry – banky 688 tis. zákazníků, a na tuzemské investiční společnosti s povolením obhospodařovat majetek zákazníků na základě smlouvy 0,7 tis. zákazníků. Pobočky zahraničních bank ke konci roku 2012 evidovaly 19,8 tis. a organizační složky zahraničních obchodníků s cennými papíry 5,6 tis. zákazníků.

3.1.2 Majetek zákazníků a obhospodařované prostředky

Hodnota majetku zákazníků obchodníků s cennými papíry činila ke konci roku 2012 celkem 3 011,9 mld. Kč, což představuje oproti stejnému období roku 2011 nárůst o 6,4 %. Z toho majetek zákazníků u domácích nebankovních obchodníků dosahoval hodnoty 416,1 mld. Kč (meziroční pokles o 10,9 %), majetek zákazníků u domácích bank 2 002,5 mld. Kč (nárůst o 8,3 %) a majetek zákazníků u investičních společností se správou aktiv 205,9 mld. Kč (meziročně nárůst o 89,9 %). Majetek zákazníků poboček zahraničních bank a organizačních složek zahraničních OCP činil ke konci daného období 387,1 mld. Kč, resp. 0,2 mld. Kč, což v meziročním srovnání představuje pokles o 4,6 %, resp. nárůst 38,2 %.

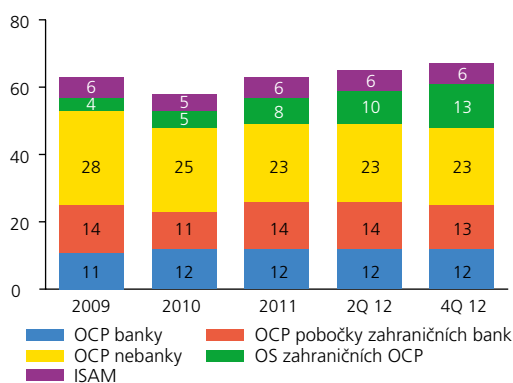
Obchodníci s cennými papíry evidovali k 31. 12. 2012 celkové obhospodařované prostředky ve výši 604,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst ve výši 4,4 %. Z této hodnoty připadalo na domácí nebankovní obchodníky s cennými papíry 336,1 mld. Kč (meziroční pokles 18,7 %), na banky 61,3 mld. Kč (meziroční nárůst 12,2 %) a na investiční společnosti se správou aktiv 207,1 mld. Kč (meziroční zvýšení 87,8 %).

⁶⁴ Subjekty s povolením ČNB a pobočky subjektů se sídlem v jiném členském státě EU, oprávněné poskytovat v ČR investiční služby.

GRAF III.1

Počet obchodníků s cennými papíry celkem

(stav ke konci období)

3.1.3 Objemy obchodování s cennými papíry

V průběhu roku 2012 uskutečnily subjekty s licenci obchodníka s cennými papíry obchody pro zákazníky v celkovém objemu⁶⁵ 9 349,4 mld. Kč. Z tohoto objemu činily obchody uskutečněné v rámci obhospodařovatelského vztahu 681,6 mld. Kč a obchody jiného než obhospodařovatelského vztahu 8 667,8 mld. Kč.

Z celkového objemu obchodů s cennými papíry činila výše objemu obchodů uskutečněných bankovními obchodníky s cennými papíry (včetně poboček) pro zákazníky 7 727,9 mld. Kč. Nebankovní obchodníci s cennými papíry uskutečnili pro své zákazníky obchody v celkovém objemu 1 464,7 mld. Kč a investiční společnosti se správou aktiv 156,8 mld. Kč.

V průběhu roku 2012 uskutečnili obchodníci s cennými papíry na vlastní účet obchody v celkovém objemu 41 013,7 mld. Kč. Největší podíl zaujímaly obchody uskutečněné bankovními obchodníky s cennými papíry (včetně poboček zahraničních bank), které z celkového objemu roku 2012 představovaly hodnotu 40 676,6 mld. Kč. Nebankovní obchodníci s cennými papíry realizovali ve stejném období na vlastní účet obchody v objemu 337,1 mld. Kč.

3.1.4 Hospodářské výsledky a kapitálová vybavenost obchodníků s cennými papíry⁶⁶

Sektor obchodníků s cennými papíry byl v roce 2012 dostatečně kapitálově vybaven. Celková hodnota kapitálu u 23 domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry činila 2,8 mld. Kč (meziroční pokles o 19,4 %). U investičních společností s asset managementem činila hodnota kapitálu 0,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o více než 100 %.

Kapitálové požadavky k jednotlivým typům rizik dosahovaly u domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry výše 0,8 mld. Kč, což představuje hodnotu kapitálové přiměřenosti ve výši 26,8 %. Nejvyšší kapitálové požadavky byly kalkulovány k úvěrovému riziku (45,2 %) a k riziku operačnímu (38,8 %). U investičních společností se správou aktiv dosáhla hodnota kapitálové přiměřenosti 31,7 %, když kapitálové požadavky za tento segment činily 0,1 mld. Kč.

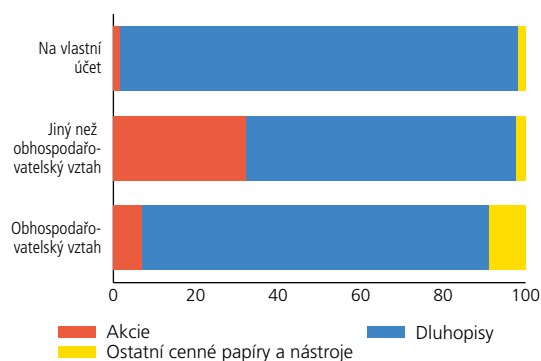
Domácí nebankovní obchodníci s cennými papíry vykázali v roce 2012 kladný hospodářský výsledek. Celkový čistý zisk nebankovních obchodníků meziročně poklesl o 13,2 % na hodnotu 0,6 mld. Kč. Významný podíl na tomto vývoji měl pokles výnosů z poplatků a provizí, který v porovnání s rokem 2011 klesl o 17,2 % na 2,6 mld. Kč.

⁶⁵ Celkový objem obchodů zahrnuje spotové operace, custody převody, repo operace i operace typu buy/sell back a sell/buy back.

⁶⁶ V této kapitole jsou analyzovány primárně ukazatele kapitálové vybavenosti domácích nebankovních obchodníků s cennými papíry (23 subjektů), není-li uvedeno jinak.

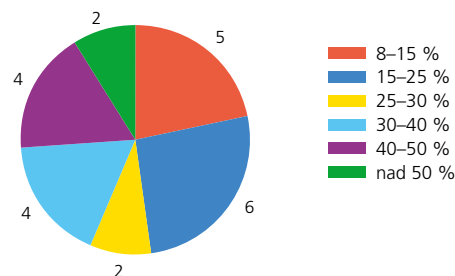
GRAF III.2

Struktura obchodů s CP celkem za rok 2012 (v %)

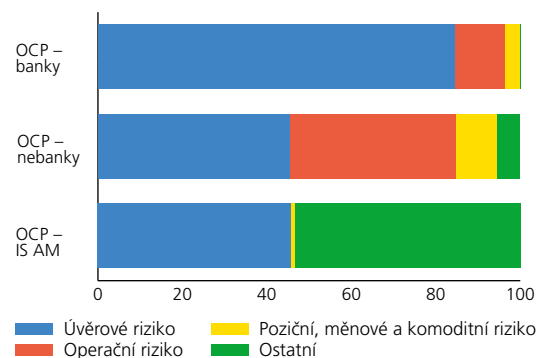
GRAF III.3

Rozdělení 23 nebankovních OCP dle kapitálové přiměřenosti (k 31. 12. 2012)

GRAF III.4

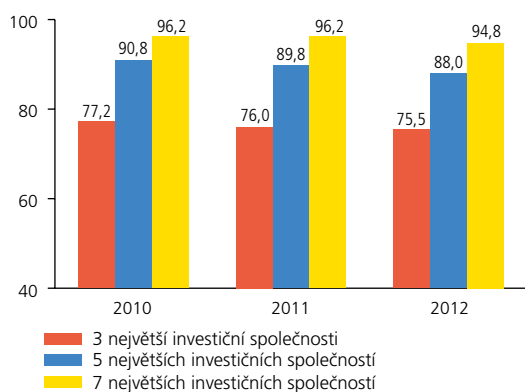
Struktura kapitálových požadavků obchodníků s cennými papíry (k 31. 12. 2012, v %)

GRAF III.5

Podíl investičních společností na trhu podle výše obhospodařovaných aktiv

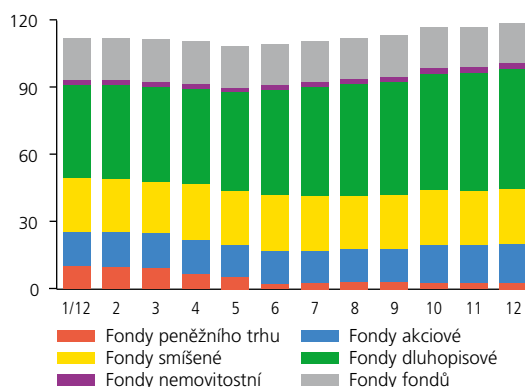
(v %, stav ke konci období)

GRAF III.6

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu

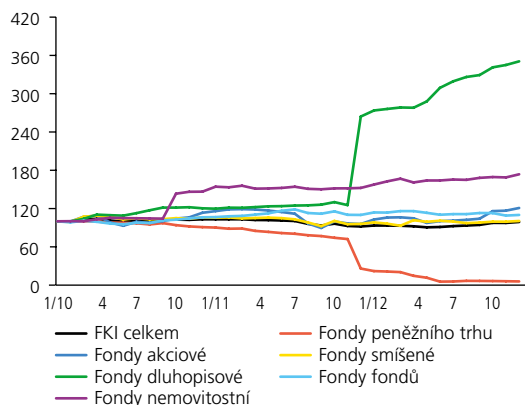
(v mld. Kč, stav ke konci období)

GRAF III.7

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti dle typu fondu

(1/2010 = 100%)

3.2 KOLEKTIVNÍ INVESTOVÁNÍ**3.2.1 Subjekty kolektivního investování**

Na trhu kolektivního investování v České republice ke konci roku 2012 aktivně působilo 21 investičních společností, dále 77 investičních a 41 podílových fondů pro kvalifikované investory, 113 podílových fondů určených veřejnosti (z toho 39 standardních).

Investiční společnosti ke konci roku 2012 obhospodařovaly celkem 118,7 mld. Kč umístěných v aktivech domácích otevřených podílových fondů. Podíly investičních společností na trhu, podle výše aktiv obhospodařovaných jimi spravovanými fondy kolektivního investování určenými veřejnosti, se v roce 2012 udržovaly na obdobné úrovni, jako v předchozím období. Tři společnosti s nejvyšším podílem na trhu spravují zhruba tři čtvrtiny a sedm největších pak necelých 95 % aktiv domácích podílových fondů.

3.2.2 Aktiva podílových fondů určených veřejnosti

Ve fondech kolektivního investování určených veřejnosti byla ke konci roku 2012 držena aktiva v hodnotě 118,7 mld. Kč, o 8,5 mld. Kč více než ke konci roku 2011. Meziročně se zvýšila aktiva domácích podílových fondů určených veřejnosti o 7,8 %. Bilanční suma roku 2012 je ve srovnání s koncem roku 2010 o 4,1 % nižší a o 0,2 % nižší než hodnota konce roku 2009.

Z hlediska typu fondu byl ke konci roku 2012 největší objem majetku spravován dluhopisovými fondy, jejichž podíl na souhrnné sumě aktiv fondů kolektivního investování určených veřejnosti činil 45,2 %, což je o 8,5 procentního bodu více než ve stejném období roku 2011. Ke konci roku 2012 činila hodnota aktiv těchto fondů 53,6 mld. Kč, což v meziročním srovnání představuje nárůst o 32,7 %. Aktiva spravovaná smíšenými fondy se meziročně zvýšila o 4,8 % na 24,6 mld. Kč, jejich podíl na aktivech všech domácích podílových fondů určených veřejnosti nicméně meziročně mírně poklesl o 0,6 procentního bodu na 20,7 %. Objem aktiv spravovaných fondy peněžního trhu se meziročně snížil o 77,7 % na 2,8 mld. Kč. Po propadu z roku 2011 souvisejícím s transformací některých fondů peněžního trhu na fondy dluhopisové tak nadále klesá význam těchto fondů, jejichž podíl na souhrnné bilanční sumě domácích podílových fondů určených veřejnosti klesl meziročně o devět procentních bodů na 2,4 %.

Vývoj v ostatních typech fondů byl relativně stabilní, bilanční suma aktiv u fondů akciových ke konci roku 2012 činila 17,5 mld. Kč a představovala 14,7 % aktiv sektoru (meziroční nárůst podílu na aktivech o 2,1 procentního bodu). Ve fondech fondů byl ke konci roku 2012 spravován stejný objem prostředků jako v roce 2011 (17,8 mld. Kč), což představuje 15,0 % celkové hodnoty aktiv domácích podílových

fondů určených veřejnosti a meziroční pokles podílu těchto fondů na celkových aktivech sektoru o 1,2 %. Pouze minimální podíl na bilanční sumě sektoru (2,0 %) připadá na fondy nemovitostní.

Z hlediska struktury investičních instrumentů je vývoj aktiv podílových fondů určených veřejnosti v čase poměrně stabilní. Největší část aktiv domácích podílových fondů určených veřejnosti (téměř polovina) byla na konci roku 2012 umístěna v dluhových cenných papírech. Do akcií a obdobných investičních cenných papírů bylo ke konci roku 2012 investováno 19,0 % aktiv, tj. o 0,6 procentního bodu více než ke konci roku 2011. Ve vkladech a jiných pohledávkách bylo uloženo 15,1 % aktiv a do cenných papírů kolektivního investování umístily domácí podílové fondy určené veřejnosti 15,0 % svých aktiv. Zbývající část bilanční sumy (necelá dvě procenta) představovaly ostatní investice, např. nemovitosti či účasti na jiných společnostech.

3.2.3 Vývoj aktiv podílových fondů určených veřejnosti

Celková aktiva fondů kolektivního investování určených veřejnosti jsou významně ovlivňována výsledným saldem z nakoupených a prodaných podílových listů. Rok 2012 byl zejména u dluhopisových fondů spojen s kladnými čistými prodeji podílových listů. Celkový objem prostředků vyplacených z majetku fondů kolektivního investování určených veřejnosti za odkoupené podílové listy (32,7 mld. Kč) byl nižší než suma inkasovaná do majetku fondů za vydané podílové listy (36,4 mld. Kč). Výsledné saldo mezi hodnotou vydaných a odkoupených podílových listů dosáhlo kladné hodnoty 3,7 mld. Kč.

Fondy kolektivního investování určené veřejnosti generovaly v roce 2012, na rozdíl od předchozího roku, čistý zisk ve výši 6,7 mld. Kč. V meziročním srovnání jde o nárůst o 12,7 mld. Kč.

Porovnání vývoje objemu aktiv v domácích podílových fondech určených veřejnosti s vybranými akciovými indexy ukazuje, že vývoj majetku v těchto fondech je provázán s vývojem na světových finančních trzích.

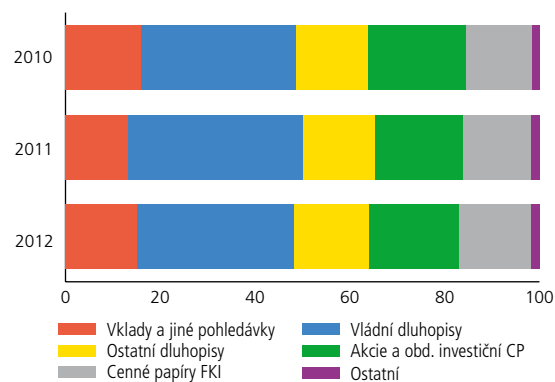
3.2.4 Fondy kvalifikovaných investorů

Hodnota aktiv obhospodařovaných fondy kvalifikovaných investorů ke konci roku 2012 meziročně poklesla o 18,2 % na 47,3 mld. Kč. Z hlediska struktury portfolia měly tyto fondy na konci roku 2012 největší podíl aktiv investován do dluhových cenných papírů (34,3 % aktiv), významnou část aktiv (25,6 %) měly uloženou rovněž ve formě pohledávek za bankami. Naopak v akciích a podílových listech měly tyto fondy investováno pouze 1,1 % aktiv.

GRAF III.8

Struktura aktiv FKI určených veřejnosti

(v %, stav ke konci období)

TAB. III.1

Prodeje a odkupy podílových listů v roce 2012

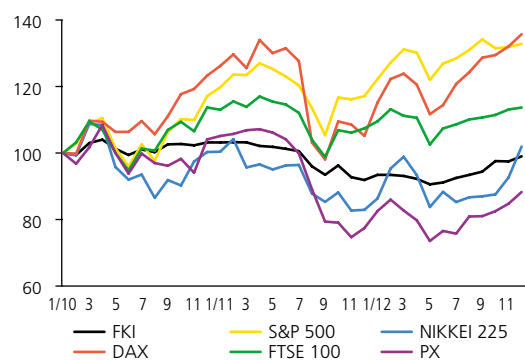
(v mil. Kč)

	Vydané PL	Odkoupené PL	Saldo
Peněžního trhu	2 769,3	3 912,3	-1 143,0
Akciové	4 183,1	3 575,7	607,4
Směšené	3 928,3	4 783,7	-855,4
Dluhopisové	19 573,8	14 986,3	4 587,5
Fondy fondů	5 145,8	4 879,0	266,8
Nemovitostní	788,3	557,4	230,9
Celkem OPF	36 388,5	32 694,4	3 694,1

GRAF III.9

Vývoj aktiv FKI určených veřejnosti a vybraných akciových indexů

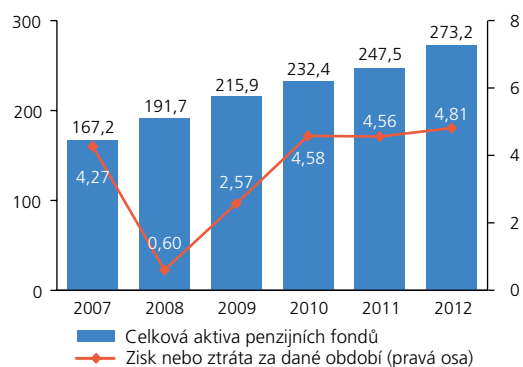
(1/2010 = 100%)

GRAF III.10

Celková aktiva a hospodářský výsledek penzijních fondů

(stav ke konci období, v mld. Kč)

3.3 PENZIJNÍ FONDY

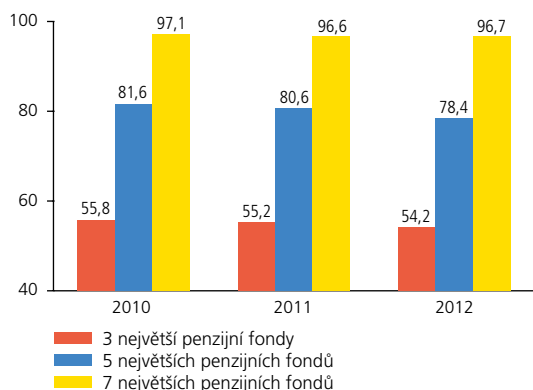
Vývoj v sektoru penzijních fondů byl v průběhu roku 2012 ovlivněn probíhající penzijní reformou. Kromě průběžného systému (tzv. prvního pilíře) a dobrovolného penzijního připojištění, resp. doplňkového penzijního spoření (tzv. třetího pilíře) je od 1. ledna 2013 zaveden také tzv. druhý pilíř umožňující fondové důchodové spoření.

Na trhu penzijního připojištění v ČR, k 31. prosinci 2012, aktivně působilo celkem devět penzijních fondů, tedy stejný počet jako v předchozích letech. Všechny stávající penzijní fondy obdržely v průběhu roku 2012 povolení k činnosti penzijní společnosti a povolení k provozování penzijního připojištění prostřednictvím transformovaného fondu⁶⁷. Na rozdíl od stavu roku 2012 je od 1. 1. 2013 majetek účastníků penzijního připojištění účetně oddělen od majetku akcionářů penzijního fondu.

GRAF III.11

Podíl na trhu v sektoru penzijních fondů podle výše prostředků účastníků PF evidovaných v pasivech

(stav ke konci období, v %)

3.3.1 Aktiva penzijních fondů

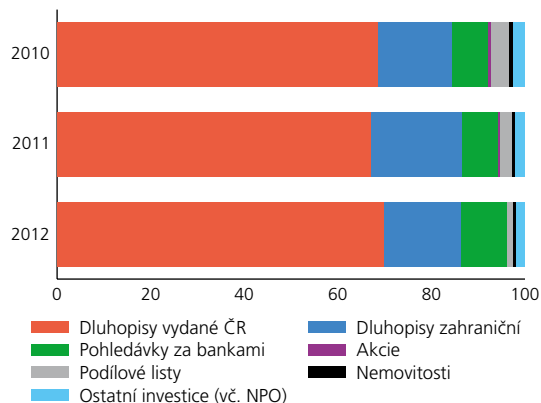
Celková aktiva spravovaná penzijními fondy vzrostla v roce 2012 o 25,7 mld. Kč na hodnotu 273,2 mld. Kč, což představuje v meziročním srovnání nárůst o 10,4 % a pokračování v růstovém trendu. Trh penzijního připojištění byl i v roce 2012 značně koncentrovaný. Tři největší fondy z hlediska objemu prostředků účastníků penzijního připojištění spravují 54,2 % celkové hodnoty sektoru, pět největších pak 78,4 % hodnoty prostředků evidovaných ve prospěch účastníků penzijního připojištění. Obdobná je situace i z pohledu výše aktiv, kde tři největší penzijní fondy spravují více než polovinu a pět největších fondů 78,6 % bilančních aktiv.

Největší část aktiv penzijních fondů byla umístěna v dluhopisech a pokladničních poukázkách (86,3 % celkové bilanční sumy), v akciích a podílových listech bylo investováno pouze 1,4 % aktiv a na termínovaných vkladech a účtech bylo uloženo 9,8 % hodnoty investičních prostředků penzijních fondů. Do nemovitostí investovaly penzijní fondy 0,7 % hodnoty jimi spravovaných aktiv, zbylá 1,8 % tvořily ostatní položky aktiv. I v roce 2012 tak penzijní fondy pokračovaly v konzervativní investiční strategii, která je navíc umocněna garancí nezáporného zhodnocení prostředků účastníků.

GRAF III.12

Struktura aktiv penzijních fondů

(stav ke konci období, v %)

67 V průběhu roku 2012 ČNB udělila rovněž povolení k činnosti dvěma nově založeným penzijním společnostem Conseq penzijní společnost, a. s., a Raiffeisen penzijní společnost, a. s. Od 1. 1. 2013 tak bude na českém trhu působit 11 penzijních společností, přičemž důchodové spoření v rámci II. pilíře bude provozovat šest penzijních společností a doplňkové penzijní spoření v rámci III. pilíře celkem devět penzijních společností.

3.3.2 Vlastní kapitál a hospodářské výsledky penzijních fondů

Hodnota vlastního kapitálu jakožto významného ukazatele finanční stability penzijních fondů dosahovala ke konci roku 2012 za celý sektor penzijních fondů 22,9 mld. Kč, což představuje meziroční navýšení o 83,3 %. Vlastní kapitál tak překročil hranici osmi procent celkové bilanční sumy sektoru (8,4 %), což oproti stejnému období roku 2011 znamená nárůst o více než tři procentní body. V průběhu roku 2012 byl vlastní kapitál navyšován mimo jiné i zvyšováním základního kapitálu a rezervních fondů a ostatních fondů ze zisku.

Nejvýraznější pozitivní vliv na celkovou výši vlastního kapitálu měla vykázaná hodnota oceňovacích rozdílů, která na konci roku 2012 dosáhla kladné výše 9,1 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 9,8 mld. Kč z mírně záporné hodnoty předchozího roku.

Hospodářské výsledky penzijních fondů odpovídají vývoji objemu aktiv v prostředí nízkých úrokových sazeb a konzervativní investiční strategii. Sektor penzijního připojištění vykázal k 31. prosinci 2012 souhrnný účetní zisk ve výši 4,8 mld. Kč, tedy o 5,7 % (0,3 mld. Kč) více než za rok 2011.

Na výši hospodářského výsledku se pozitivně projevil zejména nárůst zisku z finančních operací, který meziročně vzrostl více než pětinašobně na hodnotu 2,9 mld. Kč. Úrokové a obdobné výnosy, které představují nominálně největší položku výnosů, ke konci roku 2012 meziročně mírně poklesly o 2,6 % na 7,3 mld. Kč.

Nominálně největší položky výdajů penzijních fondů tvoří náklady na jimi nakupované služby, tj. náklady na poplatky a provize a správní náklady bez nákladů na zaměstnance, které v roce 2012 dosáhly souhrnné hodnoty 5,1 mld. Kč, tedy o 56,4 % více než v roce 2011. Vliv na tento vývoj měl meziroční nárůst ostatních správních nákladů (27,4 %), zejména však zvýšení nákladů na poplatky a provize, které v roce 2012 v meziročním srovnání vzrostly o 66,6 % na 4,1 mld. Kč. Největší podíl nákladů na poplatky a provize (86,2 %) představují náklady na distribuci produktů penzijního fondu⁶⁸, které v roce 2012 meziročně vzrostly o 80,3 % na 3,5 mld. Kč.

3.3.3 Prostředky účastníků penzijního připojištění

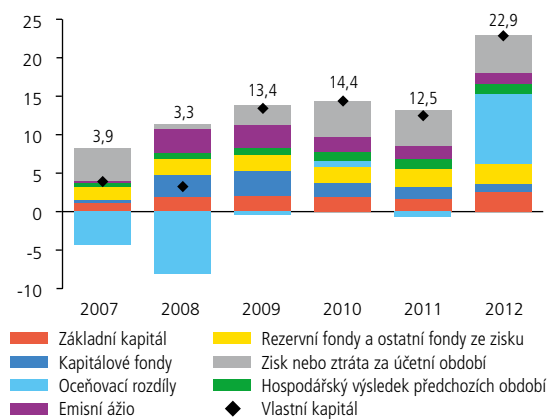
Prostředky účastníků penzijního připojištění, tj. příspěvky účastníků, včetně státních příspěvků, příspěvků placených zaměstnavateli a připsaných výnosů, dosáhly ke konci roku 2012 hodnoty 246,6 mld. Kč. V porovnání se stejným obdobím předchozího roku tyto prostředky vzrostly o 6,3 % (tj. o 14,5 mld. Kč). Struktura prostředků účastníků

⁶⁸ Odměny za zprostředkování smluv penzijního připojištění představují objem nákladů na odměny a provize vyplacené zprostředkovatelům za zprostředkování smluv o penzijním připojištění.

GRAF III.13

Struktura vlastního kapitálu penzijních fondů

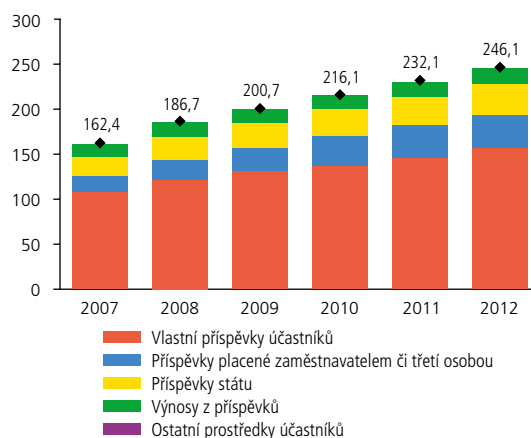
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.14

Prostředky účastníků penzijního připojištění

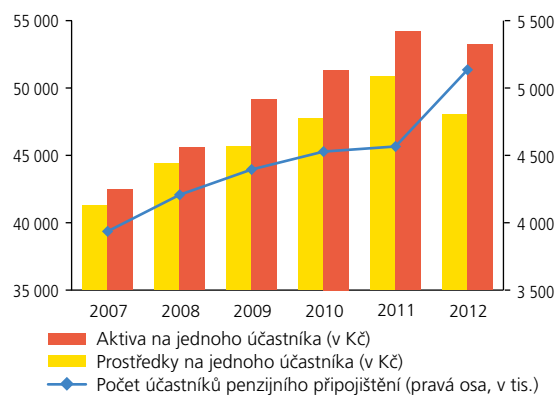
(stav ke konci období, v mld. Kč)

GRAF III.15

Počet účastníků, prostředky a aktiva na účastníka PP

(stav ke konci období)

Pramen: MF ČR, ČNB.

penzijního připojištění je poměrně stabilní – vlastní příspěvky účastníků představují cca 63 % celkového objemu, přibližně 15 % tvoří příspěvky placené zaměstnavatelem či třetí osobou a necelých 14 % představují příspěvky placené státem. Zbývajících přibližně 8 % připadá na výnosy z příspěvků, prostředky pro výplatu penzí a ostatní prostředky účastníků.

V průběhu roku 2012 pokračoval trend růstu počtu účastníků penzijního připojištění. K 31. 12. 2012 evidovaly dle údajů ČNB penzijní fondy celkem 5,1 mil. účastníků, což v meziročním srovnání představuje nárůst o více než 560 tis. osob (12,2 %). Největší nárůst počtu účastníků (471 tis.) byl zaznamenán ve čtvrtém čtvrtletí roku 2012 v souvislosti s ukončením prodeje smluv o penzijním připojištění dle platných podmínek ke konci listopadu 2012.

Penzijní fondy v roce 2012 svým klientům vyplatily či převedly do jiných penzijních fondů naspořené prostředky v hodnotě 42,3 mld. Kč (tj. o 47,5 % více než v roce 2011). Největší podíl (55,8 %) představovala jednorázová vyrovnání. Významnou část vyplacených prostředků představovaly převody prostředků mezi fondy (téměř 10 mld. Kč) a vyplacené odbytné (4,9 mld. Kč). Ve stejném období penzijní fondy přijaly prostředky ve výši 54,9 mld. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 21,6 %. Z této sumy představovaly vlastní příspěvky účastníků 27,8 mld. Kč, tj. 50,7 %. Celkové přijaté příspěvky, včetně příspěvků placených zaměstnavatelem a státních příspěvků, dosahovaly 40,5 mld. Kč. V roce 2012 byly účastníkům připsány výnosy za rok 2011 v hodnotě 4,2 mld. Kč, což představuje přibližně stejnou částku jako v předchozím období. Výsledné saldo mezi přijatými a vyplacenými prostředky za rok 2012 činilo 12,6 mld. Kč, když meziročně došlo ke snížení kladného salda o 23,6 %.

3.4 REGULOVANÉ TRHY

3.4.1 Obchodování na Burze cenných papírů Praha⁶⁹

Na konci roku 2012 se na trhu akcií a podílových listů BCPP obchodovalo s akciemi 28 jednotlivých emisí, tj. o dvě emise více než na konci roku 2011, z toho 17 emisí bylo domácích. Na trhu dluhopisů bylo obchodováno s dluhopisy 98 jednotlivých emisí, což bylo o tři emise více než ke stejnému období předchozího roku. K určitému utlumení aktivity došlo na derivátovém trhu, kde k 31. 12. 2012 bylo k obchodování přijato 14 emisí nepákových a 16 emisí pákových investičních certifikátů a 24 emisí odtržených kupónů. Ke konci roku 2012 nebyly na derivátovém trhu BCPP obchodovány žádné warranty. V září 2012 bylo ukončeno obchodování s futures kontrakty.

Celkový objem obchodů na trhu s akciemi a podílovými listy na BCPP pokračoval ve výrazně sestupném trendu, když meziročně poklesl o 32,5 % na hodnotu 250,6 mld. Kč. Nejvíce obchodovaným akciovým titulem na BCPP byla emise ČEZ, jež se na celkovém objemu obchodování s akciemi v roce 2012 podílela 37,5 %. Tři nejvíce obchodované akciové tituly představovaly 77,1% podíl, pět nejvíce obchodovaných titulů se podílelo 88,2 % a deset nejvíce obchodovaných titulů představovalo 96,2 % celkového objemu obchodování s akciemi.

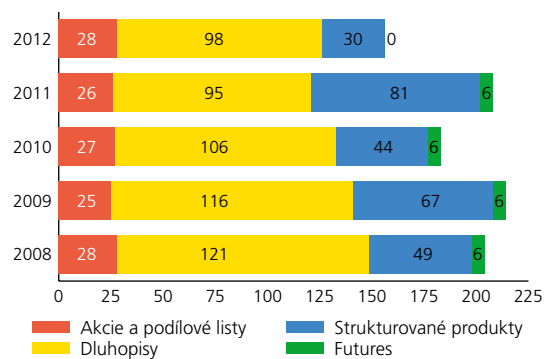
Tržní kapitalizace akcií obchodovaných na BCPP ke konci roku 2012 meziročně vzrostla o 7,9 % na hodnotu 1 143,0 mld. Kč, což po propadu z roku 2011 (pokles o 23,6 %) představuje návrat na mírně růstový trend z předešlých dvou let. Z celkové hodnoty tržní kapitalizace zaujímaly zahraniční tituly podíl 37,9 %. Rovněž z hlediska tržní kapitalizace je nejvýznamnější emise ČEZ s podílem 32,0 % na celkové tržní kapitalizaci. Tři nejvýznamnější akciové emise tvoří 66,4 % celkové tržní kapitalizace.

Cenový index PX pražské burzy cenných papírů vzrostl meziročně ke konci roku 2012 o 127,6 bodu (14,0 %) z hodnoty 911,1 bodu na hodnotu 1 038,7 bodu. Ročního maxima 1 041,3 bodu dosáhl index PX dne 19. prosince 2012, roční minimum bylo zaznamenáno 1. června 2012 na hodnotě 859,2 bodu.

Trh s dluhopisy na BCPP se v roce 2012 meziročně propadl, když celkový objem obchodování poklesl o 5,4 % na 594,2 mld. Kč. Z hlediska rozdělení obchodů dle jednotlivých trhů představovalo převážnou část (95,3 %) celkového objemu obchodů s dluhopisy obchodování se státními dluhopisy. Obchodování s korporátními dluhopisy představovalo 1,6 % a obchodování s finančními dluhopisy 3,2 % celkového objemu obchodů.

GRAF III.16

Počty emisí (sérií) na BCPP ke konci období

GRAF III.17

Vývoj indexu PX a jeho volatility v letech 2010–2012

69 Burza cenných papírů Praha, a.s. (BCPP); člen CEE Stock Exchange Group spolu s burzami v Budapešti, Lublani a Vídni.

Obchodování s deriváty na BCPP probíhalo v roce 2012 ve velmi malých objemech. V relativně nejvyšším objemu byly obchodovány odtržené kupony (89,0 mil. Kč) a před ukončením obchodování rovněž kontrakty typu futures (52,3 mil. Kč). Strukturované produkty (warranty a investiční certifikáty) byly obchodovány v celkovém objemu 50,7 mil. Kč.

3.4.2 Obchodování na burze RM-SYSTÉM⁷⁰

Na druhém tuzemském regulovaném trhu RM-S byl v roce 2012 uskutečněn celkový objem obchodů v hodnotě 6,1 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 24,9 %. Z této hodnoty představovaly obchody s akciemi 99,7 %. Cenový index RM ke konci roku 2012 vzrostl ve srovnání s koncem roku 2011 o 220,5 bodu (12,4 %) na hodnotu 1 991,9 bodů.

⁷⁰ RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s.

4. VÝVOJ NA POJISTNÉM TRHU

4.1 SUBJEKTY POJISTNÉHO TRHU A JEJICH VLASTNICKÁ STRUKTURA

Na českém pojistném trhu působilo ke konci roku 2012 celkem 34 tuzemských pojišťoven, jedna zajišťovna a 18 poboček zahraničních pojišťoven, z nichž všechny jsou pobočkami pojišťoven ze zemí Evropské unie. Do výše uvedeného počtu tuzemských pojišťoven není zahrnuta Česká kancelář pojistitelů (ČKP)⁷¹.

Oproti roku 2011 se počet poboček zahraničních pojišťoven působících na českém pojistném trhu nezměnil, zatímco počet tuzemských pojišťoven se snížil o jeden subjekt. Nejvíce jsou na českém trhu zastoupeny pobočky pojišťoven z Velké Británie, které zde působí prostřednictvím čtyř subjektů, následované pobočkami pojišťoven z Německa a Rakouska, které mají shodně po třech subjektech. V členění podle zaměření pojišťovací činnosti dominují pobočky zaměřené na oblast neživotního pojištění v počtu 15, zatímco tři pobočky se specializují na oblast životního pojištění. Mezi tuzemskými pojišťovnami převládají též pojišťovny zaměřené na neživotní pojištění, kterých je 16, následovány 15 pojišťovnami se smíšenou činností.

V roce 2012 pokračoval trend nárůstu počtu pojišťoven a poboček pojišťoven z jiných členských států EU a EHP, které mohou nabízet pojištění na území České republiky na základě svobody dočasně poskytovat služby. Ke konci roku 2012 se jednalo o 730 pojišťoven a poboček. Většina těchto pojišťoven se pohybuje na trhu neživotního pojištění.

Na českém pojistném trhu nadále působí jediná zajišťovna, jíž je VIG RE zajišťovna, a.s., která zahájila svou činnost v roce 2008. VIG RE zajišťovna, a.s. je oprávněna přebírat zajistná rizika ve všech odvětvích životního i neživotního pojištění, jakož i provozovat související činnosti (poradenství, zprostředkovatelství, vzdělávání nebo šetření zajistných událostí).

⁷¹ ČKP je profesní organizací pojistitelů, kterým bylo uděleno povolení k provozování pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Mezi hlavní úkoly ČKP patří např. provozování hraničního pojištění nebo garantování a poskytování plnění za škodu na zdraví nebo usmrcením způsobenou provozem nezjištěného vozidla, za kterou odpovídá nezjištěná osoba, plnění za škodu způsobenou provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti a další typy plnění. Podrobnější informace o činnosti a hospodaření ČKP jsou k dispozici na webové stránce www.ckp.cz.

TAB. IV.1

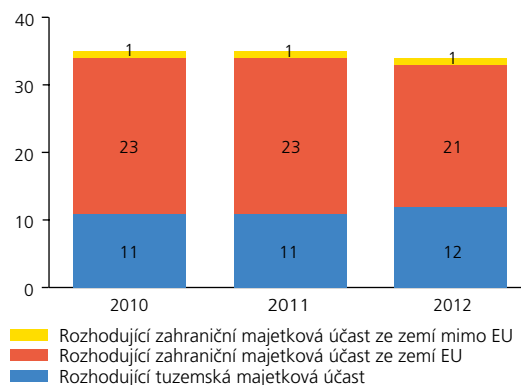
Struktura trhu podle zaměření pojišťoven

	2010	2011	2012
POČET TUZEMSKÝCH POJIŠŤOVEN	35	35	34
z toho:			
neživotní	17	17	16
životní	3	3	3
se smíšenou činností	15	15	15
POČET POBOČEK POJIŠŤOVEN Z EU A TŘETÍCH STÁTŮ	17	18	18
z toho:			
neživotní	13	14	15
životní	4	4	3
se smíšenou činností	0	0	0
POČET POJIŠŤOVEN CELKEM ^{a)}	52	53	52
z toho:			
neživotní	30	31	31
životní	7	7	6
se smíšenou činností	15	15	15

a) Uvedeno bez pojišťoven z členských států působících v ČR na základě svobody dočasně poskytovat služby.

GRAF IV.1

Počet tuzemských pojišťoven dle vlastnické struktury

TAB. IV.2

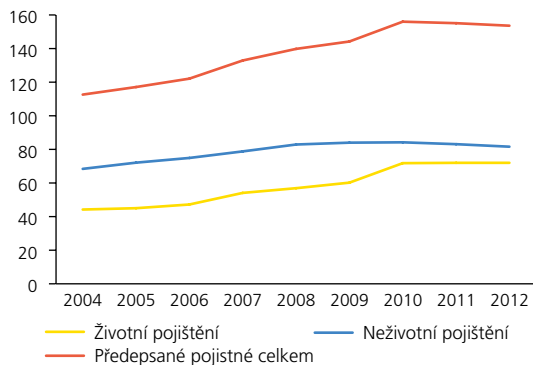
Vlastnická struktura tuzemských pojišťoven dle podílu na základním kapitálu k 31. 12. 2012

Stát	Výše účasti (v tis. Kč)	Podíl na celkovém ZK (v %)
Nizozemí	6 333 000	26,2
Rakousko	5 832 554	24,1
ČR	5 256 069	21,7
Belgie	2 921 401	12,1
Francie	2 313 642	9,6
SRN	946 000	3,9
Slovensko	360 000	1,5
Dánsko	120 000	0,5
USA	106 000	0,4
KAPITÁL CELKEM	24 188 666	100,0

GRAF IV.2

Hrubé předepsané pojistné

(v mld. Kč)

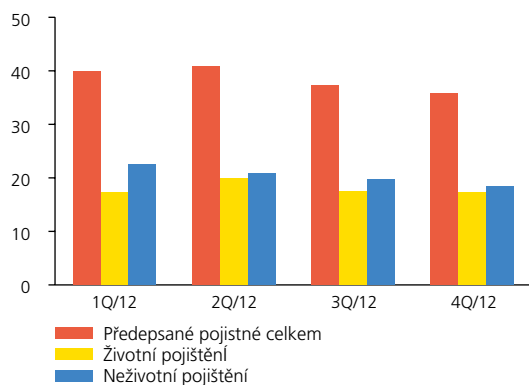

Celkový objem základního kapitálu tuzemských pojišťoven nadále mírně roste, k 31. 12. 2012 se meziročně zvýšil o 1,9 %. V roce 2011 činil tento nárůst 5,0 %. Z pohledu vlastnictví se jedná ze 78,3 % o kapitál zahraniční. K 31. 12. 2012 bylo z celkového počtu 34 tuzemských pojišťoven zahraničními vlastníky ovládáno 22 subjektů (17 subjektů plně vlastněno zahraničním kapitálem). Čeští akcionáři drželi 100% podíl na základním kapitálu 12 pojišťoven.

GRAF IV.3

Hrubé předepsané pojistné

(v mld. Kč)

4.2 VÝVOJ PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO

Hrubé předepsané pojistné je jedním ze základních ukazatelů popisujících vývoj pojistného trhu. V roce 2012 došlo ke snížení hrubého předepsaného pojistného o 1,0 %, přičemž v předešlém roce činil pokles 0,6 %. Snížení celkového hrubého předepsaného pojistného bylo výsledkem poklesu v oblasti neživotního pojištění o 1,8 %, zatímco segment životního pojištění dosáhl pouze 0,1% nárůstu. Celkové hrubé předepsané pojistné za rok 2012 dosáhlo 153,6 mld. Kč.

Hodnota předepsaného pojistného v oblasti životního pojištění vzrostla meziročně jen o 40 mil. Kč a ke konci roku 2012 dosáhla úrovně 72,0 mld. Kč. Výše předepsaného pojistného v životním pojištění byla v průběhu roku 2012 ovlivněna poklesem jednorázově placeného pojistného.

V neživotním pojištění se ve srovnání s rokem 2011 pokles ještě mírně prohloubil o 0,4 procentního bodu. Pokračování poklesu je zapříčiněno dalším snížením předpisu v oblasti pojištění odpovědnosti z provozu vozidla a havarijního pojištění. Celkové hrubé předepsané pojistné dosáhlo v segmentu neživotního pojištění hodnoty 81,6 mld. Kč.

Na celkovém předepsaném pojistném se životní pojištění podílí 46,9 %, což představuje meziroční nárůst o 0,5 procentního bodu a zároveň se jedná o historicky nejvyšší úroveň tohoto podílu na pojistném trhu v ČR. Podíl životního pojištění je však nadále pod úrovní obvyklou na vyspělých pojistných trzích zemí EU.

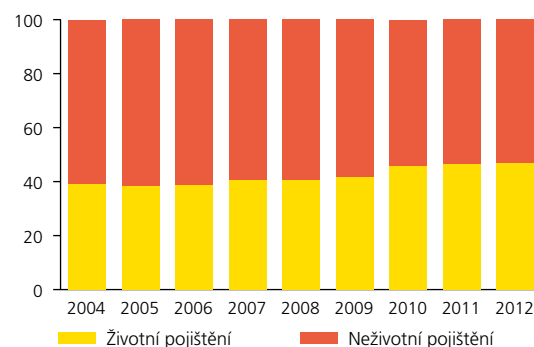
Část předepsaného pojistného je dále postupována zajišťitelům. Výše pojistného postoupeného zajišťitelům v neživotním pojištění v roce 2012 meziročně poklesla o 3,1 % na 25,1 mld. Kč a představuje 30,8% podíl na celkovém předepsaném pojistném v neživotním pojištění. V životním pojištění je podíl pojistného postoupeného zajišťitelům na předepsaném hrubém pojistném podstatně nižší a ke konci roku 2012 tento poměr činil 5,0 %. V absolutní výši se jedná o částku 3,6 mld. Kč.

Koncentrace pojistného trhu ČR, měřená předepsaným pojistným, je historicky poměrně vysoká. Ve srovnání s rokem 2011 se koncentrace ve sledovaných segmentech pojistného trhu prakticky nezměnila.

Nejvýznamnějším odvětvím na trhu neživotního pojištění je pojištění škod na majetku, jehož podíl na předepsaném pojistném dlouhodobě mírně roste a v roce 2012 představoval 25,5 %. Předepsané pojistné v uvedeném odvětví činilo 20,8 mld. Kč. Dalšími významnými odvětvími neživotního pojištění jsou pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla (POPV), které se na celkovém pojistném v neživotním pojištění podílelo 24,3 % a pojištění škod na pozemních vozidlech (havarijní pojištění) s 17,8 %. V absolutním vyjádření došlo meziročně k poklesu předepsaného pojistného u POPV o 1,1 mld. Kč (-5,3 %) a v havarijním pojištění o 0,4 mld. Kč (-2,4 %).

GRAF IV.4

Podíl životního a neživotního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (v %)

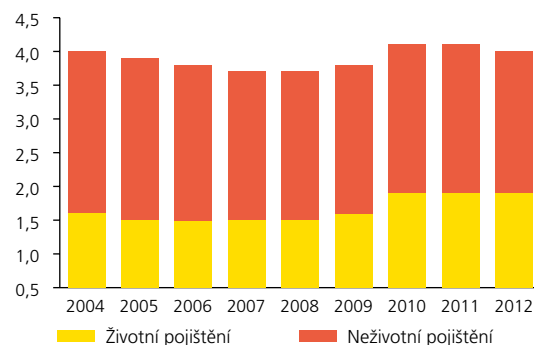
TAB. IV.3

Celková propojištěnost v České republice

	Výše v mld. Kč			Změna v % 2012/2011
	2010	2011	2012	
Předepsané pojistné	156,0	155,1	153,6	-1,0
HDP (v běžných cenách)	3 800	3 841	3 843	0,1
	v %			
Předepsané pojistné / HDP	4,1	4,0	4,0	x

GRAF IV.5

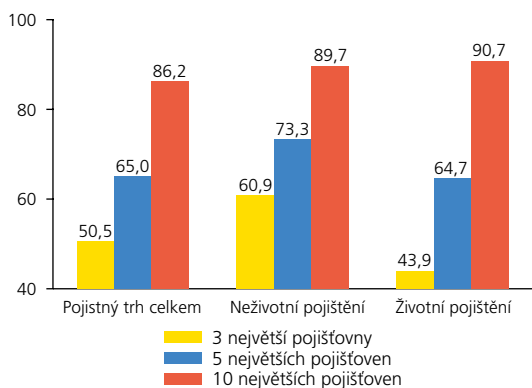
Podíl předepsaného pojistného na hrubém domácím produktu (v %)

GRAF IV.6

Koncentrace na trhu dle předepsaného pojistného k 31. 12. 2012

(v %)

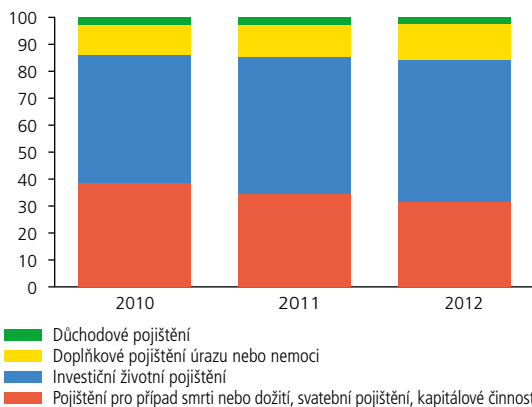
Na trhu životního pojištění nadále pokračoval trend rozvoje investičního životního pojištění, které svým podílem na předepsaném pojistném již od roku 2010 přesahuje tradiční produkty, jako je pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo pojištění prostředků na výživu dětí (svatební pojištění). Předepsané pojistné investičního životního pojištění vzrostlo v roce 2012 o 3,3 % a dosáhlo hodnoty 37,8 mld. Kč. Jeho podíl na celkovém předepsaném pojistném v oblasti životního pojištění se meziročně zvýšil o 1,7 procentního bodu již na 52,5 %. Podíl pojištění pro případ smrti nebo dožití, svatebního pojištění a pojištění kapitálové činnosti jako celku naopak poklesl z 34,4 % v roce 2011 o 2,7 procentního bodu na 31,7 % v roce 2012.

Významným ukazatelem vypovídajícím o rozvinutosti pojistného trhu je celková propojištěnost měřená jako podíl hrubého předepsaného pojistného na HDP v běžných cenách. Propojištěnost na českém pojistném trhu stagnuje, v roce 2012 dosáhla úrovně 4,0 %. V porovnání se zeměmi západní Evropy je propojištěnost v České republice poměrně nízká.

GRAF IV.7

Podíl odvětví životního pojištění na předepsaném pojistném

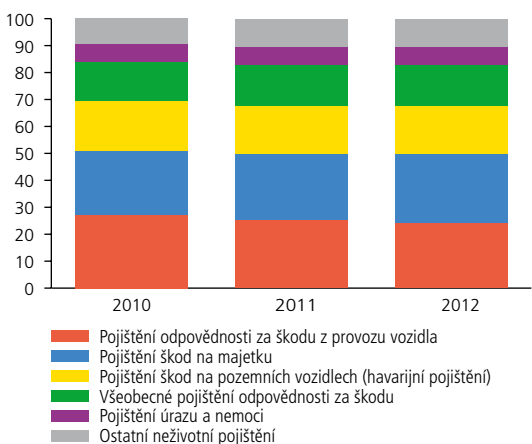
(v %)

GRAF IV.8

Podíl odvětví neživotního pojištění na předepsaném pojistném

(v %)

TAB. IV.4

Předepsané pojistné dle odvětví pojištění

Odvětví pojištění	Výše v mil. Kč			Změna v % 2012/2011
	2010	2011	2012	
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	71 765	72 009	72 049	0,1
Pojištění pro případ smrti nebo dožití, svatební pojištění, kapitálové činnosti	27 793	24 792	22 853	-7,8
Důchodové pojištění	2 082	1 881	1 810	-3,8
Investiční životní pojištění	33 956	36 584	37 799	3,3
Doplňkové pojištění úrazu nebo nemoci	7 934	8 752	9 587	9,5
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ CELKEM	84 233	83 083	81 555	-1,8
Pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla	22 830	20 965	19 851	-5,3
Pojištění škod na majetku	20 150	20 585	20 832	1,2
Pojištění škod na pozemních vozidlech (havarijní pojištění)	15 637	14 862	14 499	-2,4
Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu ^{a)}	12 128	12 416	12 420	0,0
Pojištění úrazu a nemoci	5 490	5 708	5 524	-3,2
Ostatní neživotní pojištění	7 998	8 547	8 429	-1,4

a) Včetně zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání.

4.3 VÝVOJ NÁKLADŮ NA POJISTNÁ PLNĚNÍ

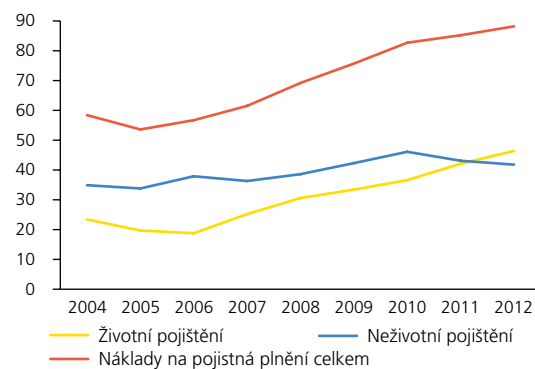
Celkové náklady na pojistná plnění v roce 2012 dosáhly hodnoty 88,2 mld. Kč a meziročně se zvýšily o 3,5 %. Náklady na pojistná plnění jsou uváděny v této kapitole v hrubé výši, včetně podílu zajišťovatele. Nárůst nákladů na pojistná plnění byl zapříčiněn vývojem v oblasti životního pojištění, kde náklady vzrostly o 10,2 %, naopak náklady v neživotním pojištění meziročně poklesly o 3 %. Ze škod způsobených živelnými událostmi se v roce 2012 jednalo zejména o škody způsobené vichřicí a krupobitím ve výši zhruba 1,7 mld. Kč a dále o škody z povodní s nahlášenými škodami v objemu přibližně 0,4 mld. Kč⁷².

Podíl zajišťovatelů na nákladech na pojistná plnění v neživotním pojištění v roce 2012 činil 10,4 mld. Kč, oproti 12,0 mld. Kč v roce 2011 (pokles o 13,7 %). Podíl zajišťovatelů na celkových nákladech na pojistná plnění v neživotním pojištění v roce 2012 dosáhl úrovně 24,8 %, což je zhruba o 6,0 procentních bodů méně než podíl zajišťovatelů na předepsaném pojistném. V životním pojištění se zajišťovatelé podíleli na nákladech na pojistná plnění pouhými 2,7 %.

GRAF IV.9

Náklady na pojistná plnění

(v mld. Kč)

72 Pramen: Česká asociace pojišťoven.

TAB. IV.5

Podíl pojišťoven na celkových aktivech

	Výše v mil. Kč			Podíl v %
	2010	2011	2012	2012
AKTIVA CELKEM	426 394	435 499	469 318	100,0
Tuzemské pojišťovny	387 229	396 623	428 387	91,3
Pobočky pojišťoven	39 165	38 876	40 931	8,7

4.4 AKTIVA POJIŠŤOVEN

Celková bilanční suma pojišťoven dosáhla k 31. 12. 2012 hodnoty 469,3 mld. Kč. To představuje meziroční nárůst hodnoty aktiv o 7,8 %. V roce 2011 rostla bilanční suma pojišťoven pomaleji, o 2,1 %. V případě tuzemských pojišťoven činila na konci roku 2012 celková aktiva 428,4 mld. Kč při meziročním růstu o 8,0 % a v případě poboček pojišťoven 40,9 mld. Kč (zvýšení o 5,3 %).

Z hlediska zaměření pojišťoven se na celkové výši aktiv nadále nejvíce podílejí univerzální pojišťovny, které svůj podíl v porovnání s rokem 2011 mírně snížily o 0,1 procentního bodu na 82,4 %. Ve stejném období se nepatrně snížil podíl životních pojišťoven na celkových aktivech na 9,9 %. Podíl pojišťoven podnikajících v neživotním pojištění naopak mírně narostl na úroveň 7,7 %. Nejvyšším tempem narostl během roku 2012 objem aktiv subjektů poskytujících neživotní pojištění, když jim přibýlo 11,4 % aktiv. O rok dříve byl tento nárůst 14,4 %. Tempo přírůstku aktiv pojišťoven se smíšenou činností a životních pojišťoven bylo mírně nižší, když tyto subjekty zvýšily své bilanční sumy o 7,6 %, resp. o 6,4 %.

Finanční umístění (investice)⁷³ představuje nejvýznamnější položku aktiv v bilanci tuzemských pojišťoven. Jeho podíl se však postupně snižuje a k 31. 12. 2012 tvořilo finanční umístění 75,8 % celkových aktiv. Meziročně tento podíl klesl o 2,1 procentního bodu zejména na úkor zvýšení podílu finančního umístění vázícího se k investičnímu životnímu pojištění a ostatních aktiv. Největší zastoupení ve finančním umístění (investicích) mají dluhové cenné papíry, jejichž hodnota se oproti roku 2011 zvýšila o 4,5 % a jejich podíl na celkových aktivech poklesl o 1,9 procentního bodu na 60,6 %. Vyšší zastoupení ve finančním umístění tuzemských pojišťoven mají dále akcie a vklady u finančních institucí (podíl na celkových aktivech 4,8, resp. 5,4 %). V souvislosti s pokračujícím rostoucím zájmem o investiční životní pojištění dále vzrostla o 23,4 % výše finančního umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, a podíl této položky na celkových aktivech se zvýšil již na 14,9 %.

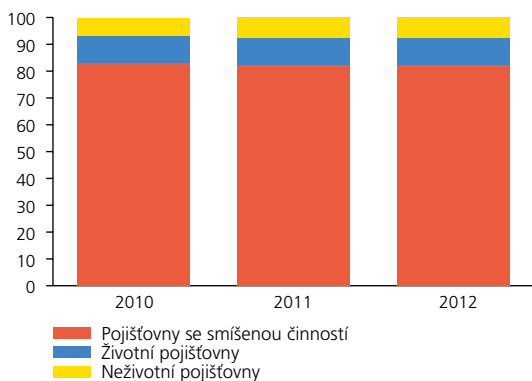
Ve skladbě finančního umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, převažují vzhledem k dlouhodobé povaze těchto rezerv zejména dluhopisy s delší dobou splatnosti a je zde také větší zastoupení akcií a podílových listů. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, je tvořeno větší měrou likvidnějšími položkami, jako jsou depozita nebo pokladniční poukázky, než je tomu u finančního umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění. Rovněž jsou zde významně zastoupeny pohledávky za zajišťovny, včetně podílu zajišťovatelů na technických rezervách.

73 Finanční umístění (investice) je definováno odlišně než finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy. Finanční umístění (investice) nezahrnuje pohledávky za zajišťovny.

GRAF IV.10

Podíl pojišťoven na celkových aktivech dle jejich zaměření

(v %)

TAB. IV.6

Struktura aktiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2012
	2010	2011	2012	
AKTIVA CELKEM	387 229	396 623	428 387	100,0
Finanční umístění (investice)	305 030	309 576	324 924	75,8
v tom:				
nemovitosti	4 918	4 813	4 901	1,1
majetkové účasti	13 221	13 599	16 400	3,8
akcie a ostatní cenné papíry s proměnlivým výnosem	20 869	19 402	20 420	4,8
dluhové cenné papíry	236 803	248 488	259 670	60,6
depozita u finančních institucí	26 830	23 095	23 163	5,4
jiné finanční umístění	2 389	179	370	0,1
Finanční umístění životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník	44 456	51 759	63 861	14,9
Dlužníci (pohledávky)	19 941	15 922	15 624	3,6
Ostatní aktiva	17 802	19 366	23 978	5,6

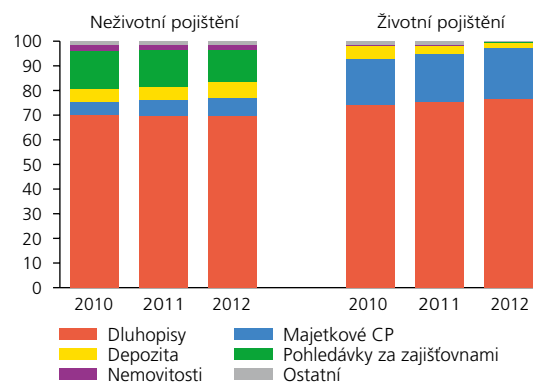
Ve skladbě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy neživotního a životního pojištění, hrají dominantní roli dluhopisy. Ve finančním umístění, jehož zdrojem jsou technické rezervy neživotního pojištění, tvoří podíl dluhopisů 69,5 %. Tento podíl zůstal na stejné úrovni jako v roce 2011. Druhou nejvýznamnější složkou jsou pohledávky za zajišťovny s podílem 12,9 %. Dále jsou ve finančním umístění 6,4% podílem zastoupena depozita a 7,6% podílem majetkové cenné papíry.

V případě finančního umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jehož zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, hrají dluhopisy ještě důležitější roli, přičemž jejich podíl činí 76,7 %. Významný podíl (20,4 %) připadá na majetkové cenné papíry, zatímco podíl pohledávek za zajišťovny je zanedbatelný a dosahuje jen 0,2 %. Finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy životního pojištění, také zahrnuje položky vážící se k investičnímu životnímu pojištění.

GRAF IV.11

Finanční umístění aktiv tuzemských pojišťoven, jejichž zdrojem jsou technické rezervy

(v %)

TAB. IV.7

Struktura pasiv tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2012
	2010	2011	2012	
PASIVA CELKEM	387 229	396 623	428 387	100,0
Vlastní kapitál	78 132	69 879	79 065	18,5
Technické rezervy ^{a)}	235 593	242 443	248 661	58,0
Technická rezerva životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník ^{a)}	44 415	51 718	63 861	14,9
Věřitelé (závazky)	18 308	20 521	21 139	4,9
Ostatní pasiva	10 781	12 062	15 661	3,7

a) čistá výše

4.5 PASIVA POJIŠŤOVEN

Ve struktuře pasiv pojišťoven jsou nejvýznamnější položkou technické rezervy, které představují budoucí závazky pojišťoven vyplývající z pojišťovací nebo zajišťovací činnosti, jejichž plnění je pravděpodobné nebo jisté, ale nejistá je jejich výše nebo okamžik, ke kterému vzniknou. Technické rezervy se vykazují v hrubé výši, včetně podílů zajistitelů na technických rezervách, a v čisté výši po odečtení podílů zajistitelů. Specifickou položkou je technická rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník⁷⁴. Podíl čisté výše technických rezerv (bez rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník), na pasivech tuzemských pojišťoven se meziročně snížil o tři procentní body a na konci roku 2012 dosahoval úrovně 58,0 %. V souladu s růstem položky finančního umístění životního pojištění, kde je nositelem investičního rizika pojistník, vzrostl i podíl čisté technické rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, na celkových pasivech tuzemských pojišťoven na 14,9 %.

Vedle technických rezerv představuje další významnou položku pasiv vlastní kapitál, který se na celkových pasivech tuzemských pojišťoven podílel 18,5 %. V porovnání s předchozím rokem to znamená nárůst podílu o 0,9 procentního bodu. Meziročně zaznamenal vlastní kapitál nárůst o 13,1 %. Toto poměrně vysoké tempo růstu vlastního kapitálu je zapříčiněno především nárůstem zisku a ostatních kapitálových fondů. V případě zisku byl nárůst o 39,2 % a u ostatních kapitálových fondů 57,2 %. Největší podíl na vlastním kapitálu má základní kapitál (30,6 %). Dalšími významnými položkami vlastního kapitálu jsou ostatní kapitálové fondy (podíl 23,1 %) a zisk běžného účetního období s nerozděleným ziskem minulých let (obě položky dosahují přibližně 15% podílu).

Oproti roku 2011 došlo k mírnému poklesu podílu položky věřitelé (závazky) o 0,4 procentního bodu na 4,9 %. Podíl ostatních pasiv na celkové bilanční sumě se prakticky nezměnil, když ke konci roku 2012 představoval 3,7 %.

Celková hrubá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven, včetně rezervy životního pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník, vzrostla ke konci roku 2012 meziročně o 5,8 % na 340,4 mld. Kč. Oproti předchozímu období se tempo růstu hrubých technických rezerv zvýšilo o 1,3 procentního bodu. Zatímco v životním pojištění se hrubá výše technických rezerv zvýšila o 7,4 %, v neživotním pojištění došlo k nárůstu o 2,1 %. Celková výše čistých technických rezerv tuzemských pojišťoven vzrostla během roku 2012 přibližně o 6,2 %.

74 Váže se k investičnímu životnímu pojištění a je zdrojem finančního umístění životního pojištění, u kterého nese investiční riziko pojistník.

TAB. IV.8

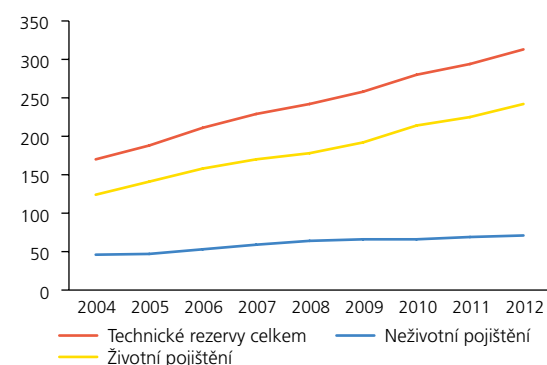
Technické rezervy tuzemských pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Změna v % 2012/2011
	2010	2011	2012	
HRUBÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	307 718	321 590	340 390	5,8
z toho:				
neživotní pojištění	92 619	94 782	96 728	2,1
životní pojištění	215 099	226 808	243 662	7,4
ČISTÁ VÝŠE TECH. REZERV CELKEM	280 007	294 160	312 522	6,2
z toho:				
neživotní pojištění	65 914	68 752	70 672	2,8
životní pojištění	214 093	225 408	241 850	7,3

GRAF IV.12

Čistá výše technických rezerv tuzemských pojišťoven

(v mld. Kč)

4.6 VÝSLEDKY HOSPODÁŘENÍ POJIŠŤOVEN

V roce 2012 vykázaly pojišťovny působící na českém pojistném trhu (vč. poboček zahraničních pojišťoven) čistý zisk ve výši 12,4 mld. Kč. Meziročně se čistý zisk zvýšil o 34,6 % především v důsledku nárůstu zisku z finančního umístění. Výsledek technického účtu⁷⁵ k neživotnímu pojištění se meziročně zlepšil o 56,5 % na 7,2 mld. Kč. Technický účet k životnímu pojištění skončil v roce 2012 ziskem 6,6 mld. Kč (meziroční nárůst o 20,0 %).

Tab. IV.10

Vybrané ukazatele ziskovosti a efektivnosti tuzemských pojišťoven

(v %)

	2010	2011	2012
Čistý zisk k aktivům (RoA)	5,3	2,1	2,7
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu (RoE)	26,0	12,1	14,9
Čistý zisk k zaslouženému pojistnému	17,0	7,2	10,1
NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k neživotnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	12,9	8,4	13,2
Náklady na pojistná plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	61,0	59,7	58,9
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	30,1	30,7	31,5
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	23,2	25,5	25,7
Správní režie k zaslouženému pojistnému	16,1	16,1	16,3
ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ			
Výsledek technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému	24,0	7,4	9,3
Náklady na pojistná plnění, vč. změny stavu TR k zaslouženému pojistnému	50,8	59,1	65,9
Čistá výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému	19,8	21,7	22,6
Pořizovací náklady na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému	14,2	16,5	17,6
Správní režie k zaslouženému pojistnému	6,3	6,4	6,6

Na tvorbě čistého zisku celého pojišťovacího sektoru se z 95,3 % podílí tuzemské pojišťovny. V roce 2012 u nich došlo v meziročním porovnání ke zlepšení hospodářských výsledků o 39,2 %. Naopak u poboček pojišťoven se čistý zisk snížil o 19,1 % na pouhých 0,6 mld. Kč.

Lepší hospodářské výsledky tuzemských pojišťoven než v předchozích letech se promítly také do zlepšených ukazatelů ziskovosti a efektivnosti. Rentabilita celkových aktiv (RoA) měřená jako poměr čistého zisku k celkovým aktivům se meziročně zvýšila z 2,1 % vykázaných v roce 2011 na 2,7 %. Poměr čistého zisku k vlastnímu kapitálu (RoE) se v porovnání s předchozím rokem zvýšil v roce 2012 o 2,8 procentního bodu na 14,9 % a poměr čistého zisku k zaslouženému pojistnému⁷⁶ meziročně vzrostl o 2,9 procentního bodu na 10,1 %.

⁷⁵ Výkaz zisků a ztrát pojišťoven je dle provozované činnosti členěn na technický účet k neživotnímu pojištění, technický účet k životnímu pojištění a netechnický účet, na kterém se účtuje o nákladech a výnosech, které nelze přiřadit k životnímu nebo neživotnímu pojištění.

⁷⁶ Zasloužené pojistné a náklady na pojistná plnění včetně změny stavu technických rezerv jsou očištěny od zajištění.

Tab. IV.9

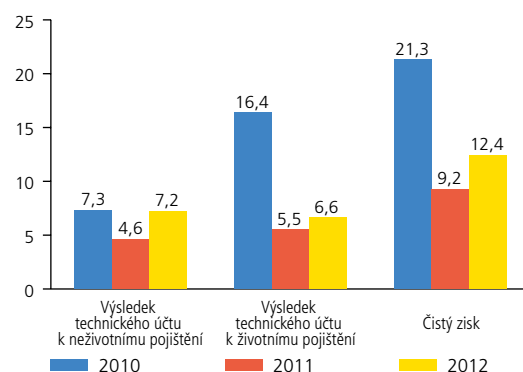
Hospodářský výsledek pojišťoven

	Výše v mil. Kč			Podíl v % 2012
	2010	2011	2012	
ČISTÝ ZISK CELKEM	21 315	9 183	12 364	100,0
Tuzemské pojišťovny	20 331	8 460	11 779	95,3
Pobočky pojišťoven	984	723	585	4,7

Graf IV.13

Hospodářské výsledky pojišťoven

(v mld. Kč)

V oblasti neživotního pojištění poměr výsledku technického účtu k zaslouženému pojistnému meziročně vzrostl o 4,8 procentního bodu na 13,2 %. Poměr nákladů na pojistná plnění, včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému se mírně zlepšil, když poklesl o 0,8 procentního bodu na 58,9 %. V případě poměru čisté výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému došlo k mírnému zhoršení, ukazatel se zvýšil o 0,8 procentního bodu na 31,5 %. Poměr pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému zůstal prakticky nezměněn na úrovni 26 %.

Technický účet k životnímu pojištění tuzemských pojišťoven skončil za rok 2012 ziskem ve výši 5,9 mld. Kč. V porovnání s rokem 2011 se poměr výsledku technického účtu k životnímu pojištění k zaslouženému pojistnému zlepšil o 1,9 procentního bodu na 9,3 %. V případě poměru nákladů na pojistná plnění, včetně změny stavu technických rezerv k zaslouženému pojistnému došlo ke zhoršení. Tento ukazatel se meziročně zvýšil o 6,8 procentního bodu na 65,9 %. Poměry čisté výše provozních nákladů k zaslouženému pojistnému a pořizovacích nákladů na pojistné smlouvy k zaslouženému pojistnému meziročně zaznamenaly mírné zhoršení, když se zvýšily o 0,9 procentního bodu na 22,6 %, resp. o 1,1 procentního bodu na 17,6 %.

SEZNAM ZKRATEK

ADR	Alternative Dispute Resolution (alternativní řešení sporů)
AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive (směrnice o správcích alternativních investičních fondů)
AMA	Advanced Measurement Approach (pokročilý přístup)
AML/CTF	Anti-Money Laundering (praní špinavých peněz), Combating the Financing of Terrorism
ASC	Advisory Scientific Committee (Poradní vědecký výbor)
ATC	Advisory Technical Committee (Poradní technický výbor)
AWG	Analysis Working Group
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision (Basilejský výbor pro bankovní dohled)
BCG	Basel Consultative Group
BCPP	Burza cenných papírů Praha, a.s.
BRRD	Directive of the European Parliament and of the Council Establishing a Framework for the Recovery and Resolution of Credit Institutions and Investment Firms (směrnice ke zřízení rámce pro ozdravení a restrukturalizaci úvěrových institucí a obchodníků s cennými papíry)
CCP	Central counterparty (ústřední protistrana)
CDCP	Centrální depozitář cenných papírů, a.s.
CESR	Committee of European Securities Regulators (Výbor evropských regulátorů cenných papírů)
CFM	Committee on Financial Markets (Výbor pro finanční trhy OECD)
COREPER	Comité des Représentants Permanents (Výbor stálých zástupců)
CP	cenný papír
CRD	Capital Requirements Directive (směrnice o kapitálových požadavcích)
CRD IV/CRR	Capital Requirements Directive/Capital Requirements Regulation
CRÚ	Centrální registr úvěrů
CZK	koruna česká
ČKP	Česká kancelář pojistitelů
CM	cizí měna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
DZ	družstevní záložny
EAD	exposure at default (výše expozic v okamžiku defaultu)
EBA	European Banking Authority (Evropský orgán dohledu pro bankovníctví)
ECB	European Central Bank (Evropská centrální banka)
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ministrů financí a hospodářství členských zemí EU)
EFC	Economic and Financial Committee (Hospodářský a finanční výbor)
EFSS	European Financial Stability Facility (Evropský nástroj finanční stability; Evropský fond finanční stability, resp. Euroval)
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority (Evropský orgán dohledu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění)
EK	Evropská komise
EMIR	European Market Infrastructure Regulation (nařízení o evropské tržní infrastruktuře)
EP	Evropský parlament
ES	Evropská společenství
ESAs	European Supervisory Authorities (evropské orgány dohledu nad finančním trhem)
ESA95	European System of National and Regional Accounts
ESFS	European System of Financial Supervision (Evropský systém finančního dohledu)
ESMA	European Securities and Markets Authority (Evropský orgán dohledu pro cenné papíry a trhy)
ESRB	European Systemic Risk Board (Evropská rada pro systémová rizika)

ETFs	Exchange Traded Funds (burzovně obchodované fondy)
EU	Evropská unie
EUR	euro
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
Euribor-EBF	Euribor-European Banking Federation (mezinárodní nezisková asociace sdružující národní bankovní asociace zemí eurozóny)
FAÚ MF	Finanční analytický útvar Ministerstva financí ČR
FICOD	Financial Conglomerates Directive (směrnice o finančních konglomerátech)
FKI	fond kolektivního investování
FSC	Financial Services Committee (Výbor pro finanční služby)
FSC	Financial Stability Committee (Výbor pro finanční stabilitu)
FSB	Financial Stability Board (Rada pro finanční stabilitu)
FTT	financial transaction tax (daň z finančních transakcí)
FX	zahraniční měna
HDP	hrubý domácí produkt
HI	Herfindahlův index
IA	interní audit
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (vnitřně stanovený kapitál)
IFRS/IAS	International Financial Reporting Standards, International Accounting Standards (Mezinárodní standardy účetního výkaznictví/Mezinárodní účetní standardy)
IMD 2	Insurance Mediation Directive
IMF/MMF	International Monetary Fund / Mezinárodní měnový fond
IOPS	International Organization of Pension Supervisors (Mezinárodní organizace orgánů dohledu nad penzijními fondy a plány)
IOSCO	International Organization of Securities Commissions (Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry)
IRB	Internal Ratings Based Approach (přístup založený na interním ratingu)
IWG	Instruments Working Group
IS/IT	informační systémy a technologie
ISAM	investiční společnosti s asset managementem
JC	Joint Committee of the European Supervisory Authorities (Společný výbor evropských orgánů dohledu)
JCFC	Joint Committee on Financial Conglomerates (Společný výbor pro finanční konglomeráty /dříve IWCF, Interim Working Committee on Financial Conglomerates, Prozatímní výbor pro finanční konglomeráty/)
JEGR	Joint Expert Group on a Reconciliation of Credit Institutions Statistical and Supervisory Reporting Requirements (Expertní skupina pro sladování statistického a regulatorního reportingu úvěrových institucí)
Kč	koruna česká
KP	kapitálová přiměřenost
ks	kus
LIBOR	London Interbank Offered Rate
MER	Mutual Evaluation Report (vzájemná hodnotící zpráva)
MF ČR	Ministerstvo financí ČR
MiFID	Markets in Financial Instruments Directive (Směrnice 2004/39/ES, o trzích finančních nástrojů)
MiFIR	Markets in Financial Instruments Regulation (Nařízení o trzích finančních nástrojů)
mil.	milion (10 ⁶)
mld.	miliarda (10 ⁹)
MMF	Mezinárodní měnový fond
MMFs	money market funds (fondy peněžního trhu)
MMoU	Multilateral Memorandum of Understanding (mnohostranná dohoda o spolupráci)
MoU	Memorandum of Understanding (dohoda o spolupráci)
OCP	obchodník s cennými papíry
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OR	obchodní rejstřík

OS	organizační složka
OTC	Over-the-Counter (deriváty)
p.b.	procentní bod
PC	osobní počítač
PD	probability of default (pravděpodobnost selhání)
PF	penzijní fond
PL	podílový list
P&L	Profit and Loss (zisk a ztráta)
POPV	pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla
PSSC	Payment and Settlement Systems Committee (Výbor pro platební a vypořádací systémy)
PRIPs	Packaged Retail Investment Products Regulation
PX	burzovní index BCPP
PXE	Power Exchange Central Europe, a.s.
RBNS	reported but not settled
RLA	rychle likvidní aktiva
RM	burzovní index RM-S
RoA	Return on Assets
RoE	Return on Equity
RM-S	RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s.
SAO OS	samostatný odbor ochrany spotřebitele (v ČNB)
Sb.	Sbírka zákonů
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednotná oblast pro platby v eurech)
SKD	Systém krátkodobých dluhopisů ČNB
SLPU	samostatný likvidátor pojistných událostí
SSM	Single Supervisory Mechanism (Jednotný evropský bankovní dohled)
STA	Standardized Approach (standardizovaný přístup)
SVJ	společenství vlastníků jednotek
SVYT	Systém vypořádání transakcí RM-S
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System
TFCR	Task Force on Credit Registers
tis.	tisíc
UCITS	Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities (směrnice EP a Rady 2009/65/ES, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se subjektů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů, SKIPCP)
USA	United States of America (Spojené státy americké)
USD	dolar americký
VFT	Výbor pro finanční trh
VaR	Value at Risk
WGCR	pracovní skupina pro úvěrové registry při ECB
XBRL	datový standard umožňující výměnu jednotné finanční informace mezi počítačovými systémy
ZVDFT	Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem
Z/Z	zisk/ztráta

ČÁST C – PŘÍLOHY

Podrobné údaje za jednotlivé sektory finančního trhu spadající pod dohled ČNB jsou pravidelně za jednotlivá čtvrtletí zveřejňovány na webu ČNB; [www.cnb.cz/Dohled/Souhrnné informace o finančním sektoru/Základní ukazatele o sektorech finančního trhu](http://www.cnb.cz/Dohled/Souhrnné_informace_o_finančním_sektoru/Základní_ukazatele_o_sektorech_finančního_trhu).

Příloha 1

ZÁKLADNÍ UKAZATELE MĚNOVÉHO A HOSPODÁŘSKÉHO VÝVOJE ČESKÉ REPUBLIKY

		2008	2009	2010	2011	2012
Hrubý domácí produkt ^{1) 2)}	Objem (mld. Kč)	3 848,4	3 759,0	3 799,5	3 841,4	3 843,5
	Přírůstek (%)	3,1	-4,5	2,5	1,9	-1,3
Outputy – přírůstek v %	Průmysl (tržby) ¹⁾	-0,3	-15,9	9,5	7,6	1,7
	Stavebnictví ²⁾	0,0	-0,9	-7,4	-3,6	-7,6
Ceny ³⁾	Míra inflace (%)	6,3	1,0	1,5	1,9	3,3
Nezaměstnanost	Míra nezaměstnanosti (%)	5,44	7,98	9,01	8,57	8,60
Zahraniční obchod ²⁾	Vývoz zboží a služeb (%)	3,9	-10,9	15,6	9,4	3,8
	Dovoz zboží a služeb (%)	2,7	-12,0	15,9	6,7	1,9
Průměrné mzdy ²⁾	Nominální (%) ⁵⁾	7,8	3,3	2,2	2,4	2,7
	Reálné (%) ⁵⁾	1,4	2,3	0,7	0,5	-0,6
Platební bilance	Běžný účet (mld. Kč)	-81,3	-89,3	-146,6	-104,0	-94,0
	Finanční účet (mld. Kč)	92,2	143,2	174,3	59,4	121,8
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	-20,0	-192,4	-156,4	-142,8	-101,0
Saldo státního rozpočtu/HDP	%	-0,5	-5,1	-4,1	-3,7	-2,6
Kurzy devizového trhu ⁴⁾	Kč/USD	17,0	19,1	19,1	17,7	19,6
	Kč/EUR	24,9	26,4	25,3	24,6	25,1
Průměrná úroková míra z mezi-	7 denní	3,58	1,69	0,95	0,82	0,64
bankovních vkladů	3 měsíční	4,04	2,19	1,31	1,19	1,00
(PRIBOR) (%) ⁴⁾	6 měsíční	4,12	2,39	1,60	1,53	1,24
Diskontní sazba ⁶⁾	(%)	1,25	0,25	0,25	0,25	0,05
Lombardní sazba ⁶⁾	(%)	3,25	2,00	1,75	1,75	0,25
2T repo sazba ⁶⁾	(%)	2,25	1,00	0,75	0,75	0,05
Index kapitálového trhu PX		858,20	1 117,30	1 224,80	911,10	1 038,70

Pramen: ČSÚ (makroekonomické ukazatele) údaje k 27. 4. 2012, BCPP, ČNB

1) Běžné ceny

2) Přírůstek v % proti stejnému období minulého roku, reálné

3) Míra inflace, průměr

4) Roční průměry z měsíčních průměrů

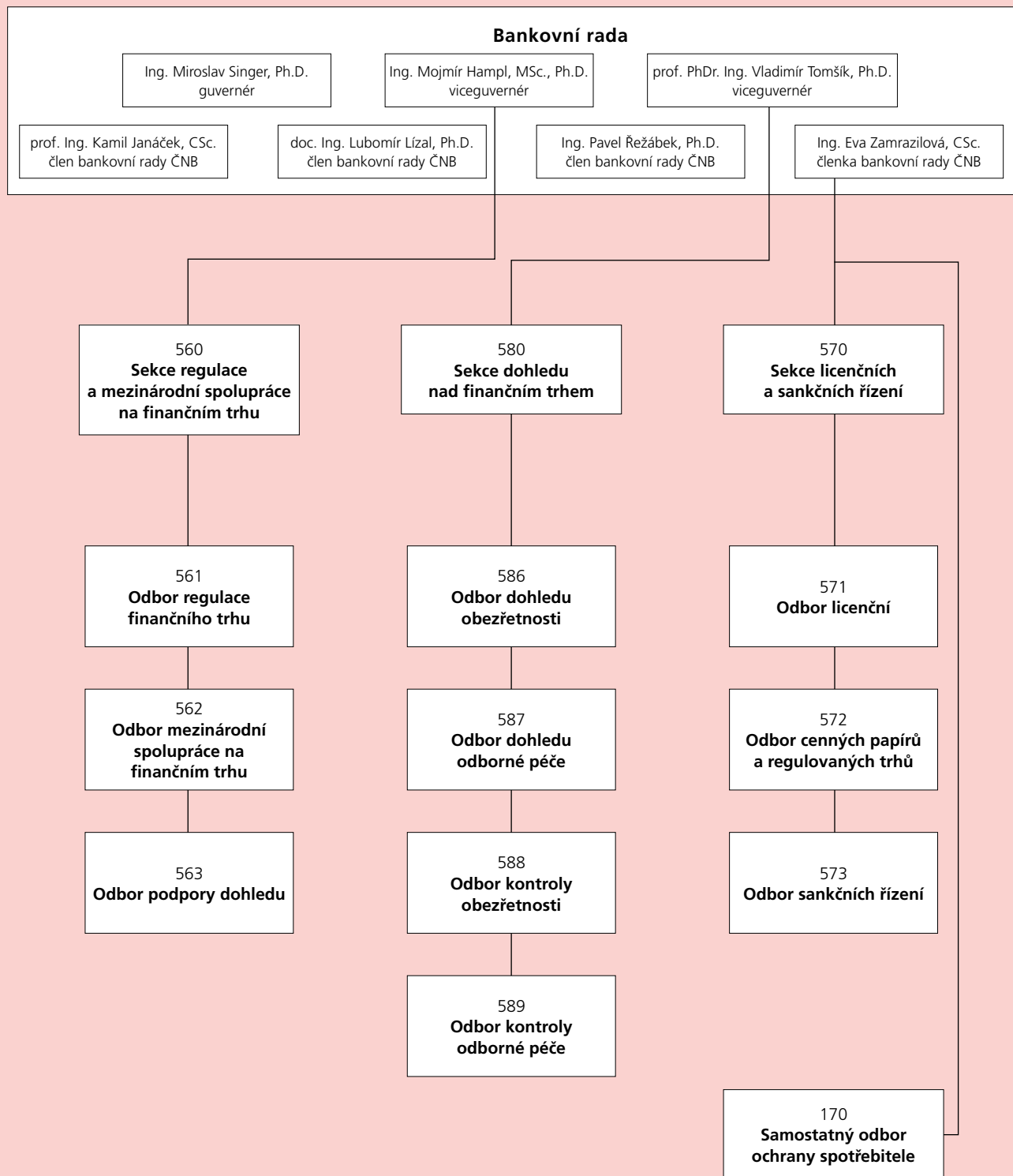
5) Na přepočtené počty, celé národní hospodářství

6) K 31. prosinci daného roku

Příloha 2

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA DOHLEDU NAD FINANČNÍM TRHEM ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

(k 31. 12. 2012)

Příloha 3

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN ¹⁾

(k 31. 12. 2012)

ROZDĚLENÍ BANK DO SKUPIN ¹⁾ (k 31. 12. 2012)	
I. Velké banky	IV. Pobočky zahraničních bank
1. Česká spořitelna, a. s.	1. AXA Bank Europe, organizační složka
2. Československá obchodní banka, a. s.	2. Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika
3. Komerční banka, a. s.	3. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N. V. Prague Branch, organizační složka
4. UniCredit Bank Czech Republic, a. s.	4. BRE Bank S. A., organizační složka podniku
	5. Citibank Europe plc, organizační složka
II. Střední banky	6. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha
1. Česká exportní banka, a. s.	7. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
2. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.	8. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika
3. GE Money Bank, a. s.	9. HSBC Bank plc - pobočka Praha
4. Hypoteční banka, a. s.	10. ING Bank N. V.
5. J&T BANKA, a. s.	11. Oberbank AG pobočka Česká republika
6. PPF banka a. s.	12. Poštová banka, a. s., pobočka Česká republika
7. Raiffeisenbank a. s.	13. PRIVAT BANK AG der Raiffeisenlandesbank Oberösterreich, pobočka Česká republika
8. Volksbank CZ, a. s.	14. Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
	15. Saxo Bank A/S, organizační složka
III. Malé banky	16. The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka
1. Air Bank a. s.	17. Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka
2. Equa bank a. s.	18. Všeobecná úverová banka a. s., pobočka Praha (zkráceně VUB, a. s., pobočka Praha)
3. Evropsko-ruská banka, a. s.	19. Waldviertler Sparkasse von 1842 AG
4. Fio banka, a.s.	20. ZUNO BANK AG, organizační složka
5. LBBW Bank CZ a. s.	
6. Wüstenrot hypoteční banka a. s.	
	V. Stavební spořitelny
	1. Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
	2. Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.
	3. Raiffeisen stavební spořitelna a. s.
	4. Stavební spořitelna České spořitelny, a. s.
	5. Wüstenrot – stavební spořitelna a. s.

1) Od roku 2012 došlo ke zvýšení objemu bilanční sumy potřebné pro zařazení do skupiny velkých a středních bank a některé banky byly v důsledku zvýšení jejich bilanční sumy přeřazeny z malých bank do středních bank. Rozdělení bank podle bilanční sumy je od roku 2012 následující: velké banky s bilanční sumou nad 250 mld. Kč, střední banky s bilanční sumou 50 až 250 mld. Kč a malé banky s bilanční sumou nižší než 50 mld. Kč. Další skupiny tvoří skupina poboček zahraničních bank a stavebních spořitel. Blíže také viz <http://www.cnb.cz> – Dohled a regulace – Souhrnné informace o finančním sektoru – Základní ukazatele o sektorech finančního trhu – Banky – Metodika.

Příloha 4**DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNY**

(k 31. 12. 2012)

1. AKCENTA, spořitelní a úvěrní družstvo
2. ANO spořitelní družstvo
3. Artesa, spořitelní družstvo
4. Citfin, spořitelní družstvo
5. České spořitelní družstvo
6. Družstevní záložna Kredit
7. Družstevní záložna PSD
8. Metropolitní spořitelní družstvo
9. Moravský Peněžní Ústav – spořitelní družstvo
10. Peněžní dům, spořitelní družstvo
11. Podnikatelská družstevní záložna
12. WPB Capital, spořitelní družstvo
13. Záložna CREDITAS, spořitelní družstvo

Příloha 5

SUBJEKTY S LICENCÍ OBCHODNÍKA S CENNÝMI PAPIŘY

(k 31. 12. 2012)

I. Obchodníci s cennými papíry – banky		III. Obchodníci s cennými papíry – pobočky zahraničních bank	
1. Česká spořitelna, a.s.		1. Bank Gutmann Aktiengesellschaft, pobočka Česká republika	
2. Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.		2. Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V. Prague Branch, organizační složka	
3. Československá obchodní banka, a. s.		3. Citibank Europe plc, organizační složka	
4. Fio banka, a.s.		4. COMMERZBANK Aktiengesellschaft, pobočka Praha	
5. GE Money Bank, a.s.		5. Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka	
6. J&T BANKA, a.s.		6. Fortis Bank SA/NV, pobočka Česká republika	
7. Komerční banka, a.s.		7. HSBC Bank plc – pobočka Praha	
8. LBBW Bank CZ a.s.		8. ING Bank N.V.	
9. PPF banka a.s.		9. Oberbank AG pobočka Česká republika	
10. Raiffeisenbank a.s.		10. Saxo Bank A/S, organizační složka	
11. UniCredit Bank Czech Republic, a.s.		11. The Royal Bank of Scotland plc, organizační složka	
12. Volksbank CZ, a.s.		12. Volksbank Löbau-Zittau eG, pobočka	
		13. Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha (zkráceně VUB, a.s., pobočka Praha)	
II. Obchodníci s cennými papíry – nebanky		IV. Obchodníci s cennými papíry – pobočky (organizační složky) zahraničních nebankovních OCP	
1. 42 financial services s.r.o.		1. Admiral Markets AS, organizační složka	
2. A&CE Global Finance, a.s.		2. BMFN EAD	
3. AKCENTA CZ,a.s.		3. Catus AG Vermögensverwaltung	
4. Amidea, a.s.		4. Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna, organizační složka Česká republika	
5. ATLANTA SAFE, a.s.		5. European Investment Centre, o.c.p., a.s. – organizační složka	
6. ATLANTIK finanční trhy, a.s.		6. FIRST INTERNATIONAL TRADERS DOM MAKLEKSKI SPÓŁKA AKCYJNA	
7. BH Securities a.s.		Organizační složka v České republice	
8. brokerjet České spořitelny, a.s.		7. GKFX Financial Services Limited	
9. Citfin – Finanční trhy, a.s.		8. GLOBAL MARKETS OOD., organizační složka	
10. Colosseum, a.s.		9. Jung, DMS & Cie. GmbH, organizační složka	
11. Conseq Investment Management, a.s.		10. LaSalle Investment Management, organizační složka	
12. CYRRUS, a.s.		11. Noble Securities S.A.	
13. CYRRUS CORPORATE FINANCE, a.s.		12. Sympatia Financie, o.c.p., a.s.	
14. EFEKTA CONSULTING, a.s.		13. X-TRADE BROKERS DOM MAKLEKSKI SPÓŁKA AKCYJNA, organizační složka	
15. FINANCE Zlín, a.s.			
16. Generali PPF Asset Management a.s.		V. Investiční společnosti, které vykonávají činnost asset management	
17. HighSky Brokers, a.s.		1. AXA investiční společnost a.s.	
18. ING Investment Management (C.R.),a.s.		2. ČSOB Asset Management, a.s., investiční společnost	
19. Patria Direct, a.s.		3. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	
20. Patria Finance, a.s.		4. Investiční společnost České spořitelny, a.s.	
21. Pioneer Asset Management, a.s.		5. J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s.	
22. RSJ a.s.		6. WOOD & Company investiční společnost, a.s.	
23. WOOD & Company Financial Services, a.s.			

Příloha 6**PENZIJNÍ FONDY**

(k 31. 12. 2012)

1. AEGON Penzijní fond, a.s.
2. Allianz penzijní fond, a.s.
3. AXA penzijní fond a.s.
4. ČSOB Penzijní fond Stabilita, a. s., člen skupiny ČSOB
5. Generali penzijní fond a.s.
6. ING Penzijní fond, a.s.
7. Penzijní fond České pojišťovny, a.s.
8. Penzijní fond České spořitelny, a.s.
9. Penzijní fond Komerční banky, a.s.

Příloha 7**INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI**

(k 31. 12. 2012)

1. AKRO investiční společnost, a.s.	12. J&T INVESTIČNÍ SPOLEČNOST, a.s.
2. AMISTA investiční společnost, a.s.	13. Partners investiční společnost, a.s.
3. AVANT investiční společnost, a.s.	14. Pioneer investiční společnost, a.s.
4. AXA investiční společnost a.s.	15. PROSPERITA investiční společnost, a.s.
5. CLOVIS, investiční společnost, a.s.	16. QI investiční společnost, a.s.
6. Conseq Funds investiční společnost, a.s.	17. Realtia investiční společnost, a.s.
7. ČP INVEST investiční společnost, a.s.	18. REICO investiční společnost České spořitelny, a.s.
8. ČSOB Asset Management, a.s., investiční společnost	19. Safety invest funds, investiční společnost, a.s.
9. I.C.P. Czech, investiční společnost, a.s.	20. VIG Asset Management investiční společnost, a.s.
10. Investiční kapitálová společnost KB, a.s.	21. WOOD & Company investiční společnost, a.s.
11. Investiční společnost České spořitelny, a.s.	

Příloha 8

POJIŠŤOVNY

(k 31. 12. 2012)

Tuzemské pojišťovny	Pobočky zahraničních pojišťoven
1. AEGON Pojišťovna, a.s.	1. ACE European Group Ltd, organizační složka
2. Allianz pojišťovna, a.s.	2. AEGON Hungary Closed Company Ltd., organizační složka
3. Amcico pojišťovna a.s.	3. AGA International SA - organizační složka
4. AXA pojišťovna a.s.	4. AIG Europe Limited, organizační složka pro Českou republiku
5. AXA životní pojišťovna a.s.	5. Atradius Credit Insurance N. V., organizační složka
6. BNP Paribas Cardif Pojišťovna, a.s.	6. Basler Lebensversicherungs-Aktiengesellschaft, pobočka pro Českou republiku
7. Cestovní pojišťovna ADRIA Way družstvo	7. CG Car-Garantie Versicherungs-Aktiengesellschaft organizační složka pro Českou republiku
8. Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	8. Coface Austria Kreditversicherung AG, organizační složka Česko
9. Česká pojišťovna Zdraví a.s.	9. DEUTSCHER RING Sachversicherungs-AG, pobočka pro Českou republiku
10. Česká pojišťovna, a.s.	10. Euler Hermes Europe SA, organizační složka
11. ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	11. HDI Versicherung AG, organizační složka
12. D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	12. ING Životná poistovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku
13. DIRECT Pojišťovna, a.s.	13. ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku
14. ERGO pojišťovna, a.s.	14. INTER PARTNER ASSISTANCE, organizační složka
15. ERV pojišťovna, a.s.	15. Österreichische Hagelversicherung – Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, Agra pojišťovna, organizační složka
16. Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.	16. QBE INSURANCE (EUROPE) LIMITED, organizační složka
17. Generali Pojišťovna a.s.	17. Stewart Title Limited, organizační složka
18. HALALI, všeobecná pojišťovna, a.s.	18. Union poistovňa, a.s., pobočka pro Českou republiku
19. Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	
20. ING pojišťovna, a.s.	
21. Komerční pojišťovna, a.s.	
22. Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	
23. KUPEG úvěrová pojišťovna, a.s.	
24. MAXIMA pojišťovna, a.s.	
25. MetLife pojišťovna a.s.	
26. Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group	
27. Pojišťovna VZP, a.s.	
28. Servisní pojišťovna a.s.	
29. Slavia pojišťovna a.s.	
30. Triglav pojišťovna, a.s.	
31. UNIQA pojišťovna, a.s.	
32. Vitalitas pojišťovna, a.s.	
33. Wüstenrot pojišťovna a.s.	
34. Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	

Příloha 9

SCHVÁLENÉ EMISE (PROSPEKTY) KÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2012

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
22. 3. 12	CZ0002002454	Volksbank CZ, a.s.	500 mil. Kč
23. 3. 12	CZ0003501835	Czech property investments, a.s.	15 mil. EUR
23. 3. 12	CZ0003501843	Czech property investments, a.s.	105 mil. EUR
29. 3. 12	CZ0003501868	Czech property investments, a.s.	2 mld. Kč
27. 4. 12	CZ0002002520	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
22. 6. 12	CZ0000000260	Home Credit B.V.	5,625 mld. Kč
12. 7. 12	CZ0002002538	Hypoteční banka, a.s.	1 mld. Kč
26. 10. 12	CZ0003502205	CPI Alfa, a.s.	279 mil. Kč
21. 11. 12	CZ0000000278	DAIREWA PLC	291 mil. Kč
28. 11. 12	CZ0003502312	BigBoard Praha, a.s.	800 mil. Kč
5. 12. 12	CZ0000000286	DAIREWA PLC	12 mil. EUR
12. 12. 12	CZ0003502288	LEO Express a.s.	825 mil. Kč
13. 12. 12	CZ0002002793	Hypoteční banka, a.s.	3 mld. Kč
13. 12. 12	CZ0003703555	Česká pojišťovna a.s.	500 mil. Kč
20. 12. 12	CZ0002002652	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1 mld. Kč
20. 12. 12	CZ0002002686	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,5 mld. Kč
20. 12. 12	CZ0002002702	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,5 mld. Kč
20. 12. 12	CZ0002002728	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,5 mld. Kč
20. 12. 12	CZ0002002736	Wüstenrot hypoteční banka a.s.	1,5 mld. Kč
21. 12. 12	CZ0002002801	Komerční banka, a.s.	12,5 mil. Kč
N/A	N/A	Cetelem ČR, a.s.	1,5 mld. Kč

Pozn.: Emise dluhopisů společnosti Cetelem ČR, a.s. nebyla vydána.

Příloha 10

SCHVÁLENÉ EMISE (EMISNÍ PODMÍNKY) NEKÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2012

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
5. 1. 11	N/A	e-Finance, a.s.	80 mil. Kč
5. 1. 12	CZ0003703076	Česká spořitelna, a.s.	140 mil. Kč
1. 2. 12	CZ0003501801	Arca Acquisition Capital, a.s.	100 mil. Kč
8. 2. 12	CZ0003703167	Raiffeisenbank, a.s.	250 mil. Kč
8. 2. 12	CZ0003703175	Raiffeisenbank, a.s.	250 mil. Kč
15. 2. 12	CZ0003703118	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703126	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703134	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703142	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703084	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703092	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703100	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 2. 12	CZ0003703159	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
25. 2. 12	N/A	TOMMY STACHI s.r.o.	25 mil. Kč
1. 3. 12	N/A	Gymnázium P. Křížkovského s uměleckou profilací, s.r.o.	15 mil. Kč
14. 3. 12	CZ0003703191	Raiffeisenbank, a.s.	100 mil. Kč
15. 3. 12	CZ0003703233	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 3. 12	CZ0003703241	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 3. 12	CZ0003703209	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
20. 3. 12	CZ0003501819	C. C. Leasing s.r.o.	20 mil. Kč
29. 3. 12	CZ0003703183	ČSOB, a.s.	1 mld. Kč
16. 4. 12	CZ0003703217	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	500 mil. Kč
16. 4. 12	CZ0003703225	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	500 mil. Kč
17. 4. 12	CZ0003703258	ČSOB, a.s.	5 mld. Kč
18. 4. 12	CZ0003501884	Český Aeroholding, a.s.	1 mld. Kč
21. 4. 12	N/A	CHATEAU LEDNICE GROUP, a.s.	60 mil. Kč
25. 4. 12	CZ0003703266	Raiffeisenbank, a.s.	150 mil. Kč
30. 4. 12	CZ0003501876	ENDL + K a.s.	1 mld. Kč
30. 4. 12	CZ0003501934	Orion Acquisition Capital, a.s.	150 mil. Kč
1. 5. 12	CZ0003501900	SPN – pedagogické nakladatelství, a.s.	100 mil. Kč
1. 5. 12	CZ0003501918	Libertas a.s.	200 mil. Kč
1. 5. 12	CZ0003501926	Kartografie PRAHA a.s.	40 mil. Kč
1. 5. 12	CZ0003501892	"GNOSIS" spol. s.r.o.	60 mil. Kč
2. 5. 12	CZ0003703274	Raiffeisenbank, a.s.	100 mil. Kč
10. 5. 12	CZ0003703282	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703290	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703308	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703316	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703357	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703324	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703340	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
10. 5. 12	CZ0003703332	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002470	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	4,1 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002488	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	4,1 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002496	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	4,1 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002504	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	4,1 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002512	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	4,1 mld. Kč
15. 5. 12	CZ0002002462	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč

Příloha 10

SCHVÁLENÉ EMISE (EMISNÍ PODMÍNKY) NEKÓTOVANÝCH DLUHOPISŮ V ROCE 2012 – pokračování

Datum emise	ISIN	Emitent	Max. objem emise
20. 5. 12	N/A	CRESCON INVEST, a.s.	50 mil. Kč
30. 5. 12	CZ0003703373	Raiffeisenbank, a.s.	50 mil. Kč
1. 6. 12	N/A	BS - Reality servis, s.r.o.	26 mil. Kč
1. 6. 12	N/A	ENVOI, s.r.o.	9 mil. Kč
1. 6. 12	CZ0003703381	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mil. EUR
5. 6. 12	CZ0003703423	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703415	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703407	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703399	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703464	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703456	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703449	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
5. 6. 12	CZ0003703431	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mld. Kč
19. 6. 12	CZ0003501959	Jewelery Pařížská 15, a.s.	99 mil. Kč
1. 7. 12	CZ0003501942	Ekorent, spol. s r.o.	15 mil. Kč
1. 7. 12	CZ0003501975	OMGD, s.r.o.	200 mil. Kč
1. 7. 12	CZ0003501983	KAVALIERGLASS, a.s.	700 mil. Kč
3. 7. 12	CZ0003703365	Raiffeisenbank, a.s.	750 mil. Kč
31. 7. 12	CZ0003501967	OJGAR, s.r.o.	350 mil. Kč
31. 7. 12	CZ000352015	multigate a.s.	2 mld. Kč
3. 8. 12	CZ0003502072	Real Walter, a.s.	500 mil. Kč
3. 8. 12	CZ0003502064	DNS, a.s.	500 mil. Kč
6. 8. 12	CZ0003703472	ČSOB, a.s.	5 mld. Kč
15. 8. 12	CZ0002002587	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	1 mld. Kč
15. 8. 12	CZ0002002595	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	1 mld. Kč
20. 8. 12	CZ0003502023	TIPSPORT HOLDING, a.s.	1,9 mld. Kč
20. 8. 12	CZ0003502031	TipSport.net Holding, .a.s	4,25 mld. Kč
30. 8. 12	CZ0002002603	Hypoteční banka, a.s.	5 mld. Kč
31. 8. 12	CZ0003501991	Advokátní kancelář Jansta, Kostka spol. s.r.o.	285 mil. Kč
4. 10. 12	CZ0003502049	MUSCARIA, a.s.	500 mil. Kč
10. 10. 12	N/A	e-Finance, a.s.	80 mil. Kč
27. 11. 12	CZ0002002546	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	1 mld. Kč
27. 11. 12	CZ0002002553	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	500 mil. Kč
27. 11. 12	CZ0002002561	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	10 mil. EUR
27. 11. 12	CZ0002002579	UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	5 mil. EUR
30. 11. 12	CZ0003502056	HELVET HOLDING SE	1,5 mil. Kč
10. 12. 12	CZ0002002751	Česká spořitelna, a.s.	5 mld. Kč
10. 12. 12	CZ0002002777	Česká spořitelna, a.s.	3 mld. Kč
13. 12. 12	CZ0002002769	Česká spořitelna, a.s.	1 mld. Kč
13. 12. 12	CZ0002002785	Česká spořitelna, a.s.	4 mld. Kč
13. 12. 12	CZ0002002744	Česká spořitelna, a.s.	5 mld. Kč
20. 12. 12	N/A	RILEX TRADERS, a.s.	50 mil. Kč

Pozn.: Tabulka zahrnuje prospekty schválené za účelem veřejné nabídky dluhopisů (modré zvýraznění) a emisní podmínky neveřejných emisí schvalovaných ČNB do 31. července 2012.

Příloha 11

SCHVÁLENÉ EMISE / TRANŠE KÓTOVANÝCH AKCIÍ V ROCE 2012

Emitent	ISIN	Nominální hodnota	Objem emise
OCEL HOLDING SE	CZ0008467834	100 EUR	150 mil. EUR
ENERGOCHEMICA SE	CZ0008467818	100 EUR	150 mil. EUR
Central European Media Enterprises Ltd.	BMG200452024	0,08 USD	252 mil. USD

Příloha 12

SCHVÁLENÉ NABÍDKOVÉ PROGRAMY V ROCE 2012

Emitent	Typ CP	Maximální objem	Doba trvání
Český Aeroholding, a.s.	dluhopisy	10 000 000 000 Kč	10 let
Fond pojištění vkladů	dluhopisy	100 000 000 000 Kč	10 let
J&T BANKA, a.s.	dluhopisy	25 000 000 000 Kč	20 let
UniCredit Bank Czech Republic, a.s.	investiční certifikáty	N/A	N/A
Česká pojišťovna, a.s.	dluhopisy	10 000 000 000 Kč	5 let
Gymnázium P. Křížkovského s uměleckou profilací, s.r.o.	dluhopisy	15 000 000 Kč	15 let

Příloha 13

SCHVÁLENÉ EMISE / TRANŠE NEKÓTOVANÝCH AKCIÍ V ROCE 2012 (VEŘEJNĚ NABÍZENÉ)

Emitent/Nabízející	Nominální hodnota	Objem emise
Lázeňský resort Údolí Bratrouchov a.s.	50 Kč	11,775 mil. Kč

Příloha 14

LICENČNÍ ROZHODNUTÍ V OBLASTI TRŽNÍ INFRASTRUKTURY V ROCE 2012

Regulovaný subjekt	Předmět řízení	Typ rozhodnutí
Centrální depozitář cenných papírů	Změna pravidel vypořádacího systému	Souhlas
Centrální depozitář cenných papírů	Změna Provozního řádu ČDCP	Souhlas

Příloha 15

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ V SAMOSTATNÉM ODBORU OCHRANY SPOTŘEBITELE V ROCE 2012

ČÁST A

CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání
1. 1. – 31. 12. 2012	929

ČÁST B

ČLENĚNÍ PODLE SEGMENTŮ

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP vč. zprostředkovatelů	Pojišťovny vč. poj. zprostředkovatelů	Nebankovní poskytovatelé SÚ	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	107	15	147	3	18	290
Platební styk (vč. platebních karet)	41	0	0	2	16	59
Informace o produktu	71	5	155	3	15	249
Pojistné plnění	0	0	35	0	2	37
Diskriminace spotřebitele	7	0	1	0	1	9
Vyřizování reklamací	13	1	12	0	1	27
Agresivní obchodní praktiky	9	1	21	0	0	31
Spotřebitelský úvěr	25	0	0	7	12	44
Ochrana spotřebitele	25	8	77	3	70	183
CELKEM	298	30	448	18	135	929

ČÁST C

ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání					Neukončená podání	Celkem
	Návrh na sankce	Náprava ze strany fin. subjektu	Neopravená podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení		
Úvěrové instituce	0	21	18	14	136	109	298
Obchodníci s CP vč. zprostředkovatelů	0	1	0	5	17	7	30
Pojišťovny vč. poj. zprostředkovatelů	6	40	34	74	188	106	448
Nebank. poskytovatelé spotřebitel. úvěrů	0	0	5	1	8	4	18
Jiné	0	2	2	1	114	16	135
CELKEM	6	64	59	95	463	242	929

Příloha 16

PŘEHLED PŘIJATÝCH PODÁNÍ NA POBOČKÁCH ČNB V ROCE 2012

ČÁST A

CELKOVÉ POČTY PŘIJATÝCH PODÁNÍ

Období	Celkový počet přijatých podání
1. 1. – 31. 12. 2012	248

ČÁST B

ČLENĚNÍ PODLE SEGMENTŮ

	Úvěrové instituce	Obchodníci s CP vč. zprostředkovatelů	Pojišťovny vč. poj. zprostředkovatelů	Ne-bankovní devizová místa	Jiné	Celkem
Náklady produktů (vč. podání na směnárny)	2	0	7	107	2	118
Platební styk (vč. platebních karet)	5	0	0	0	0	5
Informace o produktu	7	7	34	3	4	55
Pojistné plnění	1	0	9	0	0	10
Diskriminace spotřebitele	0	0	0	0	1	1
Vyřizování reklamací	2	1	12	1	3	19
Agresivní obchodní praktiky	2	1	32	0	2	37
Ochrana spotřebitele	0	0	1	0	2	3
CELKEM	0	9	95	111	14	248

ČÁST C

ČLENĚNÍ PODLE VÝSLEDKU ŠETŘENÍ

	Uzavřená podání						Podání v šetření	Celkem
	Sankční řízení	Náprava ze strany fin. subjektu	Neoprávněná podání	Důkazní nouze	Písemná vysvětlení	Postoupená podání		
Investiční zprostředkovatelé	0	0	0	0	0	4	0	4
Pojišťovací zprostředkovatelé	17	0	3	7	0	25	4	56
Nebankovní devizová místa	1	2	3	0	105	0	0	111
Jiné	0	0	3	0	7	3	1	14
ČNB – samostatní odbor ochrany spotřebitele ⁱ⁾	0	0	0	0	0	63	0	63
CELKEM	18	2	9	7	112	95	5	248

i) Celkem 63 podání předaných ČNB – SAO OS zahrnuje 19x banku, 39x pojišťovnu, 5x OCP (vč. 2 pojišťoven a 1 banky, které nám ještě nebyly předány, ale musíme je vykázat jako předané).

Vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28

115 03 Praha 1

Česká republika

Kontakt:

SAMOSTATNÝ ODBOR KOMUNIKACE

Tel.: 224 413 494

Fax: 224 412 179

<http://www.cnb.cz>

Sazba a produkce: Jerome s.r.o.

Grafický design: Jerome s.r.o.

